

138

117. 138

Handwritten text, possibly a title or date, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a small note, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a small note, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a small note, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a small note, in a cursive script.

ՊՈՒ ՊԼՏՄՈՒ

Թիւն գերբի օլտուր քի,

Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ի Ո Ս

ՍԷ Լ յուսաւորիչին է վելինաէն ախրըրնա
տաք պատմուլ թիւնուհու :

Ս է պո- Հայոց Լ զ 4^ն

նէ՛ սէպէպաէն քրիստոնէական հաւատ
քընա կելիպ Լ յուսաւորել օլմասընը,
ախյնէյէնէ նազլ էտեր :

Դ Հայրապետութեան ՍԷյ Լ Թողոյն
Լ Ջոհաժնի Տ՛ն և Տ՛ն Լ փրեմի
աժընտիր կաթուղիկոսի աժ Հայոց :

Լ Լ Դ Պատրիարգուէ Ե՛ք Լ զ Լ Դ Տ՛ն
Գաբրիէլ ճգնաղգէց արք Լ Դ Դ :

Լ Լ Լ Դ Պատրիարգուէ Կոստանդնու
պօլսոյ Տ՛ն Պօղոսի՝ արք Լ Դ Դ :

Դ Տպարանի Պօղոսի արապեան
ապուհէխցւոյ :

Դ Վիւրճի Խանն :

1820 Դ Կոստանդնուպօլսի :

Իշնէիւն Վէ Դահապպէիւն Էշաբըլարընը,
Վէ ՄԲ | Կոստանդնուպէի Եշաբըլարընը,
Կոստանդնուպէի Եշաբըլարընը:

Սմաստուռընը տէմիշէն քի՛ պատ
մուր քիթապարը՝ կէջմիշ զաման
լարըն յոնասըտըն: զէրէ նիճէ քի՛ տյ
նոյեա պապտըղմը զաման՝ իւզիւ
միւզ պիզէ կէօրիւնիւր, Օնճուլայըն
նէ զաման քի՛ պատմուր գիւրբէրինի
գբուրուզ, կէջմիշ զամանլարտա օլան
իշնէրի կէօզիւմիւզ իլէ կէօրմիւշ
կիպի օլուրուզ: Սէ նիճէ քի՛ պիւր
քիշի քէնտի վարմատըղը ուզագ սէմթ
լէրին նագլընը իշնիթսէ, զահմէթսիզ
ճէ վարմըշ կիպի օլուր, Օնուռն կիպի
պիզտէ Էվէլքի զամանլարըն նագլընը
իշնիթմէկ իլէ՝ օլ զաման աստամլարընտան
գալմըշ կիպի օլուրուզ: Սէ քին, պատ
մուր տէտիկիմիզ՝ չօք թիւրլիւյ օլուր.
քիմի լազըմը, քիմի լազըմըզ, քիմի
փէք լազըմը. քիմի Տիւզ լազըմըզ,
Իստի պիզ՝ լազըմըզլարը կէրի Գոյուպ,
լազըմըլարը տոյըմա տիյնէսէք կէրէք,
Իսուսուսա քի՛ ճանա Փոյտալը օլան

Լար՛: Վ Է պիգիմ միլէթիմիզէ շիմտի
 քի հալտա՛ Էն լազըմլը օլան՝ սբ Գրի
 Գոր | Ուսաւորիչին ազիզ պատմու
 Թիւնու տուր . վէ ճիւմէմիզէ պիւ
 մէք ճայիզ տիր . Օ Էրէ նիճէ քի պիր
 քիմսէ քէնտի պապասընը նէշէքիւ
 քիշի օլտուղոււնու պիւմէսէ , չօք ճա
 հիլլէ տիր : () նճուլայրն պիր քրիշ
 տոնեա՛ քէնտի միլէթի հաւատքա նէ
 շէքիւ կելմիշ , վէ սէպէպ քիմ օլմուշ
 տէյի պիւմիշ օլմասա , քէնտինէ չօք
 էքսիլլէ տիր . Օ Էրէ նէգատար պիւ
 մէզ օլսաք , պու շէքիւ շէյլէրի պիւսէք
 կէրէք տիր . Օ Էրէ դատաստան կիւ
 նիւնտէ՛ օրէնքիմիզէ կէրէք օլան , վէ
 պու միսիլլի շէյլէր պիզտէն սօրուլսա՛
 կէրէք տիր : վէ նիչին էյրէնմէտին
 տէյի գազէպ օլսա կէրէք տիր :
 Վ Է տէկիլ քի սալթ պիւմէլիյիզ , քէն
 տիմիզ պիլտիքտէն սօզրա՛ Էլիմիզտէն
 կէլտիկի գատար՛ գայրը պիւմէզէրէ
 տէ պիլտիրմէք պօյնումուզա պօրճ
 տուր : Տօ՛շ հէփիմիզ պիլէրիզ քի՛ պիւ
 զիմ հաւատքըմըզա սէպէպ՛ Էրանելի
 սբ Գրիգոր | Ուսաւորիչ տիր , լաքին

Օ ազիզ նէ շէքիլ քիմնէ իտի , վէ նէ
շէքիլ քիմնէտէն տօղտու, վէ նէրէտէ
է՛հեա օլտու , վէ պու միլլէթին հա
ւառքա կէլմէսինէ նէ տէյնի էզիյէթ
լէր չէքտի , նէ շէքիլ գործքու վարը
տը, վէ նէրէտէ վախճանել օլտու , վէ
տահա պու միսիլլէ շէյլէր սօրու
տուքտա , չօղումուզ կէրէկի կիպի
պիլլէմէյիզ :

Պու սէպէպտէն օլ ազիզ հայրապէ
տին պատմութիւնունու՝ պու էտնա
գուլունուզ , լուսաւորցի օլան եղ
բայրլարումա եազմագ միւրատ էյլէ
տիմ : 11 Է էկէր , շինտիյէտէք եազըլ
մամըշմրտըր քի շինտի սէն եազաճագ
սըն տէրսէնիզ . էվէտ , եազըլմըշտըր ,
եազըլմըշ օլմասա , պիզ նէրէտէն եազ
մըշ օլուրուզ : 1 Կքին՝ իրի՝ գիրքլէր
տէ, վէ նէ՛հէ գայրը պատմութիւնլար
արասընտա օլմնղըլա , հէր քիմնէ պու
լուպ գբույեամազ . վէ պուլունուպ
գբունաստա , աճամըլար վէ գբումպ
պիլմէյէնլէր աղնայեամազլար : 11 Է
հէմ օլուր քի՝ պազը շէյի պիր գիրք
տէ, վէ պազը շէյի գայրը պիր գիրքտէ

պուլունուր • () Լ գիրքէրիմիդտէն

ճէմէտիպ պիր քիւչիւք գիրքճիյէզ

տիւղտիւմ քի , կիւնաճը ճանրմա

պիր ողորմիս չքարըւա •

|| Է պիւմէլէյիզ քի՝ Թիւրքճէնին

պազը սեօզէրի պիղիւմ եազըմըզա կիւճ

ճէ, կէլէր • նիճէ քի, Էօլտիւրտիւյ տէ

մէք • Թիւրլիւյ տէմէք • Իւչ տէմէք •

Եէտի տէմէք • վէ տաճա պոււնլար

կիպիւէր •

Իմտի ճայիզ տիր քի, զքուտուղունուզ

զաման, պու շէքիւ օլանլարը, վէ վու

րարաք զքունաճաք երլէրի, պիր Տօշ

ճա պէլլիլէյիպ լաղըմընա կէօրէ Թիւրք

վարի սեօյլէշմէք կիպի իշէթսէք կէ

րէք քի, ուսլուպսուզ քունուպ,

աղնանը շը պօզուլմիյէա •

|| Է տայըմա ալաճըն լութփ ուքէրէ

մինտէ, վէ սք | ուսաւորիչին կէօլ

տէրտիկի սք Տաւատքտա, մագպուլ

ամէլէր իլէ պէճրէմէնտ օլասընըզ

ամին •

Պաշտար ճիւլէնին՝ աչափ թիւրապի

տիւշտի պէ ալիւլ լէպա՝ իշպա- ճիւնապի

* Պարագրապ պարիւրէին արոր պօշ Գալա
Լաւ իշին՝ պո-ի-շ աս-ն շարական Եւ ՎրէԿոր
Եւսասորիշին Թեհինե Խորհուրդ Խորինին
Գոհունաս սեօշէնիւ Գոհուն :

Եւրանել Տայր գրիգորիոս . որ անտա
նել Քո չարչարանօ՞քդ՝ ՚ի գերա
փայլ անմատոյց լուսո՞ւմն լուսաւո
րեցե՛ր զՏայաստան աշխարհս :

Սքանչելահրաշ զօրուք՝ համբերելով
երկա՛ր տանջանա՛ծց , անմարմնական
ցոլցեր ՚ի մարմնի զճանդէ՛ւմ . ընդ
որ պետուիքն երկնից հիացա՛ն :

Ո՛ր կոչեցեր յերկնայի՛ն խորանս ըլ
Թորգոմեա՛յ բեռ զազգւս հայո՞ծց՝ ի՛
նք հաւատա՛որդւոյն միածնի՛ւմ .
շնորհազանդ փառօք զԷստա
ւորելով :

Տէր Կրիստոս լինուն արթուն :
 Եւ արմատնունդ՝ ճշգրտութուն :

ՍԷ Գրեհր Տայոց 1 ուսանողին Վե
Լրանէւ Տայրապետիգին Պարմո-Յի-նու-

տուր :

Տէր խի ՍԷ 1 ուսանողին էլ , Վե ՍԷ
Տաւապու էլ Տաւապու Վարդա ,
տիյնէսին :

ՍԷ Գրեհր Գրեհր Գրեհր

1 ուսանողին էլ Վե Տայոց

ազգին Կապաշտուք զամանին

տա՝ խոսրով ատլը պիր Թագաւոր

Վարդաւ Վե արտաշիր ատլը աճէմ Թա

գաւորու իլէ պօզուք օլուպ , օն երը

գատար ազիմ սէփերէր էյլէտի :

Ս է արտաշիր գայէթ իլէ զապուն

գալըպ՝ Տալմանիճէ օլուր տէյի գատէ

Վեթէր էտէրիտի : Ս է պու Փիքիր

Լէրաէ իբէն , պիր կիւն նէ գատար
 պէյլէրի փաշալարը վարըսա՝ ճէմ է
 տիպ , հէր քիմ պու իշէ պիր չարէ պու
 լուրսա , քէնտինի ճիւմլէ էյեալէթի
 մէ հեգքիւմտար էտէյիմ տէտի : ()
 տէմ ուլու քիշիլէրտէն՝ անալ ատը պիր
 քիմնէ պեաղա տուրուպ , փափաշահըմ
 հիջ էլէմ չէքմէ , պէն վարսյըմ օնու
 պիր տիւզէն իլէ էօլտիւրէյիմ տէյի
 ճէվապ էյլէտի : Լ. րտաշիր պու ճէ
 վապը իշիտիճէք , ան պուչուք թէսէլ
 լի օլուպ , էյինտի կէօրէյիմ սէնի նի
 ճէ մուգայէթ օլուրսուն տէյի անալը
 գայրէթէ գօտու : () տա գալգտը ա
 ճէմ մէմլէքէթինտէն ճիւմլէ նէսնէ
 լէրի իլէ հայոյ սէմթինէ կէլիպ , քէն
 տի խըսըմը օլան խոսրով թագաւորուն
 եանընա տախիլ օլտու : վէ արտաշիր
 տէն իւզ չէվերիպ՝ գաչըն կէլտիմ
 տէյի ինանտըրար : () տա տիլինէ ալ
 տունըպ՝ ազիմ ըրայէթլէր էյլէտի : վէ
 տայըմա պիլէսինճէ մուհապպէթլէր
 էտիպ , եանընտան ոյըրմազ ըտը : Գը
 էյեամը պու հալ իւզըն կէչիպ , եազ

Գափուլարը աջըլայ պահար կիւնէրի
 կէլինճէք, խոսրով պիր կիւն աւա չը
 քըպ, անակ ըւա պիլէ կէզինիր իքէն,
 մուհապպէթ արասընտա՝ անակըն ար
 տաշիրէ էթտիկի իգըար Փիքրինէ կէլ
 տի. վէ սահաթ պու սահաթ տըր տէյ
 իպ, Թագաւորու պիր Թէնհայէ սու
 փըթտը. վէ պիլէսինճէ մուհապպէթ
 տէ իքէն, գափիլէն խանչէրի գարնը
 նա սգըտու. վէ քէնտի գաշուր:
 Վէ խոսրով երէ երքըլայ օլ սահաթ
 հէլաք օլտու: | պիին, տահա ճանը
 պէտէնինտէ իքէն՝ անակըն հալքըն
 տան քիմսէ եաշաթմայասընըլ տէյի
 փէք սէս իլէ հայքըրտը: () Լտէմթա
 գաւորուն հալքը իշիտիպ, անակըն
 արտընճա տիւշտիւլէր. վէ արտաշատ
 քէօփրիւսիւնտէն գաջըպ կէչէր ի
 քէն, իքի եանընտան գուշատըպ, ա
 նակը վէ պիլէսինճէ օլան ճիւմէ հալ
 քընը սուլէա տեօքիւպ հէլաք էթտի
 լէր: Վէ կէլիպ աղիմ աղլամաքլարըւա
 Թագաւորու գալորըրպ մէգարա գօ
 տուքտան սօղըա, անակըն գալան հալ
 քընը

քընը հէփ գըլճտան կէջերտիւէր :

() Լ միւսիւպէտ արասընտա , անաւրն
պիր քիւլէիք մագսըմընը կէլմիշթայ
եասը անասընըն գուճաղընտան գափ
մըշ , վէ պիր կիզըն եէրէ սագլայեա
գօմուշ : Ս Է պիր գաչ կիւնտէն սօղ
րա՝ օլ թայեասը օլան գատըն քիշի ,
քէնտի երի իլէ ալտըլար մագսըմը գայ
սէրի շէհընէ գաչտըլար : Ս Է օլ մագ
սըմը սք աւազանտա մկրտել էտիպ՝ ալ
լահըն քէրամէթի իլէ ատընը Վրիգոր
տէտիւէր . քի հոռոմ տիլինճէ՝ ցեա
նըք տէմէք տիր : նիճէ քի ճանըլա
տայըմա ցեանըք գալտը : Ս Է պազը
պատմուլթիւնտա եազըլմըշ քի գայսէ
րիյէ կիթտիք լէրինտէ՝ եօլտա պիր ա
ղաճ տիպինէ էնիպ օթուրմուշ իքէն ,
աղաճըն իւստիւնէ գումրու միսալի
պիր գուշ կէլիպ՝ գուր գուր տէյի սէս
գթարտը : Ս Է թայեասը գուլագ վու
րուպ , պու գուշուն սէսի թէքին
տէյիլ տիր , ինշալահ վարըպ մագսըմը
մկրտել էթմէկէ լայիգ օլուրսօք , ու
տընը գրիգոր գօյեալմ տէտի : վէ նէ

շէքիւ տէտի իսէ , ալաճըն իզնի իլէ
 Էյլէճէ օլտու . Իմտի Քիբր օլունուր
 քի օ գուշաուղազ Տրեշտակ լմը . քի
 օ ազիղ մագսըմըն օլաճաղընա կեօրէ
 ան ալէյեան էյլէտի : Ե օլ ազիղ
 Գրիգոր Թամամ եէտի եաշընա կիր
 տիքտէ , գբումաղա վէրիպ , քրիստոնէ
 ահան Թալիմի իլէ քեամիլ էթտիլէր .
 Ե տիւնեալըք վագթի կէլտիքտէ ,
 մարիամատը պիր գըզ կեօրիւպ , քրիս
 տոնէաւան օրէնքի իւզըէ պըսակ էթ
 տիլէր : Ե Էյլէճէ ալաճա մագպուլ
 ամէլլէր իլէ պիր զաման կէջինիպ պի
 իզնիլաճ՝ իքի էվլատը օլմուշտուր .
 պիրինինն ատը վըթանէս , վէ պիրինինն
 արիստագէս :

Ե պոլնու պուրաճըգտա ալըդօյ
 ուպ , կէլլէլմ քի , օլ արտաշիր տէնի
 լէն պարսից Թագաւորու , խոսրովուն
 Քէթթինի իշէթտիքտէ , տիւնեալէր
 ճէ շազ օլտու . վէ Տարպիճէ ապէրի
 նի ճէմէտիպ՝ կէլտի Տայից մէմէքէ
 Թինի զապդ էյլէտի : Ե խոսրովուն
 սինսիլէսինի Տէփ գըլճտան կէջերտի :

11 Է օլ ղէլալէթ արասընտա , խոսրո
 վուն պիր քիւլէփ օղլուհու վէ պիր
 գըզընը՝ պիր գաջ քիշի ալըպ , օնլոր
 տա գոյսէրիյէ գաջտըլար : () ղանըն
 աուր տրդատ, վէ գըզըն խոսրովիդուխտ
 տէնիլմիշ : 11 Է տրդատ քեամիլ իկիա
 օլուպ՝ գոյսէրի փաշասը լիկիանէնին
 եանընտա պէօլիւփպաշը իտի : 11 Է սփ
 Գրիգոր պիր ղամանտան սօղըա , քէն
 տի՝ վէ տրդատ քիմին օղլուլարը օլտու
 ղուհա վուգուփ օլուպ , վէ կէջէն
 Է Տվալարը Տէփ աղնատըքտան սօղըա ,
 տիւնեա եօլուհտան Էլ չէփիպ , օլ
 մարիամ աուրը գատըն Է Տլինի կուսա
 նաց վանքընա եօլատը , վէ քէնտի վար
 տը տրդատըն եանընա խզմէթ քեար օլ
 տու . օ Փիքը իլէ քի՝ պապասընըն Էթ
 տիքլէրինի Էօտէմիշ օլա : 1 աքին պու
 Փիքիր կէնտինտէ կիզլե իտի . ղերէ
 քէնտինին քիմ օլտուղուհու աւլա
 Տիջ քիմնէյէ տույուրմատը : 11 Է քիւ
 չիւփ օղլու արիստագէս , նիկիմպըս
 աուր պիր սփ ճգնաւոր ուլա սնապա
 տա կիտիպ ճգնաւոր օլտու . վէ վըր

Թանէս օնտա դալըպ , տիւնեա եօլու
նա կիրմիշ տիր :

{) Լ զամանլարոտ կիւրճիսթան սէմ
թինտէն՝ Տրջէ ատը պիր Թագաւո
րուն՝ Տոռոմ Թագաւորու դիօկղէտի
անոս ուլա էփալէթի օլուպ , ճէնկի
վարըտը : Պիր կիւն խապէր սալը
քի՝ նիջին նաֆիլէ ապէրիմիզի գըրար
եօլ էտէրիզ . պիզ լեքիմիզ էսլընըզ
տօգուշալըմ . եա սէն ալթ օլուրսուն
եա պէն : Վիօկղէտիանոս պու ճէ
վապը իշիթտիքտէ, գայէթ իլէ գօրգու
կէլտի քէնտինէ . զերէ օլ Տրջէ պիր
զոռու քիմնէ իմիշ վէ դիօկղէտիանոս
շայիֆ պէտէն : () Լ զաման դիօկղէտի
անոս՝ նէգատար ուլու քիմնէլէրի վա
րըսա կէլինլէր տէյի Փէրման էյլէտի
Ս է լիկիանէս տախի՝ չիւնքի պեօյիւք
քիմնէ իտի՝ Թէտարիք կեօրիւպ՝ եօլա
րէվան օլտու : Ս է վարըպ Տոռօմյեա
դիօկղէտիանոսուն ԹաՏտընա եաքըն
օլտուքտա , կէճէ վաՏտը օլուպ , պիլէ
սինճէ օլան ապէրին աթլարընա էէյէ
ճէք պուլունմատը : Ս է պագտըլար
քի՝

քի գալէնին իջեանընտան չօք օթլուք
 եղղմըշլարըտը: Ս է քիմսէ եօքարը
 չըքմաղա գատըր օլմայըպ, տրդատ հէ
 մէն գալէյէ սարըլըպ եօքարը չըքտը.
 վէ օթլուղու իջեանընտան ալըպ տիշ
 եանընա աթարըտը: Ս է օլուրուաու
 քի օթլուք պէքճիլէրինտէն, վէ օրա
 տա պուլուհան պէկիրլէրտէն վէ գա
 թըղարտան պազըսընը կէօղէթմէյիպ
 օթլուք տէմէտլէրի իլէ պիլէ տըշարը
 աթարըտը: Ս է սապահ օլուպ թագա
 ւորա պուլուշտուքտա, վէ թագաւոր
 պիր գաջ կիւնտէն սօղըա, հէփ ճիւմ
 լէ կէլէն պէյլէրինէ՝ Տըրջէնին ճէվա
 պընըսեօյլէյիպ, պէն պիր զայիք քիմ
 սէյիմ, օնա նիճէ գարշը կէլէ պիլի
 բիմ, նէ տէրսինիզ տէյի սօրտու:
 ()Ն տէմ լիկիանոս այեաղս տուրուպ,
 պէնիմ էփէնտիմ սիզ հիջէլէմ իւզըէ
 օլմայընըզ տէտի. պէնիմ իլէ պիլէ հոյոց
 թագաւորունտան գալմա տրդատ առ
 լը պիր քիմսէ վարտըր քի, գուվլէթի
 տիլ իլէ թապիր օլունմազ: Ս է տիւն
 կէճէքի էթտիյինի՝ վէ նէջէ տահա
 15 գայըրը

Գայրը իշէրինի նագլ էյլէտի : Իմտի
 օնու սէնին քիսվէթինէ թէպտիլ է
 աիպ' Տըրէյէ գարշը կեօնտերէլիմ
 տէտի : Այու ճէվապ թագաւորա վէ
 ճիւմլէ այեանլարընա մագուլ կէլիպ ,
 պրդատը թգւորուն կէյիմի իլէ փիւր
 սիլա՛ տօնաթտըլար : վէ Տըրէյէ խա
 պէր սալտըլար քի' տէտիկին սեօզ
 պիզէտէ մագուլ կէլտի, եարըն վա՛հտը
 նա հազը'ր օլ : Ա' է էրթէսի կիւն սա
 պս'ըլայըն , տրդատ դիօկղէտիանոս
 գըյաֆէթինտէ Տըրէյէ գարշը չըքտը ,
 վէ օ պահաթ պաղլայըպ Տըրէյի' թա
 գաւորուն էօյիւնէ տիքէ գօտու :
 ()' Լ տէմ թագաւոր տիւնեալարճա
 շազ օլուպ' տրդատա նէ թիւրլիւյ ըպ
 էթ էտէճէկին պիլմէզ իտի : վէ ապիմ
 փէշքէշէր վէրտիքտէն սօղրա , չիւն
 տույտու քի' խոսրով թագաւորուն
 օղլու իմիշ' պաշընա թաճ գօյուպ' ա
 ղիմապէր վէրտի քի , վարա պապասը
 նըն մէմլէքէթինի զապդ էյլէյէ' :
 Ա' էր տրդատ գալգըպ օրատան հայոց
 սէմթինէ կէլիպ , վէ աճէմապէրինի
 Լ'

տաղըտըպ, քէնտի մէմլէքէթինի զապդ
էյլէտիքտէն սողրա, գալգաոր էրդին
կեան սէմթինէ կէլաի քի, օնտա անա
Տիտ ատը պիր կուռք վարքաոր, օնա
գուրպանլար քէսիպ շեքիւրլէր էյ
լէյէ: զէրէ օ տէօվէթի քէնտինէ
կուռքլարըն Տիւրմէթինտէն սանըրը
տը: Ա է օլ անասիտ տէտիքլէրի
կուռք, գոյրը կուռքլարտան նամտար
ըմը: Վէ ալըէթ քիալէթինտէ իմիշ:

ԱԲ Գրեգորոսն Տաւադը պէյտն
օլտաը արը:

Ա է տրգատ վարըպ զիեարէթինի
թէքմիլ էյլէտիքտէն սողրա, պիր
սէՏրա եէրտէ չաարը վուրուպ օթուր
տու: Ա է մէճլիս գուրուպ՝ քէյֆ
ու շազ օլտուքտա, գրիգորու էօյիւ
նէ չաղըրըպ՝ պույուրտու քի, վարըպ
աղաճ ուճլարընտան նազիք կիւզէլ
ֆիլիսլէր քէսիպ, օլ անասիտ նամտար
կուռքա փէշկէշ վէրիպ, օնա սէճտէ
էյլէ: () Լ տէմ Գրիգոր ճէվապ էթ
տի քի, ճիւմլէ ալէմի ետարատան ալ

Լաճտան գայրը՝ պէն քիմսէյէ սէճտէ
 Էթմէմ վէ Էտէմէմ: Տրդատ պու ճէ
 Վապը Իշիթ տիքտէ՝ գայէթ իլէ տաուը
 Լուպ , սէն պիր գարիպ քիմսէ իքէն՝
 Կէլտին Եանըմա Եանաշտըն . շիմտի նի՝
 ճէ Փէրմանըմա գարշը գոյեարսըն տէ
 տի: վէ օ կիւն հափս Էյլէտի: Վ Է Էր
 Թէսի կիւն սապսճ Լայըն Էոյիւնէ կէ
 Թիրտիպ՝ սէն պու գատար զաման տըր
 քի տօղրուլուք իւղըէ խզմէթիմտէ
 սին, վէ պէն տէ սէնտէն հօշուտ օ
 Լուպ , սանա չօք Էյլէքլէր Էթմէք նիէ
 Թինտէ իտիմ . նիջին շինտի սեօղիւմ
 տէն տաշրա չքարսըն տէտի: Գրիգոր
 ճէվապ վէրտի քի , ալլահըն Էմրի տիր
 քի՝ գուլ օլան քիշի՝ քէնտի աղասընա
 միւթի օլա նիճէ քի պէն սանա շին
 տիյէտէք միւթի օլուպ՝ սեօղիւնտէն
 տաշրա չըքմատըմ, նիճէ քի սէն քէն
 տին իգրար Էյլէտին: Վ պէին, ալլահա
 Լայրք օլան իզգէթի՝ Եարատըմըշ օլան
 շէյէ Էթմէք քիւֆիւրտիր: Տրդատ
 ճէվապ վէրտի քի՝ Էյ Գրիգոր , պու
 անահիտ փութ՝ քի ճիւմլէ Էյեալէ
 Թի

Թիփղին շանը շօհրէթի՝ շէնի շէն
 լեյի տիր, սէն էկէր պուռնա վէ տաճա
 դայրը կուռքլարըմըզա սէճոտէ էթմէզ
 իսէն, պիլմիշօլքի՝ էտէճէկիմէյլէք
 լէր մուգապէլէսինէ՝ սէնի Թիւրլիւյ
 Թիւրլիւյ իսկէնճէլէր իլէ՝ Տէլաք էթ
 սէմկէրէք տիր: Գրիգոր տէտի, ալլա
 Տըն միւպարէք իսմի շէրիֆի իշին՝ Տէր
 նէ ճէֆա էտէճէք իսէն՝ Տաղլըրմ:
 Օհրէ չիւնքի ինսանըմ, ալլաՏըմըթա
 նըսամկէրէք, քի օնտան գայրըսընա
 սէճոտէ էթմէք օլմազ: Ա է Տէր քիմ
 քի՝ սէնին կիպի Քէրասէթտէն տիւշ
 միւշլէր տիր, վէ ալլաՏընը Թանըմայրպ
 փուլթարա Թափարլար, Տայլանտան
 ալլաքտըրլար: վէ տաճա պուռնուն կի
 պի չօք սեօզլէր սեօյլէտի:

Լ՛էտէ Զարշարանը՝ ուր:

Տրդատ օլ տէմգայէթ խըշմա կէլիպ՝
 Թէզգալտըրըն տէտի: Ա է օ սա
 Տաթ դուլթուպ էլլէրինի արտընա
 պաղլատըլար: Ա է պուչուրտու քի,
 աղլընա պիր գալըն օտուլն կէջիրտի
 19
 Լէր:

Լէր. վէ իբի ուճուհտան իփ իլէ կէմ
 կիպի էնքսէսինտէն պաղաւտըլար վէ
 պիր աղըր Թուզ գայեաւը արքասընա
 գօտուլար: վէ կեօքսիւնէ եաւաշա կի
 պի՝ եախօտ քէլիէԹին կիպի պիր շէյ
 կէջիրիպ սըքըշտըրտըլար: վէ օրասըն
 տան իփ կէջիրիպ, պիր իւքսէք եէր
 տէն առա՛ գօտուլար: վէ եէտի կիւն
 էօյլէճէ ասըլը գալորքտան սօղուա,
 Տրդատ Փէրման էթտի քի էնտիրիպ
 էօյիւնէ կէթիրտիլէր: Վէ ճէվապ
 էթտի քի՝ կեօրտիւն մի պէյէնմէտիլին
 կուռքլար՝ սանա նէ ճէզալէր էթտի
 Լէր. սէն պիզի Տայվանլարա պէնկզէթ
 տին, օնուհ իջին ալաճարըմըլ սէնին
 արքանա իւք վէրիպ, Տայվան կիպի
 աղզընա կէմ գօտուլար: վէ ինատընա
 գաւի գալըրսան, սանա տաճա զիյա
 տէ իսկէնճէ վերէճէքտիլլէր:
 Գրիգոր ճէվապ վերտի քի՝ (խէթա
 սընա Թեօպէ) սէնին ալաճ տէտիկին
 կուռքլարըն՝ քիմի ալթընտան, քիմի
 կիւմիւշտէն, քիմի Թուճտան, քիմի
 Թաշտան եափըմըլ տըր. նի՛ ճէ ու
 Թան

Թանմայրպ օնլարա ալլահ տէրսին: Վէ
 նիճէ տէրսին քի՝ օնլար սանա իսկէն
 ճէ վերտիլէր: օնլարն նէ Քիբրի վար,
 նէ ճէվապը: Տէփ օ իսկէնճէլէր պա
 նա սէնտէն տիր. օնլարն խապէրի եօք
 տուր: Սէ օլ Թուղ գոյասընը քի՝
 արքամա վերտին, ումուսոււմ վար ալ
 լահմտան քի՝ քէնտի միւպարէք Թու
 զու իլէ՝ պէնիմ կիւնաս ըա Թուզսուզ
 գալան ճանրմա լէզզէթ վերէ: Վէ պէ
 նի քէնտի արքայու Թիւնուհա լայը
 էյլէյէ: ()՝ քի՝ սէնճիլէյին ասի գուլ
 լարընը՝ կիւնաս իւքլէրինի արքասընա
 վերիպ՝ ճիճէնտէմէ կեօնտէրսէ
 կէրէք տիր:

Իսինճէ Չարչարանքը ար:

Սէ օլտէմ կինէ Քէրման էյլէտի քի՝
 պիշ աշազը՝ պիր սյեաղընտան ալ
 տըլար: Վէ տիպինէ Քէնա գօգուլու
 շէյլէր եաքտըլար: Վէ օն զալըմ քիշի՝
 Թազէ տէյնէքլէր իլէ տէյնէրլէր ի
 տի: Սէ եէտի կիւն տաճա էյլէճէ
 ասըլը գալըպ՝ ասըլտըղը եէրտէ ալ
 Լ

սըղ էլէմսիզ՝ վէ հօլիւմսիւզ հօմր վէ
 րէճէք իտին։ Ն, իճէ քի նիշանէսինի
 ենովքտա կեօստէրտին։ քի սէնին մու
 հապպէթինի կեօնիւլտէն չըքարմա
 տըղը իչին, հօլիւմ կեօրմէտի։ Ս է սէ
 նին ինսանըւ օլան պու մու հապպէթ
 լէրի՝ շէթան կեօրիւպ հասէտ էյլէտի.
 զերէ տէտին քի պէն ինսանը քէնտի
 ք իսվէթիմէ ետրաթտըմ։ Սու սէպէպ
 տէն ատէմի նըտաաըպ, սէնին ազիզ
 մու հապպէթինտէն իհրաճ էյլէտի.
 Ս պքին սէն քէրէմ քէտնի վէ րահիմ
 լի փատիշահ, ինսան զպիթ փէքր օլ
 տուղի իչին, կինէ էլտէն գօմայըպ,
 մարգարէլէր կեօնտէրտին, քի սէնին
 ազիզ էմրինի իզհար էթտիլէր. վէ սէ
 նին օլ իպնուլահ միածին որդի յս
 քսուան տիւնեպէ կէլէճէք օլմասըն
 տան խապէր վէրտիլէր։ Ս է օլ սէնին
 սէվկիւլի գուլլարըն մարգարէլէր,
 էմրինտէն թէճավիւզ օլան քիմսէլէր
 տէն չօք չօք էզիյէթլէր ճէքիպ, հա
 ճէթ կէթիրմէտիլէր։

Իմո՛ր՝ պու աճարժան գուլուն տախի՛
 պու չարչարանք իջինտէ սանա՛ սըղըն
 մըռ տըրօ. քի աճա գօրգու՛մ Ե՛զք տուրօ.
 Ս՛վ տը միածին որդի, սէն քի պիզի՛մ
 իջին տիւնեսայէ կէլիպ, կոյս մարիամ
 աճածինտէն Թէն ալըպ ինսան օլտուն.
 Վէ օլ Թէն իլէ չարչարանք չէքտին,
 խաչա չքտըն, գան տեգքտիւն, էօրտիւն
 Վէ տիրիլտին. Ս՛ է կեօյէ Տամբառնալ
 օլտուղուն կիւնտէ, առաքեալլարա
 ումուտ Վէ գուլէթ վերտին քի՛ պէն
 տայրմա սիղտէ իմ.

Իմո՛ր՝ պու աճարժան գուլունա՛ տու
 խի՛ գուլէթլէր վէր քի՛ պու էզիյ
 էթլէրի չէքմէկէ գատըր օլամ. Թա
 քի՛ սէնտէն խապէրսիզ օլուպ՝ փութա
 Թափանլար՝ պու աղիմ գուլէթլէրի
 կեօրիւպ, սէնին սբ Տաւաթքընա միւ
 Թի օլալար. Ս՛ է պու միլէթի՛ կու
 պաշտըքտան խէլաս էյլէ տէյի փէք չօք
 նիաղ էյլէտի. Ս՛ է եէտի կիւն Թէմա
 մընտա՛ էնտիրտիլէր սբ գրիգորու, Վէ
 Թապաւորուն էօյիւնէ կէթիրտիլէր.
 Թապաւոր ճէվապ էթտի քի, սանա

Էտէճէյիմ էյլիքլէրէ պէտէլ, էյի՞մ
 քի ահմաք օլտուղուն իջին պու էզեյ
 էթլէրէ նայիլ օլտուն: Վէ տահանէջէ
 պեյլէ էզեյէթլէր իլէ էօլսէն կերէք
 տիր: Գրեգոր ճէվապ վէրտի քի,
 պէն էվէրիմ քի պիր կիւն էվէլ պու
 թէնտէն չքայլմաւ, երկնային փառ-
 քընա կիտէյիմ: Տէմէն նէ թիւրլէ էօ-
 լիւմ վէրէճէք իսէն, սեօյլէ քի էթ-
 սինլէր տէտի: Տրդատ ճէվապ վէրտի,
 սէն սանմա տէտի քի պէն սէնի հար-
 պիճէ էօլտիւրսէմ կերէք քի գուր-
 թուլասըն: Խայրը: Տահա չօք էզեյէթ-
 լէր չէքսէն կերէք տիր: զերէ պիզիմ
 անլարըմըզա հէրնէ ալաք սեօզլէր
 սեօյլէտին իսէ, օնլարը հէփ չքար-
 սամ կերէք տիր:

Իւլիսնճի Չարչաբանիւր արը:

Ե պույուրտու քի, իքի թօմրուք
 կէթիւրիպ այեազլարընը իջինէ ու-
 տըլար: Վէ օ գառար սըքաւըլար քի,
 պարմաքլարընըն ուճունտան հէփ գան
 սաչարըտը: Տրդատ ճէվապ էթտի
 քի

քի՛ Տիչ տույեանմարն գրիգորիէ՛ .
Գրիգոր ճեվապ վերտի քի՛ պանա
շիմտէն կերի՛ ալաճումտան գուվէթ
լէր վերիտի՛ քի ճիւմլէնին խալիդի
տիր . կեօրիւնէնլէրին վէ կեօրիւն
մէլլէրին : () Լ քի՛ քէնտինէ Թէվէք
քիւլ օլան գուլարնա , սապր ու գու
վէթ իճսան իտէր :

Տեօրտէնձի Չարաբանչը պըր :

() Լ տէմ Թագաւոր փէրման էթտի
քի՛ Թօմրուքտան չքարըպ՝ տապան
լարնա ուզուն էքսէրլէր չաքտըլար .
վէ էլինտէն դութուպ աշաղը եօքարը
կէզտիրտիլէր : քի այեապլարնտան
գանլար սաչուպ , եէրլէրի պօյեանըտը .
Տրդատ իւթիճա էտէրէք ճեվապ
էթտի քի , գըրիդօր , պոմմուտուր
սէնին ալաճընն կեօրիւնմէզ իշլէրի .
քի սէն կեօրիւյեօլտուն : Գրիգոր
ճեվապ վերտի քի , կէրէք տէտին
պէլի պոլ տուր : () Երէնիձէ քի պիր
Թօճում եէրէ էքիլտիկի զաման՝ պիր
զայիֆ նէսնէճիք տիր , լաքին պիթտիք
տէ

տէ՛ տալլը պուտաքը պիր մի-ՏԹէշէ-
շէյ օլուր: ()նուն կիպի՛ պու շինտիքի
մէնէթլէր վէ աղըըւար վէ աղամաք
ըր՝ հէփ ճիւմէ շաղըղա թէպտիլ
օլաւար կէրէք տիր :

Պէշինճի Չարհարանիւր Կըր :

Տրդատ պու սեօզլէրի մէզադ էտիպ՝
պույուրտուքի, էօյլէ իսէ՛ վուրուն
շունուն աղամաք եէրինէ քի՛ սօղըա
քէնտիսինէ շաղըք կէլէ : Ս է օլ
տէմ միւպարէք կեօզլէրինէ սիլլէլէր
իլէ չարիըշարմաղա պաշատըւար :

Տրդատ ճէվապ էթտի քի, գըրիգոր,
աճապ տէտիկին շաղըք պոււմու տուր:

Գրիգոր տէտի, պէլի պու տուր, գէ-
րէ պիր ըէնճպէր եսողըն սըճագտա
վէ աջըքաա եօրուլուպ թէրլէմէյին
ճէ, գշըն օթուրուպ րահաթ օլամագ:

Տրդատ պու ճէվապը թէքրար իս-
թիհղա էտիպ, հօշունտու էօյլէ իսէ
նէջէ քի պունտասըն հէմէն չալըշ քի՛
կիտէրսէն՝ օնտա րահաթ օլտսըն տէտի:
Խօջ տրդատ մէզադ ըլա սեօյլէտի, ըս

քին կերէ՛ք էօյլէ՛ տիր քի , պոռնտա
Եօրուլան՝ օնտա ըաճաթ օլուր :

Լ.ԼԵՆՃԵ Զարչարանիւ ԳԵՐ :

Ս Է պուլուրտու քի , արքասը իւս
տիւնէ եաթըրըպ , պաշընը մէնկէ
նէյէ սըքտըլար : Վէ Թո՛ւղ ուլա պօ
ռայը՝ սիրքէ իլէ գարըշտըրըպ՝ գամը՛շ
ըս պուռնուռնտան եգքարը իւֆիւր
տիւլէր : Քի օլ քէսկին շէյլէր գա
ֆասընա չըքըպ , աղնա՛ քի օլ ազիզ
գըրիգոր նէ՛ տէյնի սըքլէթտէ իտի :

Լ.ԵՌԻՃԻ Զարչարանիւ ԳԵՐ :

Ս Է օնտան սօղըա՛ պիր Թուլու՛մ
Թօրպանըն իչինէ քիւլ տօլտու
րուպ՝ պաշընա կէջիրտիլէր Վէ Թօրպա
նըն աղզընը պաղլատըլար քի , սօլուք
ալըպ վէրտիքճէ՛ քիւլ աղզընտան պուռ
նուռնտան իչէրի կիտէ : Ս Է օլ չէքիլ
մէյէճէք էզէյէթլէր իլէ՛ ալթը կիւն
Թամամ գալորքտան սօղըա , տրդատ
պուլուրտու քի էօյիւնէ կէթիրտի
լէր : Ս Է կիւլիւմիւնիւմէկ իլէ ճէվապ

Եթաի քի, էյ գրիգոր աճապ տէտի
 կին արքայութիւնսմնմը կէլեօրսուն.
 Գրիգոր տէտի, պէլի օրատան կէլե
 ըիմ: Օ Էրէ չիւն.քի ալլա՛հ պէնի պու
 ճէՔալարը չէ.քմէկէ լայրք կեօրտի, օ
 արքայուհի պանա շինտէն կէրի հազըր
 տըր.օնա հիչ սալա շիւպհէմեօք տուր:
 Թէն իլէ տահա վարմամըլըմ լաքին,
 ճիւն ըլա տայըմա կեօրիւր շնգ օլուրում:
 Տրպատ օլ տէմ մաըտայըպ, հօշունչ
 տու փէք էյի տէտի:

Սէիշէնճէ Չարշարանէր Գըր:

Ս Է պուլուրտու քի, պաշ աշաղը
 Թէ.քրար աստըլար. վէ օթուրպ
 Էէրինէ խունու գօյուպ՝ Թուլում
 ուլա գառնընա սու տօլտուրտուլար,
 քի գառնը Թուլում կիպի շիշտի:

Ս Է Թէ.քրար էօյիւնէ կէթիւրիպ տէ
 տի. էյ գրիգոր՝ նէ՞ տէրսին, կուռք
 լարըմըզա սէճաէ էտէրմիսին,քի ճիւմ
 լէմիզէ սաղըք վէ շէնլէք տիրլէր.
 Էօքսա տահա էզիյէթլէր չէ.քէրմիսին:

Գրիգոր ճէվապ վէրտի քի, պէն ա

մենամբ Լարրորդուի և մի Լ'ճուծի
 օլան ալլաճըմա սէճտէ հտերիմ. զէրէ
 օ տուր ճիւմէմիզին ոահապը սաղը
 զը վէ շէնլէյի: Ա և օլ սէնին (հէթա
 որնա թեօպէ) ալլաճ տէտիկին կուռք
 լարը՝ նէ գապուլ էթմիշիմ, նէ
 հտերիմ:

Տօգուշահնու Չալաբանիլ արբ:

Ա և օլ տէմ թէքրար պուլուրտու
 քի իքի գօլարընտան աստըլար.
 վէ տէմիր փանջալըր ըլա օլ միւպարէք
 թէնինի օլ գատար գազըտըլար քի,
 քէմիքլէրի կէօրիւնիւպ, եէր իւզի
 գանա պօյանտը: Տրդատ օլ է՛վէքքի
 տէտիկինի թէքրարլայըպ ճէվապ էթ
 տի քի, էյ գրիգոր՝ տէտիկիմի հտէր
 միսին եօքսա տահա եօրուլըմուսուն:
 Գրիգոր ճէվապ էթտի քի, պէն նի
 ճէքի տէմիշ իմ, ալլաճըմը (խէթասը
 նա թեօլպէ) ինքեար հտիճի տէկի
 ըլմ: վէ շէյթանըն թալիմի իլէ եափը
 լան փուլարընա թապի օլմամ:
 Պէնիմ ալլաճըմ պէնի պուլ միճնէթլէր

տէն գուրթարմաղա գատըր տըր :

() քի սէնի վէ սէնկիպիւլէրի՝ ճիհէն տէմին սեօյիւնմէզ Եթէշինէ գարի էյ լէսէ կերէք տիր : քի օլ սէնի եարա տան ալլահընը քէնտին ինքեար էթ տիքտէն սօզրա , գոյրըսընըտա սանա պէյղէթմէք իստերսին : Տրդատ ճէ վապ էթտի քի , աճէպ հանըն ալլահ տըր օ քի սէնի պէնիմ էլիմտէն գուր թարսա կերէք տիր : վէ եախօտ պազը սընը ճիհէննէմին սեօյիւնմէզ քէս կին աթէշի իլէ գարի էյլէյիպ՝ Էպէտի եաքսա կերէք տիր :

() Կուսնու Չարհարանիւր աշր :

|| է պույուրտու քի , տէմիրտէն չալը թիքէնլէրի եախտլար . էօյլէ պիր շէյ քի՝ հանըն եանընա տիւշսէ , եօքարըսը սիվլի կէլեր : վէ կէթիրիպ եէրէ եայտըլար : վէ օլ աղիղլէն չուլ լադ թէնինի օ տէմիր թիքէնլէրին իւս տիւնէ օլ գատտար եօվարլատըլօր քի , միւպարէք թէնինտէ սալա սաղ եէր գալմատը : || է էրթէսի կիւն թէք

րար արդաւարն էցիւնէ կէթիրտիլեր։
 Տրդատ ճէվապ էթաի քի, փէք շա
 շայեօրում քի, պուգատար իսկէնճէ
 լէրէ տայանաւն գալաւն էօլմէտին։ վէ
 էօլմէտիկինտէն մատէ, տաճա ճէվապ
 տա վերիեօրսուն։ Գրիգոր ճէվապ վեր
 տի քի, պէնիմ սաղ գալաւղում քէնաի
 գու վէթիմտէն տէյիլ տիր, իլլա ալլա
 Տըն Տէքմէթինտէն տիր։ քի սէն կեօ
 րիւպ պիլէսին քի պիր ատամ ալլա Տըն
 մուհապպէթինէ կեօնիւ վէրտիքտէն
 սօղրա, պիր շէյ եօքտուր քի օնու օ
 սէվատաւան ոյրմաղա գատրը օլա։ վէ
 ալլա Տըն պու գատար Տէքմէթինի կեօ
 րիւպ՝ սէն կիպի ինանմայեանլար՝ գըեա
 մէթ կիւնիւնաէ պեցիւք Տիճապ չէք
 սէլէր կէրէք տիր։

(Նպիթինճի Չարչարանչը ուր։

Տրդատ Թէքրար իշմա կէլիպ՝ պուպ
 ուրտու քի, իքի Թանէ տաու տէյիր
 գօվա եափաւըլար։ վէ տիզլէրինէ կէչի
 րիպ՝ աղըր չէքիչէր իլէ օ գատար վուր
 աուլար քի, օլ տէյիր գօվալարն տիպ
 Բ

Լէրի՝ միւսարեք տիգլէրինէ տայեւ
 նրա , տիգլէրինին գափաքլարը պըրմ
 պըրմպըրտը : վէ էօյլէճէ գալորըւ
 աւտըլար քի , տիգլէրի փարէմ փարէմ
 օլա : Ս Է իւլէկիւն էօյլէ աւըլը գալ
 տըքտան սօշրա , Թէքրար տըգատըն
 էօյիւնէ կէթիւրիւ տուրտուրաւար :
 Տրդատ ճէվաւ էթտի քի , գըրիգոր ,
 կէօրտիւն մի՝ քի սէնին օլ Տաւա ու
 մուտլարըն՝ սէնի էլիմաէն գուլթար
 մաղա գատըր օլամատըւր : Գլրիգոր
 տէտի , Տաւա ումուտ՝ սէնին ումուտ
 լարըն տըր քի , պէնի պու գատար իւ
 կէնճէլէր իլէ գօրգուտուպ՝ սանա ու
 տումաղա գատըր օլամատըն : Նէ է
 զիյէթ վէրտին իսէ՝ ալլաճըն գուլվէ
 Թի իլէ տայեանտըմ տուրտում : Ս Է օլ
 պէնիմ գաւի ումուտուլմ իլին՝ քէնտի
 մի պու էզիյէթլէրէ վէրտիմ : Գլրէ
 կէրէք Թէզ կէրէք կէճ , պու Թէն
 պօզուլաճաք տըր : վէ կէլիւ ուստա
 լար ուստատը՝ օլ պօզուլմուշարը էէնի
 լէսէ կէրէք տիր : Ս Է Տէր քիմի քէն
 տի օրէնքինտէ պուլլուրսա , օնլարը

Զանրա թէն իլէ էօլէ շաղ էթսէ կէ
 րէ. ք. քի, տիլ իլէ սեօյլէնմէ. ք միւքին
 տէյիլ տիր. 11 է հէր քիմի սէնին կի
 աի ասիլիքտէ պուլուրսա, օնլարը
 Զանրա թէնիլէ ճի, հէնտէմին սեօյլւն
 մէղ աթէշինէ աթսա կէրէ. ք տիր,
 (1) Լ տէմ տորդատ գայէթ իլէ գաղէպէ
 կէլիպ տէտի, սէնին ալլահըն սէնի եէ
 նիէմիշ եէնիլէմէմիշ՝ պոնա հաճէթ
 տէկիլ տիր. Լաքին՝ սէնին կիպիլէրի
 սեօյլւնմէղ աթէշէ կէօնտիւրէճէ. ք
 տիր տէտիկին իջին, պէն սէնի պուլ
 տա սեօյլւնիւր աթէշ իլէ եպքայըմ
 տա, պաքայըմ սէնին ալլահըն պէնի
 սեօյլւնմէղ աթէշ իլէ նիճէ եաքսա
 կէրէ. ք տիր:

(2) Դիւնի Զարհարանիւր Գըր:

11 է պուլուրտուլքի, տէմիր սաճըւ
 գուրշուն էրիթտիլէր. վէ սք
 գըրիգորու օթուրտուպ՝ օլ էրիմիշ
 գուրշունու սու կիպի իւստիւնէ
 տօլտուրտուլար քի՝ պիւսպիթիւն թէ
 նի գալըուլտու: 11 է օնտանտա էօլ
 մէյիպ

մէյիպ՝ ալլահա աղօթք էտէր խոր .
 վէ հէր սօրտուգլարընա՝ հարպի ճէ-
 վապ վէրիր խոր . 11 է տրդատ զիյեա
 տէլէրճէ Թաճիւպ գալըպ , այ ատամ
 տէտի , պէն անթըք շաշտըմ սէնին շին
 տիյէտէք սաղ գալտըղընա . պու գա-
 տար իսկէնճէլէրտէն նիճէ գուր-
 Թուլտուն տա էօլմէտին . Գրիգոր
 տէտի , պէն սանա էվէլտէն տէմէտիմ
 միքիալահ աղիմ իլան՝ քէնտի գուլա
 րընը էլտէն գօմաղ . վէ սէնճիլէյին
 աաի գուլլարընը ութանտըրըր :

ՄԷ Գրիգոր - Խորվերպա
 աթուշարը ար :

11 է տրդատ գայէթ իլէ ութանըր
 գալըպ , աճէպ սահա նէշէքիլ
 նէ՞ Թիւրիւպ իսկէնճէլէր էտէյիմ
 տէյի Քիքիրտէ իքէն , իչ հալգընտան
 պիրիսի տրդաաըն էօյիւնէ կէլպ , փա
 տիշահըմ պիլըրմիսինքի պու Գրիգոր
 քիմտիր տէտի :

Տրդատ ճէվապ էթտիքի՝ էօք պիլ
 մէմ : Փատիշահըմ տէտի , պու Գրի-

գոր՝ սէնին պապանը էօլտիւրէն անա-
 կըն օղլու իւրիշ . պու գատար զաման-
 տըր քի պիղտէ իտի , պիղ տաճա պիլ
 մէզ իտիք : Տայոց մէմլէքէթինի վէրան
 էթմէկէ սէպէպ՝ պունուն պապասը
 օլմուշ տուր : Լմտի փանտիշաճըմ չիւն
 քի պու առամ օ զալըմ գանլընըն օղ-
 լու տուր , պունա կիւնէշի՝ տախի
 կեօստէրմէք ճայիզ տէյիլ տիր տէտի :
 Տրդատ պու ճէվապը տիյնէյիպ՝ եւ ,
 չիւն քի պէօյլէ իսէ՝ կեօթիւրիւն
 արտաշատ գույու-սունա աթըն կիթ
 սին քի գուրթուլալըմ տէյի Փէրման
 էյլէտի : Ս է օլ գույու էօյլէ պիր
 գարանլըք չուքուր ուտու քի , նէ գա-
 տար գաթլէ վաճիպ՝ մէսէլա օիճիլ
 օլմուշ գանլը խըրսըզ վարսա , օ գույ-
 ուեւ աթարլարըր . վէ ատընա խորվի
 րապ տէրլէր իտի , քի՝ տէրին չուքուր
 տէմէք տիր : վէ իչինտէ էօյլէ ազկըն
 երլանլար վարըտը քի , ինսանը օ սա-
 չաթ եօղ էտէրլէր իտի :
 Լմտի օ ազիզ գրիգորու՝ օլ գատար
 օնիքի իսկէնճէլէրտէն վէ տաճա
 կեօ

կեօնէ կեօնէ՝ էզիյէթլէրտէն սօղրա՝
 քի թամամ իքի երլ օլտու, կեօթիւ
 րիւպ էլ այեագ պաղլը՝ օլ արտաշատ
 գօյուսունա աթտըլար։ Ս է գույու
 նուն տիպինէ էնտիքտէ, օլ ազկըն ել
 լանլար՝ կէլիպ ազիզ գրիգորուն տա
 պանլարընը ետարլարըր։ Ս է օ կէ
 ճէ հրեշտակ նոյ՝ պիր տուլ տիշէ հլէյէ
 կեօրիւնիւպ, Քալան գույուտա ալա
 հըն ազիզ մսգպուլ գուլարընտան պիր
 քիմնէ վար տըր, կիւնտէ պիր էքմէք
 կեօթիւրիւպ օլ գույուեա աթատըն
 տէյի էլպէթ թէնպէհ էյլէտի։ Վէ օլ
 թէնպէհ իւզըէ՝ կիւնտէ պիր սօմուն
 կեօթիւրիւպ օրոյեա աթարըր։
 Ս է ալահըն ազիմ հէքմէթի իլէ՝ օն
 իւհսէնէ օլ զալմ ազկըն զէ հիրլի աթ
 տէրլէնմիշ իլանլարըն իջինտէ սաղ է
 սէն գալտը։ Ս է կեօր քի՝ օլ գարան
 լըք իջինտէ օ ազիզի սուսուզ սագլայ
 եան ալահ՝ էքմէքսիզտէ սագլամաղա
 գատըր տէյիլմի իտի, ամէննա, նէ
 սեօղ ճիւմլէ շէյէ գատըր տըր։ Լաքին՝
 էյլէ էթմէսինտէ հիքմէթլէր վար
 տըր։

որը . քի պիզէրէ մալմ տեկիլ տիր
|| է կեցիւն տեօրտիւնճի գաթըն
առ զլան հրեշտակարտան՝ ալլահ ազիմ
իլան պիր հրեշտակ թայըն էթմէ իտի
քի , հեր կիւն կելիպ օլ ազիզ իլէ մու
հապպէթ էտիպ միսթարեւ էտեր իտի
Հաթտա՝ սբ համբարձումուն տեօր
տիւնճի կիւնիւնտէ օ ազիզ մէլէք կել
մէտի . վէ էրթէսի կիւն սբ գրիգոր
սօրոտութի՝ եւ ազիզ հրեշտակ նյտիւն
քի կիւն նիջին կելմէտին , ասլընէ իտի
հրեշտակ ճէվապ-վերտի քի , եւ ազիզ
գրիգոր , միածին որդի յս քս էփէնտի
միզ կեցէ համբառնալ օլտուղու զա
ման՝ տօգուզ կիւնէտէք հրեշտակա
րըն իջինտէ՝ կիւնտէ պիր դասընտա
էյլէնիպ , ճիւմէմիզի միւպարէք ճէ
մալի իլէ մեսրուր էյլէտի || է օնտան
սօղըա պիզէ առէթ գալտը քի , հեր
երլ օ տօգուզ կիւն սրասընտա՝ կիւն
տէ պիր դասըմըտա ազիմ շէնլէքլէր
օլունուր : || է չէւն քի տիւնքի կիւն
համբարձումուն տեօրտիւնճի կիւնի
իտի՝ սըրա պիզիմ օլմնղըլա՝ ազիմ շէն

38

ԼԵ

ԼՈՒՐՐՆՐՍԱ, սուրէթ ու էնտամընը եւ
 զարար . քի հանկըսընը պէյէնիրսէ՝
 քէնտինէ կին էյլէյէ . 11 է Թաավըրճի
 լէր կէզիպ եազար քէն , հռօմս սէմ
 Թինտէ եապան եէրտէ տաղ արասըն
 տա պիր կուսանաց վանք պուլտուլար .
 վէ զօռուլա իչէրի կիրիպ կեօրտիւ
 լէր քի , պիր աղ ճըգնաւոր գըզար
 գարալար կէյիպ աղօթք էտէրլէր իտի .
 վէ իչէրինտէ պիր գըզ վարըւր քի՝
 կեօրտիւքլէրի կիպի հէյրան օլտու
 րար : վէ օ սահաթ Թաավըր ու էնտա
 մընը եազըպ Թագաւորա կեօթիւր
 տիւլէր : 11 է դիօկղէտիանոս կեօր
 տիւլքէ՝ ագլը պաշընտան փէրիշան օլ
 տու : վէ օ սահաթ տիւլիւն Թէտարի
 քի կեօրիւլիւն տէյի Քէրման էյլէ
 տի : 11 է վանքըն իչէնտէ օլան ազիզ
 կոյսլար պու էհլալի պերտիքտէ , պիր
 եէրէ ճէմ օլուպ աղաշարաք աղօթքա
 տուրտուլար . վէ չօք եաշար տեօ
 քիւպ՝ ով տր ան՝ պիզի պու փորձու
 Թիւնտան խէլաս էյլէ տէյի՝ ալահա
 նիազ էթտիլէր : 11 է աղօթքլարըն

Թէմամ էթողքտէ , գալբըպ օրատան
 Քերար էթողքտէ : Տէյլէքի էօլմէք
 տէն գօրգարլար ըտը , իլլա օլ կու
 պաշտ Թագաւորուն տիւնեալք նիէ
 Թինտէն քէնտիլէրինին փաքլքլարը
 նը գուրթարմաք իչին : Ս է օլ զայիֆ
 պէտէն աղիզըէք կոյսլար զայիֆ կէյիմ
 լէրի իլէ՝ էօյլէճէ տաղլար չէօլէր
 աշարաք , եուրտսուզ մէքեանսըզ գա
 լարաք , կէլտիլէր Տայոց սէմթինէ
 տիւշտիւլէր : Ս է տուրաք եհրլէրի
 օլմայըպ , էջմիածին սէմթինտէ պաղ
 լար արասընտա էսկի զամանտան եա
 փրլմըզ պիր շիրէխանէ պուլուպ , աճ
 սուսուզ՝ եաթաքսըզ էօրթիւսիւզ՝
 օրաճըքտա սաքին օլտուլար : Սաշա
 ընըն ատը Ղայիանէ , վէ պէկէնիլէն
 կոյսուն ատը Տուփսիմէ տէնիլիշ :
 Ս է պուլար նէ՝ իլէ կէչինիր իտի
 տէրսէն , օլ աղիզլէրին պիրիսի սըրչա
 պուլնճուքլար եափմագ պիլիր իմիշ :
 կիւնտէ եափարղընը կեօթիւրիւպ
 շէհիրաէ սաթըպ , օնա կեօրէ էքմէք
 աղըպ՝ Տէփիսի օնուլլա կէչինիր իմիշ :
 42 Լ՝ճէպ

Լ՝ ճէպ Տիէ Քիբրիմիզէ կերէր մի պուռն
 արըն Տէր պիրի՝ քիմի փատիշահ սոյու,
 քիմի պէյզատէլէր սոյունտան իմիշ:
 Սէ գիօկղէտիանոս տիւկիւնն թէտա
 րիքին թէքմիլ էտիպ, ազիմսալթա
 նաթարըն գօջուլարըն եօլատը քի՝
 օլ ազիզ հափսիմէյի իզէթլէր իլէ կէ
 թիրէլէր: Սէ վարըպ վանքա կիրտիք
 տէ՝ կեօրտիւլէր քի ասլա Տիէ քիմսէ
 եօք. շաշարար մաթ օլտուլար. պու
 նէ էհվալ տըր տէյի պիր պիրինէ կէշ
 տիլէր: Սէ թագաւոր իշէթտիքտէ՝
 պաշընտա ագըլգալմատը. վէ գայէթ
 գազէպէ կէլիպ՝ թէզ պուլունսուն
 տէյի իըշմ էյլէտի: Սէ պիւթիւն
 Գիլէքէթինի չալքայըպ պուլմատըք
 տան սօղըա, խապէր ալտըլար քի,
 հայոց սէմթինէ Քիրար էթմիշէր:
 () Լասհաթ գիօկղէտիանոս՝ տրգաա
 թագաւորա՝ պու սուրէթտէ պիր
 նամէ եազտը:

Պէնիմ սէվկիւլի գարտաշըմ տրգաա
 թագաւոր քի սէնսինսանա մալիմ
 օլա քի, պու քրիստոնէալարըն մէլա
 նէ

նէթի գաթը չօք օլտու պիղէ . Թա՛քի
 օսանտրտըլար պիղի : պիղիմ գըլըմըլ
 աշընտը , պուկըլար հօլմէքտէն օսանմա
 տըլար : նէ՛ գատար իսկէնճէ եթտիք
 իսէ՛ օ գատար ազտըլար : Սեօղիւմիւն
 էնճամը պո՛ւտուր քի , իչէրինտէն
 պիր գըզ կեօրիւպ՝ քէնտիմէ ալմաք
 նիէթինտէ իքէն , պուկա՛ պիլէ իհա
 նէթ հտիպ՝ էլիմտէն գաջըրտըլար : վէ
 շիմտի խապէր ալտըմ քի՛ սէնին մէմ
 լէքէթինէ կէլմիշէր տիր : Լամտի պէ
 նիմ գարտաշըմ՝ մուգայէթ օլուպ ա
 րաւեսաըն . վէ պուլուրսան , իստէր
 քէնտին սանա ալ , իստէր պանա կեօն
 տէր . իքիսիտէ մագպուլումտուր .
 հէմէն պէնի ութանտըրմա : վէ տէվ
 լէթ իլէ սաղ օլասըն , ամին :
 Տրդատ պու՛նամէյի զքուտուղու կի
 պի՛ շէքեար պուլմուշ ա՛ւճը միսալի
 օ սահաթ հէր եանա առէմէր սալըպ՝
 Թէզ պուլմալըսընըլ տէյի Քէրման էյ
 լէտի : Սէ՛ պիր գաջ կիւնտէն սօղբա՛
 վարտըլար օլ տէտիկիմիզ վերանճա շի
 րախանէ իչինտէ՛ քի հայճա հնչան տէ
 նի

նիւր, օ ազիզ գզլարը աղօթքտա իբէն
պուտուլար : Ալլահն հեքմէթինէ
ագըլ էրմէզ . իստէսէ սագլամաղա՝
գաւորը տէյիլ մի խտի . նէ քէլամ . լա
քին օ ազիզընին հաւապընէ տէկնի
մէթին օլտուղու պէեան օլսա կէրէք
իտի : Ալլահէքի էրանէլի սը գրիգը
րուն օլտու : Ալլէ պիզիմ հաւապա
կէլմէմիզէ սէպէպէր օլուպ , ալլահն
քէրէմէրի՝ Թանկըսըն Թանքմիյան
գուլարընա իզհար օլսա կէրէք իտի :
վէ տախի հեքմէթլէրի վար՝ քի ան
ճաք քէնտի պիւր :

Իմտի՝ պու ազիզ ճգնաւոր գըզարը
պուտուլարը կիպի՝ Թագաւորա խա
պէր սալապ՝ իքի կիւն օրատա ալը գօ
տուլար : Ալլէ օ իքի կիւն արասընտա՝
օլ կիւնէշ սիմա ազիզ հռիփսիմէնին
սէյրինէ կէլմէտիք աճէպ պէկէր այ
եանլար գալտըմը : վէ հէր կեօրէն
Թաաճիւպ էտիպ՝ հէյպէթտէ գալըր
ըտը : Իլլա օլ էրանէլի կոյալար իւզէ
րինի էէրէ գօյուպ՝ ալլահ հազընէթլէ
րինէ աղաճաք էթմէքտէն տինկմէզ

լէր իտի : Տը անձ՝ պիղի պու հեթա
նոսրարն նէփաք նիյէթինտէն էզատ
էյլէ , վէ պիղիմ կուսութիւնումու
զու պու պիղծ անօրէնլէրտէն սէն
սագլա տէյի գան եաշ տեգէրլէր իտի :
Ս է չիւն խալք օլ երանելի հուփսի
մէնին կիւզէլլիկինէ շաշլպ՝ թագաւո
րա նագլ էթտիլէր , Քէրման էթտի
քի՝ վարն լիպասլոր ըլա տօնատլպ՝
գօջույեա գօյուպ՝ իզգէթլէր իլէ կէ
թիրին : Ս է օլ տէմ վարըպ ազիզ հը
ռիփսիմէյէ միւճտէ վէրտիլէր քի ,
սէնի թագաւորումուզ քէնտինէ լայ
իգ կեօրիւպ՝ թագուհի սուլթան օլ
լաճաք սըն :

Ի զիզ գոյիւանէ պու ճէվապը իշիթ
տիքտէ , նասիհէթէ պաշլայըպ՝ տէ
տի : Գըղըմ հուփսիմէ կեօզիւմիւն
նուրու , Քիքը էյլէ քի՝ նէշէքիլ
տիւնեալըք փառքընը գօյուպ՝ քրիս
տոսուն եօլունա կիրտին : վէ քէնտին
փատիշաճ սօյունտան իքէն՝ պու Փա
քըրըղըր րատէթին իլէ գապուլ էյլէ
տին : վէ տաճա պունա կեօրէ չօք
սեօզլէր սեօյլէտի : 46

() Լ զէման աղիզ հռիփսիմէ միւսպա-
րէք տիղէրինի եէրէ գոյուպ, ով
տր ամ, սէնտէն գայրը քիմօեմ եօք
տուր, ումուտում սէնտին, պէնի
տիւնեա չիւք ինտէն խէլաս էյլէ տէյի
ուզոնն աղաջանք էյլէտի: Ս է պիւ-
թիւն օնուէն կիպի օ պիր աղիզ եօլտաշ
լարլտա աղօթք էտէրլէր իտի:

() Լ տէմ կեօքտէն կիւրիւթիւյ իլէ
սէտա կէլտի քի, ասլա հիջ գօրգ-
մայրնը, պէն սիզին իլէ պիլէյիմ:
Ս է օլ սէսին աղիմ կիւրիւթիւսին
տէն՝ չօք քիմսէ աթտան աշաղա տիւ-
շիւպ սէրսէմ օլտուլար:

() Երթալք պու հալ իւզրէ իքէն՝ վաթ
տըլար թագաւորա էհվալ շու շէ-
քիլ տիր տէյի նագլ էյլէտիլէր: Ս է
տրդատ չիւն տույտու քի՝ օ աղիզին
կամբը քէնտինէ եաքըն տէկիլ տիր,
գայէթ գազէպէ կէլիպ, Քէրման էթ
տի քի, չիւն քի քէնտի տէվլէթինի
թանրմատը, վարըն սաջընտան դու-
թունտա՝ չէքէրէք սիւրիւքլէցէրէք
կէթիլին: Ս է վարտըլար օ սահաթ

սաջնտան գափտըլար Լճրանելի Տոփ
 սիմէյի, վէ իւզի իւստիւնէ չէքիշտի
 րէրէք Թագաւորուն սարայընա կէթի
 րիւ պիր օտայեա գափաթտըլար :
 Սէ կինէ աղօթքա տուրուպ, չօք ա
 ղաջանք էյլէտի : Սէ տաճա աղօթք
 տա իքէն՝ Թագաւոր կէլտի իջէրի կիր
 տի . վէ սք Տոփսիմէյէ էլ վուրու
 ճաք, ալլաճըն գուվլէթի իլէ՝ եէտի
 սաճաթ մըգտարը օ՞ Թաղէ նիճալ կոյս՝
 Թագաւոր ուլա էլլէշիւ՝ օլ գաճրա
 ման տրդատը պիր գուվլէթսիզ չօճուք
 կիւպի եէրէ՝ վուրաու : () քի՛ ըումիս
 տան սէմ Թինէտէք գուվլէթի նամ
 վէրմիշ իտի, պուրաճըքտա՝ Տէքմէթի
 խիւտա՝ պիր զայիՓ գըզա գուվլէթի
 եէթիշմէտի : վէ ազիմ Տիճապ ըլա տը
 շորը լքըպ, Տէրսինտէն նէ էտէճէ
 կին պիլմէզ իտի : Սէրման էթտի քի՛
 Թէզ վարըն գայիեանէյի կէթիւրին քի՛
 քէնտի չրաղընա՝ Թագաւորուն կամ
 քընա նիլին գարշը տուրուրսուն տէյի
 նասաճաթ էյլէյէ : Սէ երանելի գայի
 տնէ կէլտի գափոււնուն էշիկինէ օ
 Գ 48 Թուր

Թուրառ : Վէ պաշլատը նասահաթ
էթմէիէ :

Պէնիմաղիզ գըզըմ Վէ կեօղիւմնու
րու հռիփսիմէ , տրւնեանըն փանի
փառքընա ալտանմայասըն . Վէ էօլմէք
տէն գօրգմայեասըն տէյի պու միսիլ
լի սեօղէր իլէ չօք նասահաթ էյլէտի :

Ս է օրատա ֆրէնկճէ պիլէն պազը
քիմնէլէր օլուպ , նասիհէթի նէ իւզ
տէն օլտուղունու իշիտիպ՝ օ սահաթ
թանըլա աղզընա վուրուպ տիւլէրինի
տեգթիւլէր : Ս է պաքտըլար քի առ
լա հաճէթ էթմէյիպ՝ կինէ օ միսիլլի
նասիհէթլէր էտէր , սաչնտան դու
թուպ տեօյէրէք տըշարը չէթտիլէր :

Ս է թագաւոր թէքրար սբ հռիփսի
մէնին եանընա վարըպ՝ իւչ սահաթ գա
տար սաւաշտըքտուն սօղրա , ալլահըն
լութֆու իլէ կինէ գուվէթլէնիպ ,
թագաւորու թէքրար սօյիուն գըեո
ֆէթ եէրէ չալուր . Վէ ֆէնտի սարոյ
տան տըշարը էյլէ չըքաը կիթտի՝ քի
տալա հիչ քիմնէ ալդօյեւմատը :

Ս է կրթտի սբ հռիփսիմէ եօլտաշա
րընա :

Երբնա՛ ուլասնն գու՛վէթի իլէ օլ գու՛ս
 րաման թագաւորու եէրէ չալտըմ տէյի
 միւ՛ճտէ էյլէտի։ Ս է շաղ օլարաք տէ
 տի , պու կիւն պէնիմ տիւկիւնիւմ
 տիւր՝ շող օլունուղ սիղ ճիւմէնիղ .
 գըզըլ գանլարա տօնատըպ՝ պէնի կէ
 լն էյլէյինիղ։ Ս է տաճա պու եօլլու
 պիր գաջ սեօղ տէտիքտէն սօղրա , պիր
 իւքսէք եէրէ չըքըպ աղօթքա տուր
 տու . վէ իւղլւն եէրէ սիւրէրէք կէ
 ճէ վագտինտէ աղօթքտա իքէն , խա
 տասլար եէթիշիպ , միւպարէք էլլէրի
 նի արտընա պաղլայըպ , տիլլնի չքսր
 տէտիլէր . վէ Տիջ գարշը գօմիյըպ՝ չը
 քարտըքի քէստիլէր։ Ս է օնտան սօղ
 րա՛ էսկիճէ շալընը էյնինտէն չքարըպ ,
 եէրէ տեօրթ գազըք չաքտըլար . վէ
 իքի էլլնի իքի պեաղընը օլ գազըքլա
 րա պաղլայըպ միւ՛ճքէմ կէրտիլէր . վէ
 պիր մում աթէշի իլէ պիւթիւն թէ
 նինի եափ եափ եագըպ քէպապ էթ
 տիլէր : () նտան սօղրա՛ գու՛ճաղընա
 իրի թաշլար պրաքըպ , պաղըսագլըրը
 նը տըշարը տեգքտիւլէր : Ս է ալլա

Տըն գու՛վէթի իլէ տաճա տիրի իբէն,
իբի ազիզ կեօզլէրինի օյտուլար :

Ս է օնտան սօղըա տախի՝ Տէրքիմ փա
տիշաՏըն էմրինէ գարշը գօյարսա՝ պու
նուն կիպի օլուր տէյէրէք՝ միւպարէք
թէնինի փարչա փարչա քէստիլէր :

Ս է օլ երանելի կոյսուն ազիզ եօլ
տաշարընտան օթուղ իբի ճան օնտա
պուլունուպ, նբ կոյսուն փարչա փար
չա օլտն ազիզ թէնինի թօփրաղա գօ
մագ միւրաա էթտիքտէ, Տէփիսինի
գլըճտան կէջիրտիլէր :

Ս է օլ ազիզ
լէր տախի՝ ճան թէսլիմ էյլէտիբլէրին
տէ շեօյէ տէտիլէր :

Ս է վտիք սէնի
եա՛րէպպի, քի իշիտէսին նիազըմըզը :

Դ իւքիւրլէր օլտուն սանա, քի պիզի
պու կիւնէ լայրէ էյլէտին : վէ տախի
պունուն կիպի սեօզլէր իլէ՝ միւպա
րէք ճանլարընը ալլաճա թէսլիմ էթ
տիլէր :

Ս է օլ ազիզլէրին պիրիսի
Տաստա օլուպ՝ եօլտաշարը իլէ կէլէ
մէյիպ՝ օլ խճանըն իջինտէ եաթմըշ ի
տի . վէ օնու տա օրաճըքտա էօլտիւր
տիւլէր :

Քի օլ տախի՝ շիւքիւրլէր

էյլէյիւ , գոհուծի ստնա էփէնտիմ ,
 քի պէնիտէ եօլտաշլարրմտան ոյրրմայ
 ըպ , լուծփինէ լայրդ էյլէտին տէյէ
 ըէք՝ ազիզ ճանընը թէսլիմ էյլէտի :
 Ս է էրթէսի կիւն՝ սբ գայիանէի տա
 խի՝ իբի ազիզ եօլտաշլ իլէ՝ տեօրտէր
 գազդլա պաղլայրպ , թօփուքլարընտան
 գամըշ գօյուպ իւփիւրտիւլէր . վէ
 օյլէճէ գուզու կիւլի շիշիւտիքտէն
 սօղրա՝ տէրիլէրինի ոյագլարընտան
 մէլէրինէտէք թուլում չքարտըլար :
 Ս է օնտան սօղրա , չիւնքի ազիզ
 գայիանէ սբ հօփսիմէյէ նասահաթ
 էթմիշ իտի , օնուն իչին՝ տիլէրինի
 էնքսէլէրինտէն չէքտիլէր : Ս է տա
 հա՝ հիքմէթի պարի՝ ճանլարը թէնտէ
 իբէն , պաշլարընը քէստիլէր : Ս է սբ
 գայիանէ պու չարչարանքլար իչինտէ՝
 ալլահա չօք շիւփիւրլէր էտիւյ՝ չօք
 տուվա ու նիագ էյլէտի : վէ օյլէճէ
 նիոնղ ու շիւփիւրլէր իլէ՝ ազիզ ճան
 րարընը թէսլիմ էթտիլէր : Ս է էր
 թէսի կիւն՝ ազիզ հօփսիմէնին վէ
 սբ գայիանէնին վէ օ պիր ազիզ կոյս
 52

լարըն միւսարեք թէնլէրինի՝ պիր եա
 պան երէ չէքիւ, իթլէր էօյիւնէ աթ
 տըլար : ॥ է ալլահըն հէքմէթի իլէ ,
 պիր հայվան եանլարընա վարամայրա ,
 օլ օբ մարմինլէրի՝ կիւլլէր սիւմպիւլ
 լէր կիպի օրաճըքտա գալտըլար :

Տրդասըն խոշ օլմասը րը :

Պու ճիւմլէ իշլէրտէն սօղրա ,
 Տրդաստ ազիզ հաիփսիմէնին պի
 սէնէնտ կիւզէլլէյին Քիբրինէ կէթիր
 տիքճէ , ազիմ գասէվէթլէր իլէ ահ
 էտիպ՝ տիվանէ կիպի իտի : ॥ է ալթը
 կիւն միգտարի պու հալ իւզըէ օլուպ ,
 օնտան սօղրա՝ սէվտասըն պիր ազ տա
 ղըթմագ իչին՝ ալ թէտարիքի կէօրիւ
 սիւն տէտի : ॥ է աթընա պինիպ աւա
 կիտէրքէն , գաֆիլէն արապասընտան
 տիւշիւպ , ալլահըն խշմի իլէ օլ սա
 հաթ տօմուզ օլուպ , գամըշլըղա տօղ
 րու սէկիրթմէկէ պաշլատը : ॥ է պիւ
 թիւն թէվապիսի տէլի օլուպ՝ էթալը
 լէրինի պիլմէզլէր իտի : ॥ ու հալ իւզ
 րէ իքէն , պիր ղամանտան սօղրա , տըր

Գառն խոսրովիդուխտ օլան գըզ գար
 տաշնըն տիւշիւնտէ հրեշտակ նոյ պիր
 քիմնէ կիպի կեօրիւնիւպ, Թան արտա
 շատ գույեուսուկտա օլան պաղլը գը
 ըիգորու կէթիրմէյինճէ՝ սիզին տէր
 տինիղէ տէրման օլմազ տէյի ճէվապ
 էյլէտի: 1) Է խոսրովիդուխտ՝ սապաս
 օլտուքտա, իշխանլարա կեօրտիւճէկի
 կիպի նագլ էյլէյինճէ, վաֆիր կիւ
 լիւշիւպ մէզաք էթտիլէր քի՝ սէն
 Թահգիգ տէլի օլմուշտուն. օնպէշ
 երլտան պէրի օնտա ատան մը գալըր.
 օնու երլանլար օ սահաթ եօղ էտիպ՝
 քէմիքլէրինի՝ պիլէ գօմամըշլարտըր
 տէտիլէր: Խոսրովիդուխտա հէճիլ
 գալըպ՝ գայրը աղըզ աջամատը: () նտան
 սօղըա օլ հրեշտակ նոյ իւջ տեօրթ քէ
 ըէ տահա կեօրիւնիւպ՝ կինէ օ ճէվա
 պը սեօյլէտի: ըաքին խոսրովիդուխտ՝
 կինէ պէնի մէզաք էտէրլէր տէյի՝ ու
 Թանտըղընտան քիմնէյէ սեօյլէմէտի:
 Պիր կէճէ տահա կեօրիւնիւպ՝ գա
 ղէպ էթտի քի՝ էկէր պու տէտիկիմի
 հալքա սեօյլէմէզսէն, տահա պեօյիւք
 54 պէ

պէլալարա օղորսընըզ () տա նաչար
 գալլայ՝ Թէքրար ութանարաք նագլ
 էյլէտի : Ս է իշխանլար իշիթտիքտէ՝
 Քիբր էտիպ՝ պունտա պիր հէքմէթ
 օլմպէ կէրէք տէտիլէր : Ս է օլսա
 հաթ աճէլէ իլէ՝ ուլու քիմսէլէրտէն
 օտա աուլը պիր իշխան իրսալ էթտիլէր
 քի, վարա օլ արտաշատտա օլան գանլը
 գուլեոուտան՝ օլ աղիզ գրիգորու էկէր
 սանլըսա՝ ճքարըպ իզլէթլէր իլէ
 կէթիրէ :

ՍԷ Գրիգորի- Խորհրդապետն չարաշար
 րէ :

Ս է վարըպ արտաշատ շէհրինէ կիր
 աիքտէ, շէհրլիսի էհվալը տու
 եուպ՝ օնլոր տա կիւլիւշիւպ մէզպ
 էթտիլէր : Վէ ճօք խալք՝ պպալմի պու
 նէ էհվալ տըր տէյի՝ պիլէ կիթտիլէր :
 Ս է գուլեոունուն աղլընա վարըպ՝
 պիր ուզուն իփ աշաղա սալտըլար : Վէ
 օլ կիտէն իշխան, ուլ գրիգոր սանլը
 սըն տէյի սէսէյլէտի : ՍԷ գրիգոր ճէ
 վապ վէրտի քի՝ ալլահըն լութփուքէ
 րէ

ԲՐԷՆԻ ԻՂԷ սողում. վէ ասըսն իփին ու
 Զուհու գուծուպ սարսոր: () Լ տէմ
 Զիւմէսի մաթ օլուպ՝ պու նէշէքիլ
 Տէքմէթ տիր տէյի պիրպիրինին իւ
 զիւնէ պլպարաք շաշո գալտըար:
 Ի շխան նիտա էյլէտի քի՝ եո ազիզ
 Գրիգոր, իիի գուծ քի՝ սէնի եգբարը
 Էէքէլմ. զէրէ սէնին ալլահըն՝ սէնի
 պուրատան չբարմաղա՝ պիզէ թէնպէՏ
 էյլէտի: () Լ տէմ երանելի Գրիգոր՝
 իփին ու Զուհու գուծուպ եգբարը
 Էքտը: վէ ազիզին թէնի՝ երանլարըն
 զէՏիրըլի գօգուսուհտան գուրում կի
 պի գարալանմը՝ շտը: () Լ տէմ օլ ազիզ
 թէնինի եույուպ, վէ եէնի էսպապ
 Լար կէյտիրիպ, ազիմ շազըքլար Ըլա
 ալպ կիթտիլէր:
 Ե վարապ շէՏիրէ տախիլ օլտուք
 տա, պագտը քի՝ թագաւոր վէ թէվա
 պիտի վէ շէՏիր խալէք՝ Տէփ տիվանէ
 օլուպ՝ Տայլան կիպի էթտիլէրինի
 պիլմէզէր իտի: () Լ տէմ ազիզ տիզէ
 րինի եէրէ գօյուպ՝ աղլայեարաք ա
 ղօթք էյլէտի. վէ օ սաՏաթ Զիւմէսի
 56 նին

նին ագը պաշնա կելիպ՝ պիրպիրին
 աէն ութանարսք էսպապլարընը կէյ
 մէկէ պաշլատըլար. վէ սբ գրիգորուն
 այեաղընա տիւշիւպ մեղոյ տէտիւր :
 Լորանելի գրիգորիոս պունլարը այեա
 ղա տուրտուրուպ՝ նէ եափարսընըզ,
 պէնտէ սիզին կիպի ինսանըմ տէտի :
 Սիզէ լազըմ օլան պու քի՝ սիզի եարա
 տան ալլաճը թանըյըպ , օնա սէճաէ
 էաէսինիզ : Ս է պու շէքիլ պիր գաջ
 տաճա նասիճէթլէր էթտիքսէն սօղ
 րա , սօրտու սբ գրիգոր քի՝ քս էֆէն
 տիմիզին աղիզ նաճատակլարընըն միւ
 պարէք Թէնլէրինի նէրէյէ գօտու
 նուզ , խ'էփուպ վէրիպ տէտիւր քի ,
 էֆէնտիմ՝ նասըլ նաճատակլարը սօ
 րարսըն : Տէտի սբ գրիգոր , օնլար քի՝
 ալլաճըն եօլունա շէճիտ օլուպ՝ սիզին
 էլինիզտէն էօլմիւշէր տիր : Ս է ջիւն
 տուլտուլար քի՝ սուրբ Տօփիսիմեանց
 կուսանաոց իջին սեօյլէր , Տարպիճէ
 վարտըլար եէրինի կեօստէրտիւր :
 Լորանելի կոյսլարըն աղիզ Թէնլէրինի
 աթտըլարը կիւնաէն՝ սբ գրիգորուն

կէլմէսինէտէք տօգուղ կիւն օլմուշ
 իտի . վէ օ տօգուղ կիւն արասընտա
 ւալա պիր ճանաւար եանլարընա վար
 մատր. նէ հայվան՝ նէ գուշ: վէ օլ միւ
 պարէք թէնլէրի ւալա գօգմամըշտը.
 () Լ տէմ վարտըլար թիւրլի թիւրլի լի
 պասլար կէթիրտիլէր քի՝ քէֆին էտէ
 լէր . Սէ գրիգոր ճէվապ էթտի քի՝
 շինտիլէք սիղին գումաշլարընըզ պու
 աղիզլէրին թէնինէ քէֆին օլմաղա
 լայրք տէկիլ տիր . վէ կիւն օլա քի
 լայրգ օլալար : () Նտան սօղըա՝ հէր
 պիրինի քէնտիլէրին էսկիճէ շալընըն
 իջինէ ալըպ՝ կեօթիւրտի օլ սաքին օլ
 տուքլարը ճնճանըն իջինէ իզգէթլէր
 իլէ կեօմտիւյ . Սէ քէնտի սէ գրի
 գոր օ կէճէ օրատա սապաշատաք ա
 ղօթք էյլէտի : Սէ աղաջանք էտէրի
 տի քի , Տը ւծ , սէն պու միլլէթէ
 ֆէրասէթ վէր քի՝ սէնին աղիզտէն
 աղիզ իսմինի պիլլէլէր :

Սէ սապաշ օլտուքտա՝ թտգաւոր վէ
 իշխանլար վէ գայրը խալքլար՝ կէ
 լիպ սէ գրիգորուն՝ վէ օլ աղիզ կոյս
 58 նասա

նահատակարըն միւսարեք քէմիքլերի
 էօյիւնէ տիւշիւս ալլաշարաք մեղայ
 տէրլէր իտի Վէ գրիգոր ճէվապ էթ
 տի քի՝ հէկեր սուլարընըզ աֆ օլմագ,
 վէ տէրտլէրինիզէ տէրման պուլմագ
 իստէրսէնիզ, սիզի եգքտան վար էտէն
 ալլահ պիլլինիզ. վէ հէքմէթինի Քիքր
 էտինիզ: Նիճէ քի՝ օլ ազիզ հուփսի
 մէնին՝ ալլահըն գուվէթի իլէ էթտի
 կի մէրտլիկի՝ սիզ կեօզիւնիւզ իլէ
 կեօրտիւնիւզ: Վէ պանա օլան հէք
 մէթի ճիւմլէնիզ պիլլերսինիզ քի, օ
 գատար իսկէնճէտէն սօղըս՝ օնիւհ
 երլ՝ օլ գարանլըք ղէմինտէ՝ վէ զալմ
 երլանլար իշինտէ տիրի գալտըմ. վէ
 ասլա հիշ գօրգմատըմ: Նստի պուսլա
 ըլ հէփ Քիքր էտիպ՝ Թանը՛յըն օլ ալ
 լահ քի, սիզի գարանլըքտան տյտըն
 լըղա չքարտը: Վէ էթտիկինիզ եօլ
 սուղլուղա փիւշման օլուն քի՝ ալլա
 հըն քէրէմինէ լայըք օլսաընըզ:
 Վէ տահա պուսնուն կիպի չօք նասի
 հէթլէր էթտիքտէն սօղըս, պաշլատը
 ալլահըն պիլլիկինի, վէ օնուն հէքմէ
 Թի

Թինի, տիւնեանն էվէլինտէն ախրը
 նատաք օլմուշարը վէ օլաճաքլարը,
 վէ մարգարէներն կէլիպ՝ քսուռն տիւն
 եայէ կէլէճէկինտէն խապէր վէրտիք
 լերինի, վէ քսուռն կէլիպ չարչարանք
 չէքիպ՝ պիղի գժոխքտան գուրթարմա
 սընը՝ Տէփ նագլ էյլէտի:
 Լ. Թմըշալթը կիւն Թամամ կեճէ ա
 շօթք էտիպ՝ կիւնտիւղ քարոզ վէրիւ
 իտի:

ԱՔ ԼՅԳԻՏԻՆ ԻՆԻՆ ԱԼԵՐԵՆԵՆ ՏԵՒԵԼ
 նագլ օլունուր:

Թմըշալթը կիւն Թամամընտա՝ սք
 գրիգոր ճէվապ էթտի քի, տիկ
 նէյինիզ՝ սիղէ ալաճըն պիր Տէքմէթի
 նի տաճա նագլ էտէյիմ: Պու կէճէ
 նին էարըսընտա՝ սիղ ույքուտա իքէն,
 վէ պէն՝ ալաճըն սիղէ էթտիկի քէ
 րէմլէրի, վէ օլ աղիզ կոյսլարըն փառ
 քընը Փիքը էտէր իքէն, Փիւճալ պիր
 աղիմ կիւրիւթի իլէ կեօք իւզի աջը
 տը: Ա է նուրջէճըն պիր ասամ սէս
 էթտի քի գրիգորիէ: վէ պէն օլ տէմ

գորգուժտան եէրէ՛ գափանտըմ:

Թէքբար սէս էթտի քի՛ եգբարը՛
պագ՝ քի ալլահըն հէքմէթինի սանա
կեօստէրէյիմ: Ա՛ է եգբարը պագտըմ
քի, կեգբտէն նուր սաջըլըպ, եէր իւ
զիւնէ եայըլար. վէ օլ նուրուլա պիլէ՛
եազ կիւնիւնտէքի կիւնէշ իջինտէ
կեօրիւնէն թօզլար կիպի՛ հիսապսըզ
հրեշտակլար եէրէ հնտիլէր: Ա՛ է օլ
հրեշտակլարըն արտընճա պիր հէյպէթ
լի քիմսէ հնտի. վէ էլինտէ ալթըն
թօփուզ վարըտը: ()՝ ալթըն թօփուզ
ուլա եէրին իւզիւնէ վուրոււնճաք,
զէմինտէն պիր ազիմ կիւրիւլթի չոք
տը. վէ եէր իւզի օվա կիպի տիւմ
տիւզ օլտու: Ա՛ է կեօրտիւմ քի՛ չոք
ըլքտան չոքմըշ կիպի պիր պեյիւք
ալթըն տիրէք թաշը գօնուլտու. վէ
իւզէրինէ աթէշտէն եափըմըշ կիպի
պիր տիրէք տիքիլտի: վէ օնոււն իւզէ
րինէ նուրտան պիր խաջ գօնուլտու:
Ա՛ է կեօրտիւմ քի, իւջ տիրէք թաշը
տահա, պիրի ոք գայիւտանէնին իքի՛
եօլտաշըլա նահատակ օլտուղու եէր
տէ.

տէ . վէ պիրի սբ հռիփսիմէնին նաճա
 տոսի օլտուղու եհրաէ . վէ պիրի հըն
 ճանտա նաճատոսի օլանըն իւզերինէ
 Գօնուլտու . Ս է պունլարընտա իւ
 զերինտէ պիրէր տիրէք , վէ պաշա
 րընտա խաչ : Ս է պու տիրէքլէրտէն
 պիրպիրինէ կիւզէլ քէմերլէր աթը
 տը . վէ իւսալէրինէ օ շէքիլ խորան
 լար Գուրուլտու քի՝ կեօրէն հէյրան
 օլուր : Ս է օ խորանլար իջինտէ՝ պիւ
 թիւն օ ազիզ կոյսլար սիֆաթլնուր ,
 պէեազ լիպապլարլա շազ օլուրլարըտը .
 Ս է պէն պունլարը կեօրիւպ թաճիպ
 տէ իքէն , օ էվէլէի կեօրտիւկիւմ
 Ս ուսատեսիլ ատամ սէս էթտի քի՝
 Գըրիգօր՝ պու կեօրտիւքլէրինին ըէ
 սիմլէրինի էյիճէ Փիքրինէ՝ սագլա .
 զերէ օ էվէլէի կեօրտիւկիւն տիրէք
 եհրի՝ Սաթուղիկէ Ս կեղեցի օլաճագ
 տըր : Ս է օ իւչ տիրէք եհրլէրի՝ ա
 զիզ կոյսլարըն նաճատոսի օլտուղու
 եհրլէր տիր քի կեօրտիւն .

ԱՅ ԼՂԳԻՏԻՄԻՆ, ՎԷ ՆԲ ԼՈՅՈՂԱՐԸՆ
Ա. ՀԱՅԱՐԱՆԼԱՐԸՆԸՆ ԷՄԻԸԼՈՍԸ ՊԸԸ՝

Դուրք Գրիգորիոս պու տեսիլքի
 Թամամ նագլ էյլէ տիբախէն սօղրա ,
 պույուրտու քի՝ սիզէ շինտիլք՝ էն
 Քոյտալը իշ՝ օ սուրբլարըն եհրէրինի
 պինա եթմէք տիր , զէրէ պու տեսիլք
 օնուն իջին կեօրիւնտի : **Վ** է օլ միւ
 պարէք ճէվապընա միւթիւն օլուպ՝
 հարպիճէ թէտարիք կեօրտիւլէր :
Վ է քէնտի նբ գրիգոր չբրփը իփի-
 նի էլինէ ալըպ՝ կեօրիւնէն ըհսմէ կեօ
 ըն մէյմարըք հտէր իտի : **Վ** է խաւ
 քըն ճիւմլէսի , հրքէկի վէ տիշիսի
 օլ խըզմէթէ մուգայէթ իւզըն իքէն ,
 կէլտի տրգաւա նբ գրիգորուն աեազը
 նա տիւշիւպ , ով նբ գրիգոր՝ գոյրը
 եհրիմ տէյիլսէ , պարի էլիմէ պեազը
 մա պիր չարէ էյլէ քի , պէնտէ պու
 սուրբլարըն խըզմէթինտէն մահրում
 գալմայրմ տէտի : **Օ** էրէ նբ գրիգո-
 ռուն վերապտան չբըպ կէլտիկի վէ օն
 լար իջին աղօթք եթտիկի կիւնտէն պէ

րի տրդատուն ագլ սեօզի իսանճասունա
օլմուշ իտի , լաքին տահո քիսվէթի
տէկիշիւմէմիշ իտի : Եանի տիշի , գու
լազը սյեաղը , թիւյիւյ , վէ գոյը
եէրի Տէփ խոզ կիպի իտի :

() Լ տէմ սբ գրիգոր աղօթք էտիպ' ալ
լահա նիազ էթտիքաէ , տրդատուն էլի
սյեաղը սաղալըպ' էվէլթի Տիլէթէ կէլ
տի : Ս է սբ գրիգոր պույուրտու
տրդատաքի' օ սբ մարմինլերին գօնու
լաճաք եէրլերինի գաղքըպ' թօփրա
ղընը տըշարը վերէ : Տրդատ թէքրար
րիճա էյլէտի քի' էՏլինէ վէ գըզար
տաշընս տա իզին վերէ քի' խլմէթէ
գարըշալար : Ս է սբ գրիգոր իզին
պույուրտուքտա , ազիմ սէվինճլէր
իլէ խլմէթէ պաշլատըշար : Թազաւոր
գազմա իլէ գազար ըտը , վէ թագու
Տիլէր էթէքլէրի իլէ թօփրաղը տըշ
ըլ ալըրլար ըտը : Ս է պինա թէքիլ
օլտուքտա , կէթիրտի սբ գրիգոր օ ա
ղիզ մարմինլերի եէրլի եէրինճէ գօ
տու : Ս է օնտան սօղրա պույուրտու
քի' , կէլին օ էվէլթի կեօրտիւկիւմ
Դ

տիրէք եւրինիտէ պինա էտէլիմ զէրէ
նիճէ քի սիզէ նագլ էյլէտիմ, օ եւր՝
Սաթուղիկէ Լիկեղեցի օլաճաք տըր :
(քի՛ ճիւմէմիղի տէվէրիճի տէմէք
տիր:) Ս է օրայլտա պինա էտիպ՝ ա
տընը Լ ջմիածին տէտիլէր , զէրէ օլ
հէյպէթլի քիմսէ քի կեզքտէն եւրէ
էնտի , վէ էլինտէ ալթըն Թօփուզու
վարըտը , միածին որդի այ քէնտիսի
իտի : օնուհն իչին Լ ջմիածին տէնիլ
տի : քի եանի՝ միածինին էնտիկի եւր
տէմէք տիր :

Ս է օլ սբ Լ ջմիածին եկեղեցիսինտէ
հէփիսի ճէմ օլմուշ իքէն՝ սբ գրիգոր
պույուրտուքի , ճիւմէնիզ տիղինիղի
եւրէ գօյուպ՝ ալըհա նիեազ էյլէյինիզ
քի տէրտինիղէ տէրման օլա : Ս է քէն
տի սբ գրիգոր՝ պիլէյէրինճէ աղօթք
աղաչանք էտէր իքէն, Թագաւորու գա
փիլ պիր Թիթրէմէք ալըպ , իւստիւն
տէն տէրիսի սըյրըտը տիւշտիւյ . վէ
ինսան սիֆաթընա կիրտի . քի էվէլքի
հիյէթտէն տահա կիւզէլէնիպ , հէր
վէհհ իլէ փաք օլտու : Ս է գայրըտը
Լ

տա՝ քիմի ուշուզ օլմուշ ուտու, քիմի
 չարիւրք, վէ քիմի տահա գայրը Թիւր
 լիւյ Թիւրլիւյ մարազլորա կիրիՔտար:
 ալլահն քէրէմ գափուսու աջըլլայ՝
 ճիւմէսի օլ տէմ սազլըք պուշտուլար:
 Պիւր իլէ տույմալտըր քի՝ օլ տէմ
 նէ շէքիլ շազ ու Տիւրրէմ օլմուշար
 տըր քի տիլ իլէ Թապիր օլունմազ:
 () նտան սօղրա՝ ած տէտիքլէրի կուռք
 լարա՝ չաժ տէմէկէ պաշատըլար:
 Սէ քէնտի Թագաւոր՝ ապէրի իլէ վէ
 սբ գրիգոր իլէ՝ Տէր նէրէտէ կուռք
 վարըսա՝ վարըր գըրար տեգէր իտի.
 վէ եէրլէրինի երքար եաքսրըտը.
 Հանի օլ ալըէթ սուրէթինտէ օլան ա
 նահիտ տէտիքլէրի նամիտար կուռք.
 քի պիւթիւն հայոց մէմէքէթի էօ
 կիւնէ սէճտէ էտէր իտի. տրդատըն
 էլինտէն էօյլէ պիր Թօփուզ եէտի
 քի, եէր իլէ եէքսան օլտու.
 Սէ Տէր վարտըլարը եէրտէ՝ սբ գը
 ըրիգոր եկեղեցի եէրլէրի սյըրըպ՝ նի
 շան էտէր իտի. տէ տէր իտի քի, շին
 տիլէք պու շէյթանի կուռքլարը պը

րաբըպ՝ ալլահըն պիրլիկինի պիրլինիզ .
 Թա՛քի ալլահ սիզէ քէնտի լայիգ կեօր
 տիւկի գուլլարընտան քահանայապետ
 վերէ քի , ճիւմլէնիզ մկրտել օլուպ՝
 Թամամ քրիստոնէոյ օլասընըզ : վէ օ
 արժանաւոր քահանայապետ՝ պուճի
 շան էթտիկիմ երլէրտէ սբ սեղան օ
 ծելէտիպ՝ սիզի օրհնեալ հաղորդու
 Թիւնա արժանի էյլէյէ :

Լըսնէւ Սէ Գրեգորիոն՝ հայոց հայրա-
 պետ () Ըսուալը :

() Լկիւնլէրտէ տրդատ Թագաւոր
 վէ իշխանլարը՝ սբ գրիգորուն
 էօկիւնէ կէլիպ՝ ով հոգեւոր հայր՝ ջիւն
 քի պիզէ քահանայապետ լազըմ տըր ,
 սէնտէն գայրը քիմ օլաճաք տըր տէտի
 լէր : Սէ գրիգոր ճէվապ վէրտի քի ,
 հոջա՝ պէն օ առաիճանա լայըդ տէկի
 լիմ : զէրէ քահանայական աստիճան
 գաթը աղըր խզմէթ տիր : Պէն՝ ալլա
 հըն հուզուրինտէ՝ պու գատար խալ
 գըն ճէվապընա՝ գատըր տէյիլիմ տէյի
 րիզա վէրմէտի : Ս է Թագաւորա տիւ

շինուտ հրեշտակ կերթունիւալ, սիգե
առաջնորդ՝ գրիգոր ճայիղ տիր քի օլա
տէյի ճէվապ էյլէտի: Սէ պիր գաջ
քէրէ տաճա թագաւոր ըրճա էտիպ՝
քէնտի սբ գրիգոր գայիլ օլմայլճաք,
թագաւորա կերթունէն տեսիլք՝ գըրի
գործ տախի կերթունիւալ, պու ժողո
վաւրդա առաջնորդ սէն օլաճաք սըն,
զէրէ ալլաճ էյլէ ճայիղ կերթմիւշ
տիւր, սպըն եգք տէմէյէսին տէյի
ճէվապ օլունտու:

Սբ գրիգոր տախի՝ ալլաճըն էմրի շէ
րիֆինէ ըրզա վէրիպ գայլ օլտու:
()նտան սօղրա՝ թագաւոր թէտարիք
պույուրտու քի՝ սբ գրիգորու գայլ
սէրի շէհրինէ կեօնտէրէ, քի սուրբ
ղևոնդէս պատրիարք տան աստիճան ա
լլալ, հայոց միլէթինէ քահանայապետ
օլա: Սէ օնպէշ ուլու պէկլէր ազիմ
ապէր իլէ, թագաւորուն նամէսի իլէ
վէ աղըր փէշկէշէր իլէ՝ ալալար սբ
գրիգորու գայսէրի շէհրինէ կիթտի
լէր: Սէ ազիմ սալթանաթըա շէհր
է կիրիպ՝ իզլէթլէ՝ Ղևոնդէս պատ
րի

րիարգըն եանընա տախիլ օլտուլար :

|| է նամէտէ՝ եազըլան մուհապպէթ
տէն սօղրա , ինչա օլունան պու վէջ՝
իւզըէ իտի :

|| Եւթի շէրիֆինիզ տիր քի , պու
միլէթիմիզին չօքտան պէրի ճան
կեօզէրի գափանըք օլուպ , էլ իլէ
եափըլմըշ փուլարա՝ ալլա՛ տէրիտիք :

|| է պու հալ իւզըէ գարանըք իշին
տէ դալուպ գայրպտա իքէն , պու իզ
զէթլի գրիգորուն էլի իլէ ալլահըն
քէրէմ կիւնէշի քա՛ֆիլէն իւզէրիփ-
զէ կէլիպ՝ պիզտէն օլ իմանսըզըք
գարանըղընը փարալատը վէ ճան կեօ
զիւմիւզ աշըլտը քի , պիզէ եօքտան
վար էտէն ալլահը թանըտըք : || է ալ
լահըն քէրէմինտէն տույ օլունտուքի՝
պիզէ առաջնորդ վէ հոգեւոր հովիւ՝
պու ազիզ գրիգոր օլսճաք աըր :

|| Իմտի պիզ գուլունո՛ւզտա , օլ պիզիմ
է հեամըզա սէպէպ օլան ազիզի կեօն
տէրտիք ճէնապի շէրիֆինիզէ քի՝ պի
զէ հոգեւոր առաջնորդ էտէսինիզ :

|| է տուվանըզ պէրէքէթի իլէ՝ ալ

ԼՏՅ պիղն քէնտի ըսճմէթինէ լայիգ
կեօրիւպ՝ պու միւպարէք եօլա՝ սալի
ճանէ ամէլէր իլէ՝ տայլմա կիթմէք
նասիպ էյլէյէ :

|| է սբ զԼոնդէս պատրիարդ՝ պու
նամէյի զբույուպ, ճիւմլէ եպիս
կոպոսլարըն ճէմէյլէտի՝ վէ ճէփսի
նին իզնի իլէ՝ սբ աԼետարանը սբ գը
րիգորուն պաշընա գօյուպ՝ Տայոց իւ
զէրինէ քաճանայապետ օծել էյլէտի :
|| է իզէթլի սբ գրիգորա , վէ կէլէն
իշխանլարա ըոյէթէն՝ սբ կարապետին
վէ աթանադինէ Տայրապետին ազիզ
թէնլէրինի Տայոց մէմլէքէթինէ փէշ
քէշ վէրտի : || է տաճա իբի թանէ
ատլը սանլը նամիտար ճգնաւոր վէր
տի քի՝ կէլէլէր Տայոց մէմլէքէթինտէ
ճգնաւորլուք թարիքինի թալիւմ էյլէյ
էլէր : պիրինին աաը անտօն , վէ պիրի
նին աաը կրօնիդէս : || է տաճա պու
եօլու ազիմ մուճապպէթլէրտէն սօղ
րա՝ եօլա ըէվան օլտուլար : || է իշխ
տէն էյեալէթլէրտէն , իզէթլի գրիգո
րուն միւպարէք տիտարընը կեօրէլիմ
տէյի՝

տէյի պիր կիւնլէւք եօլ գատար իւնլի
կէլրլէր իտի: Վէրէ օլ ազելզին աու
վասը իւն՝ հաստալար վէ սայրը տէրտի
լէր իւզէրինէ օլան միճուզէթլէր հէր
Թարաֆտա սեյլէնիր իտի:

|| է պեյլէ ազելմ իզէթլէր իւն կի
տէրքէն, պաղի քիմնէլէր կէլտիլէր սբ
գրիգորա խապէր վէրտիլէր քի, տա
րօն սէմթինտէ իննալինեան տէտիլէ
րի եհրտէ՝ քի տօգուզ չէշմէ տէմէք
տիր, իքի կուռք գալմը քի՝ չօք քիմ
սէլէր տահա Թափընըրլարմը:

|| ք գրիգոր պուռնու իշիթտիլքտէ՝ օլ
սէմթէրէվան օլտու: || է տահա վար
մազտան էվվէլ՝ կուոց քահանալարը
խապէրտար օլուպ, ճիւմլէ պեօիւքլէ
րինէ խապէր էթտիլէր քի, եարընքի
կիւնտէ հէփինիզ հազը՝ օլուռնուզ
զէրէ ուրացօղ իշխանլարմը՝ եանի՝
մուրթատ պէկլէրիմիզ՝ գրիգոր ուլա
պիլէ կէլպ՝ ճիւմլէ կուռքլարմըզ
փարալասալար կէրէք տիր:

|| է էրթէսի կիւնիւյ՝ օնլարըն պիր
պէօլիւկիւնէ րաստ կէլպ՝ ազելմ
ճէնկ էյլէտիլէր:

11 Է սբ գրիգորուն առվասը հիւր
 մէջի իլէ՝ հաւատացեալ իշխանլար
 իւստէ կէլիւ, կոոց իշխանլարնքի
 մինի գըրտըլար, քիմինի գաջըրտըլար
 11 Է օլ կուռքլարն տաճարնա վա
 րըւ ետքլաշտըքտա, դեւլէր գափու
 սունու պաճասընը գոյըւ կթոթիլէր
 քի, իջէրի կիրէճէք իւ պուլամտը
 րար, վէ նէ գատար գազմա քիւլիւնկ
 վուրտուլըրըսա, աւլա հիջ իշէմէտի
 () Լ տէմ սբ գրիգոր սբ խաջը կլինէ
 ալըւ տէտի, հրէշտակք քո տը հալա
 ծեսցեն զնոսա :

Տէգ, տէ Ի, եա րէպպի՝ սէնին մէլէք
 լէրին գաջըրտըլար օլ տէվլէրի, Վու
 ճէվապը տէտիլի կիւպի, օլ կլինտէ օ
 լան խաջտան պիր շիտտէթլի րուզկեար
 չքըւ, տաճարն թաշընը թօփրաղընը
 էօլէ տաղթտը քի՝ տալա նէ թաշ գալ
 տը նէ թօփրաք : 11 Է ալլահտան մա
 լիմ օլունտու քի, սբ կարապետին վէ
 սբ աթանագինէնին թէնլէրի պուլուպա
 գօնուլաճոք :

() Լ տէմ սբ գրիգոր օրատա տաճար
 72 ետփ

Գ. Գ

Ետիմաղա պաշտօնը Թէմամ էթովի
տէ, օլ աղիզէրին մարմնէրինի օրա
ճրքտա իզգէթէր իլէ աէֆն էյլէյիպ,
աղօթք աղաչանք էյլէտի քի, տր ան
պու աղիզէրին շիֆայէթի իլէ պու
հայոց մէմէքէթինի սէն անիորձ ապ
լա, վէ նիեաղ էտէրիմ քի պու հայոց
աղգըն իչինէ հերձուած լըք կիրմէյէ.
() Լ տէմ կեզքտէն սէտա կէլտի քի,
նիեաղըն գապուլ օլտու. հէր նէ ա
ղաչանք էթտին իսէ. Թէքմիլ ու Թա
մամ օլա.

Ս է օլ սք մարմնէրին գօնուլտու
ղու տաճար օլ տուր քի շիմտի մշու
սք կարապետ տէնիլը քիւրտիստան
սէմթինտէ. քի հէր սէնէ ուխտա
ւորլարմըզ կիտէր. Ս է իկիրմի կիւն
գատար սք գրիգոր օրալքտա գալըպ,
օ սէմթին հալքընա վազ էյլէտի.

Ս է օրատան կէչիպ կիտէն եփրատըր
մաղընտա՝ օրանըն իսալքընը վէ պիլէ
սինճէ օլանլարը մկրտել էյլէտի. քի
օլ մկրտել օլանլար՝ իւզտօգսանպին քի
շիտէն արթըճագ իմիշ. Ս է օրատա

պատարագ էյլէյիպ , ճիւմլէսինի քը
րիսոոսուն մարմին և արիւնունչա հա
ղորդել էյլէտի : Իմտի օլ տէմ օրալք
տա օլուն ուրախութի՝ անճագ ֆիբր
իլէ աղնանըր : Ե օնտան սօղրա՝ չգը
նասահաթլար էյլէյիպ օլ էյեալէթտէ ,
գայրը սէմթլէրէ տախի վարմաղա
պաշատը :

Ե արդատ թագաւոր՝ օլ իզզէթլէ
հայրապետին՝ հայոց սինօրունա կէտի
կինի խապէր ալտըքտա , ճիւմլէ թէ
վապիսի իլէ պիր գաջ կիւնլիւք եօլ
իլէրի վարըպ , սք հայրապետին օծու
մունու մուպարէքլէյիպ , ճան ու տիլ
տէն ֆէրահ օլտուլար :

Ե սք գրիգոր՝ քէնտի անըլ առէթի
իւզրէ պաշատը կինէ քարոզել էթմէ
կէ քի , ալլահըն քէրէմինի ունոլթ
մայընըլ : Ե պոլյուրտու քի օթուզ
կիւն գատար պագ տուրունուզ , ա
շօթք աղաջանք էյլէյինիլ , քի սք մը
կըրտութիւնա լայիգ օլասընըլ :

Ե օթուզ կիւն թամամընտա , սա
պահլայըն մուրատ սոլյունուն քէնա
ընա

րընա էնտիրաի . օ քի անաշունչ գիրք
 տէ եփրատ տէնիլեր : վէ սբ մեռնուն
 սույա տեգիւպ՝ ճիւմէսինի ամենա
 սբ Լորորդու թիւնուն իսմ ի շէրի
 փինէ մկրտել էյլէտի : Ս է օլ մկրտու
 թի արասընտա՝ անու թիւնն պէօյիւք
 միւճիւղաթլաք էյլէտի : Խազաւոր
 քէնտի վէ ճիւմէ թէվապիլէրի սույա
 էնտիքլէրի կիպի , օլ գուվլէթլի կի
 տէն ըրմաղըն սույու՝ օ սահաթ կէրի
 տեօնիւպ տուրա գալոր : Ս է կեգք
 տէն ազիմ նուր էնիպ՝ օլ սույուն իւ
 զէրինտէ տիրէք կիպի տիքիւտի վէ տի
 րէկին պաշընտա պիր լուսեղէն խաչ
 գօնուլտուքի , հէփ ճիւմէ խալդ էշ
 կեարէ կեօրտիւլէր : վէ օլ գաաար
 պտընլղը վարըտը քի՝ կիւնէշ օնուն
 եանընտա պիր գանտիլ կիպի իտի :
 Ս է օ սբ մեռն քի սույեա սաջըլտը
 խալքըն էթրափընը ալըպ՝ հալքա կի
 պի կէզէրտի : Խմտի՝ օնտա օլան տէ
 վինճէր մուհապպէթլէր՝ տիլ իլէ Թա
 պիր օլունուրմու : Սուտան տըշարը
 կէլիպ՝ ճիւմէսի պէյեղլար կէյտիլէր :
 վէ

վէ հլէրինէ շէմէր ալըպ' միսալի նէճմ
ի սէմն զէյն օլունտուլար • () Լտէմ
աղաշարաք կիւրիւշէրէք սափ սափ
ալայ պաղլոյըպ' եօքարը տօղրու օլէ
վէլքի տէտիկիմիզ նբ տաճարա ազմ
էթտիլէր •

Սէ նբ հայրապետ օ նբ տաճարտա
պատարագ մատուցանել էտիպ, ճիւմ
լէսինի հաղորդել էյլէտի, վէ խաւքն
մըդտարը իւզէլի պինտէն արթըճաք
նազլ օլունուլար • Սէ ազիմ սէվինճլէ
րինտէն՝ եէտի կիւն տահա օրատա էյ
լէնտիլէր • () նտան սօղրա օլ հայոց
ազգընա փէշկէշ վէրիլէն իքի ազիզ
ճգնաւորլարը՝ օ նբ մարմինլէրէ իւզ
մէթքեար ալըգօյուպ, քէնտի նբ գրի
գոր տրդատ թագաւորուլա պիլէ հէր
թարափա աղմ էտիպ, նբ սեղանլար
վէ քահանալար օծել էտէր իտի •

Սէ անքլսր անապատլար եափըպ ճըգ
նաւորլար չօղսլորրորտը, վէ ճիւմլէ
սինի ալլահըն եօլունա տաւէթ էթ
մէքտէն տուրմազլար • () Լ ազիզին
նաաիհէթինտէն՝ չօք տիրլէք տիւզէն
լէք

և ք զլուռ . չօք պօրճուլար վէ հափըս
 ար ւազատ զլուռար . չօք նաշերի իշեր
 մէն զլուռնտու . չօք զալըմար խուլը
 րընը Թէրք էթտիլեր . վէ ճիւմէսի
 պիր անատան տօղմուշ գարտաշ կիպի
 իտիլեր . Վ է սբ գրիգոր հէր Թարաֆ
 տան օղանճըգլար տէվշերիպ՝ գպրա
 տունըար ետիտը . վէ իւստէրինէ ու
 տալար Թային էյլէտի . Վ է օ գպրա
 տունըարտա քիմի հօռօմ ճա զքուրու
 տու , քիմի ասորիճէ . զէրէ օ զաման
 պիղտէ եազը եօղուտու . օ սէպէպտէն
 հայ լիսանընը՝ եա հօռօմ եա ասորի
 եազըսըլըա եազարլար ըտը . Վ է պի
 ղիմ այբ բենական եազըմըզը սբ գրի
 գորուն հայրապետ օլմասընտան՝ իւզ
 օթուզ պիր սէնէ կէչտիքտէ՝ երանելի
 Թարգմանիչէրիմիզ ալահըն շնորքու
 իլէ փէյտահ էթտիլեր .
 Վ է երանելի սբ գրիգոր՝ ալահըն
 քէրէմի իլէ՝ հայոց մէմէքէթինէ նի
 զամ վէրտիքտէն սօղըա , զաման զաման
 տաղ պաշարընա չքըպ՝ աշակերտէրի
 իլէ եապան եէրլէրտէ սպքին զլուրտու
 վէ

Վէ օթլո՛ւղ ուլա կէջինիպ , ճիւմէ
 հայոց միլէթի իջին աղօթք էտէր իտի :
 Ս է պազը քէրէ էնէր վանքլարը ա
 նապատլարը կեօզէտիր իտի : Վէ ալլա
 հըն էմրինի քարողել էտիպ , թէքրար
 տաղ պաշլարընա կիտէր իտի : Ս է սբ
 տրդատ թագաւորտա էյի ամէլէրէ
 մուգայէթ օլուպ , հէր թարափա՛ ալ
 լահըն էմրինտէն տըշարը իշէթմէյէ
 սինիզ տէյի՝ թէնպէհլէր Վէ նասիհէթ
 լէր եազսրըտը : Ս է չօք քէրէ՛ տայը
 մա եանըմտա տուր տէյի՝ սբ գրիգոր
 լուսաւորիչէ ըրճալար էտէր իտի :
 | պքին սբ գրիգորիոս՝ հալքտան ըայ
 էթլէր կեօրիւպ՝ գաֆիլ քէնտինէ մաղ
 ըուրլուք կէլմէյէ տէյի՝ տաղտա եա
 պանտա կէզէր իտի : Ս է օլ տրդատ
 սբ թագաւոր՝ քէնտի թէվսպիլէրի
 իլէ՛ Վէ ճիւմէ խալդ՝ սբ գրիգորուհ
 մուպարէք ճէմալինէ , Վէ ինճիտէն
 մագպուկ ճէվսհիր ճէվսպլարընա գայ
 էթ իլէ հասրէթ գալուպ՝ ազիմ գասէ
 Վէթլէր էաէրլէր իտի :
 () Լ կիւնլէրտէ պազըլար կէլտիլէր
 78
 Թա

Թագաւորա խապէր վերտիլէր քի, Ե
րանելի նք գրիգորուն գայսերի շէհ
րինտէ իքի սաւիհ էվլատը օլմուշ տուր.
պիրինին առը վրթանէս, վէ օպիրինին
արիստագէս: Ա ըթանէս պեօյիւք օշ
լու՝ տիւնէպէ կիրմիշ. վէ սօղրա քա
հանա օլմուշ: վէ Մ. րիստագէս՝ քիւ
ջիւքտէն պերի ճգնաւորլուք եօլունա
թաւիպ օլուպ, տաղ պաշարընտա ծոմ
ուլա պագըլա տուրուրմուշ:

Թագաւոր պունու իշիթտիկի կիպի՝
օ սահաթ պիր մուհապէթլէմէ նամէ
եազըպիւհ փառաւոր իշխանլար կեօն
տէրտի քի՝ հարպիճէ իքիսինիտէ ալըպ
կէլէլէր: () Լ իշխանլար տո վարտըլար
վրթանէսի գայսերիտէ, վէ արիստա
գէսի կինէ գայսերիյէ եազըն պիր ա
նապատտա պուլտուլար: Ա է նամէյի
կեօստէրիպ տաւէթ հտինճէ, արիս
տագէս անապատտան էնմէք իստէմէ
տի: Թա՛ քի՝ ճիւմլէ շէհրլէսի ճէմ
օլուպ տէտիլէր քի՝ սէնին տաղտա ա
ղօթք էթտիկինտէն, օրոյա վարտըլըն
էֆզալ տըր, զէրէ չօք քիմնէնին իսլահ

օլմասընա սէպէպ օլուրսունուղ : վէ
 տաճա պունա քէզալիք սեօզէր իլէ
 ըրիզո էտիպ կեօնտէրտիլէր : 11 է սէլա
 մէթ իլէ կէլիպ թ սգաւորուն եանընա
 տախիլ օլտուքտա , ազիմ մուհապէթ
 լէր իլէ տիլշտ օլտուլար : 11 է սնտան
 սօղրա՝ թագաւոր օ իքի ազիզէրի ա
 լուպ , երանելի սբ գրիգորու արամաղա
 չքտը թաքի կէլիպ հրզինկեան էյեա
 լէթինտէ պիր անապատաւ պուլտու
 լար : 11 է չք սէվինճլէր աղայըշար
 էթտիքտէն սօղրա՝ թագաւոր նիեազ
 էթտի քի , ով երանելի սբ հայրապետ
 չիւն քի պիգիմ իլէ տուրմաղա ըրզա
 օլմատըն , վէ պու տաղիստանլարտա
 սաքին օլմաք միւրատ էյլէտին : վէ պի
 զի կիւլ ճէմալինկտէն վէ ազիզ ճէ
 վապլարընտան հասրէթ գօտուն , իմտի
 ըրիճա էտէրիզ քի՝ պա՛րի սէնին պու
 արիստագէս էվլատընը՝ սանա պէտէլ
 պիզէ հոգւոր առաջնորդ էյլէյեսին :
 Լորանելի սբ գրիգոր՝ թագաւորուն
 ըրիճասընը գապուլ էտիպ՝ օլ իզզէթլի
 արիստագէս էվլատընը՝ հայոց իւզէ
 Լ 80 րինէ

րինէ քէնտիսինէ պէտէլ եպիսկոպոսա
պետ ձեռնադրել էյլէտի : Ս է օլա
րիստագէս սբ Տայրապետ՝ իզէթլն փե
տէրինէ ույկուն օլուպ, պաշլաւը ալ
լահըն քէլամընը ճիւմլէսինէ վաղ էթ
մէկէ :

Ս է երանելն սբ գրիգոր լուսաւորիչ
իմիզ՝ զաման օլուր կէզէր վաղ էտէր
իտի, վէ զաման օլուր կիտէր անապատ
լարտա սաբին օլուրուտու : վէ ազիզ
վախճանընատաք՝ գըրգ կիւնտէ պիր
քէրէ եէմէք քէնտինէ ատէթ էյլէտի :
Ճիւմլէ շէյին գատիրի ալլահ՝ կեօր
քի գուլունա նէ գուվլէթլէր իհսան
էտէր : Ս է երանելն թագաւոր տա՝
տայրմա ալլահըն օրէնքինտէ օլուպ՝ ճըդ
նաւոր կիպի կէջինիր իտի :

Իշէիւս սուբ Գրիգոր I լուսաւորիչին

Ս տիճանէլ () ընտը որը :

Իզէթլն սբ Գրիգոր I լուսաւորիչ

Տայրոց Տայրապետ՝ պունճա չորչա
րանքտան վէ զահմէթտէն սօղրա՝ նի
ճէքի զեքր էյլէտիք, ինսան կեօզիւն
Օ
81
տէն

տէն նիճան օլուպ , ապա պաշտօրն տա
եապան եհրէրտէ իւրտուղ մէքեան
սըղ կէլիպ , տայրն սղոճա աղօթք
էտէր իտի :

Սեօյլէ նազլ օլունուր քի , նիկիոյ
ժողովքունտան էվլէլ նէջէ օլուրու
տու քի՝ տաղտան էնիպ՝ պաղը վանքլա
րա վարըպ՝ ալլաճա մագպուլ օլան ա
մէլէրի թարիֆ էտիպ , կէնէ տաղա
կիտէր իտի : Ապրին սբ արիստագէս
Տայրապետ՝ սբ լուսաւորիչին քիւջիւք
օղլու՝ նիկիոյ ժողովքունտան կէլիպ ,
նիկիոյ ժողովքունտա եազըլան Տաւա
տամքը երանելի լուսաւորիչէ կեօս
տէրիպ , օլ տախի պէյէնիպ՝ իսկ մէք
իաւաւորեցուքու տէտիքտէն սօղ
րա , տաղա կիտիպ՝ գայրը ինսան իւզի
կէօրմէտի : Արզինկեան սէմթինտէ՝
Տայճա սեպուճ լեառն տէնիլէն տաղ
տա՝ պիր արտըճ աղաճը գօվաւղունտա
աղօթք էտիպ՝ օրաճըքտա սաքին օլու
րունմուշ : Աէ պի էմր իլլաճ՝ միւպա
րէք վախճանը եէթիշտիքտէ՝ քէնտի
սէնէ մալիմ օլուպ , օլ աղաճ գօվաւ
ղուն

ղունտա աղօթքս տուրուպ , էօյլէճէ
ոյեաղ իւզըէ ազիզ ճանընը ալահա
կիւկ կիպի թէսլիմ էյլէտի քի ասլա
քիմսէ կեօրմէտի : Ս է պիր կիւն
պիր գաջ չօպան օրալըքսան կէջեր ի
քէն՝ պագուրար քի աղաճ գօվուղուն
տա՝ միւշէք քէլադ սագալը՝ իրի պօյ
լը՝ հէյպէթլի իւզլիւյ՝ նուր չէհրէ
պիր քիմսէ՝ ոյեաղ իւզըէ՝ գաւազան
էլինտէ՝ ճանընը թէսլիմ էյլէմիշէմ
մա , հիջ էօլմիւշէ պէնկզէմէզ :

() Լ տէմ չօպանլար՝ պութէքին ատամ
տէկիլ տիր՝ պէլլէքի՝ ալահըն մագպուկ
գուլլարընտան տըր տէյիպ , օլ գօվու
ղուն իւզիւնէ թաշտան տուվար էօր
տիւլէր քի՝ հայվան վէ գուշ վէ ճա
նուվար եանընա վարըպ օլմայեա քի ին
ճիտէլէր : Ս է հայլի զաման էօյլէճէ
գալըպ , պիր կիւն գաւանիկ ատըր պիր
ճգնաւորուն տիւշիւնէ կէլիպ , պէնի
Քալան աղաճըն գօվուղուհտան կէլ
չքսր տա՝ գերեզմանա գօ տէյի ճէ
վապ էյլէտի : () Լ տաիի տիւնեալէրճէ
սէվինէրէք՝ վարտը օրաճըքտա էօյլէ

փաբ սէլեմ պուլտու քի , սանըրսըն
 հէնիզ ճան թէսլեմէյլէմիշ : () Լ տէմ
 եէրին հալքընա տու էյլէյիւ , ազեմ
 իզլէթլէր իլէ կեօթրիւրիւ գերեզ
 մանա գօտուլար . քի շիմաի օ եէր թոր
 թան վանքը տէնիլեր : Եւ է չօք միւ
 ճիւղէթլէր օլուպ՝ չօք հաստալար վէ
 չօք քեօթրիւմլէր , վէ սարա տէրաինէ
 կիրիֆտար օլսնլար , վէ թիւրլէ թիւր
 լէ մարազլըլար շիֆա պուլպուլար : վէ
 ալլահ ազեմ իլլան հազըթլէրինէ շիւ
 քիւրլէր վէրիպ՝ չօք հէմա ու սէնա
 էթաիլէր :

Իմաի՝ պիզ տաիսի իւղիւմիւզ եէրէ
 սիւրէրէք ալլահ հազըթլէրինէ նիւ
 եազ էտէլեմ քի , օլ Փազիլէթլէ նբ
 հայրապետին , վէ աղիզ հուսիսիմէ
 կոյսուն , վէ նբ գայիանէնին , վէ պիլէ
 լէրինճէ օլան կոյս նահատակարըն շի
 ֆայէթի իլէ՝ պիզեմ կիւնաս ըա հաւ
 տալսնմըլ ճանըրզա շիֆա էյլէյէ :
 Եւանի՝ էթաիկիմիզ կիւնասլարա թո
 ղութի վէրէ : Եւ է հէրնէ կիւնասա
 միւլթեւ օլմուշ իսէք՝ պիզլ օլ

ալըսք խաղարտան խելաս էյլէյէ :

II Դաղըուլըւքտան, Տասիւալիւքտէն,
տառըմագտան, Թէմպէլլէքտէն, Թա-
մաստան, պօղազ տէրոինտէն, զինա-
քեալըւքտան . քի պուշնըր կիւնաս
էշմէսիտիւրէր . ճիւմէսինտէն պիզի
էզատ էյլէյէ : III Է պու սբ Տաւատք
տա՝ վէ սբ Լուսաւորիչին օրէնքինտէ
Տաստատ սագլոյեա անին :

Տաստատ Լաւապախանի :

Գուրաճըքտա սբ I Լուսաւորիչին
ազիզ պատմութիւն ալըսչըն է Տասն
կէթիւրմէսի իլէ մուխթասարիճէ Թէ
մամօլաուքտա, Լուսաւորիչի օլան եղ-
բայրլարըմա պէնիտէ պիլէ դաթըպ
մուՏասպպէթ իւզըն պիւր դաՏ սիթէ-
միմ վար աքք . քի խտէր խտէմէզ տը
նէմէլլիզ :

II Է պու տուրքի, պիզիմ պու սբ Տա-
ւատքա կէլմէմիլ իչին սբ դրիգոր Լու-
սաւորիչ ալըսչըն քէրէմի իլէ նէ տէկ
նի չորջարանըլար չէքտի, վէ ալըս
պիզի նէ դաւար օէվտի քի պու ազիզ
սբ

Եւ Տաւադբա արժանի էյլտի, պու՛ն
 շարը Տէփ մուպարէք գուլաղընը իւն
 պու քիւչիւրէքճէ գիւքտէն իշիտիպ
 վուքուժ օլտուճուզ, իմտի պագալըմ
 պիզտէ էլիմիզտէ Տաղըր պուլուճմուշ
 պու ազիզ Տաւադբըն գըյմէթինի նէ
 գատար աղնայեօրուզ: Ին էֆէնտի
 միզին աւետարանական ԹէնպիՏի, վէ
 Եւ առաքեալարըն, վէ Տայրապետէ
 րին գուրտուղու օրէնքի կերէկի կի
 պի Տանկիմիզ պիլիեօրուզ, վէ պիլմէյ
 ինճէ նիճէ Թէքմիլ էթմէլէյիզ. վէ
 Թէքմիլ էթմէյինճէ՝ նիճէ քրիստոն
 էայ օլմուշ օլուրուզ: Եւ յինտի էյլէ
 պիլմէլէյիզ քի, քրիստոնէալըլըն շար
 Թընը ազպուճուք գատարըմըզա կեօ
 րէ աղնասագ կերէք. զերէ աղնանմա
 արք շէյին գըյմէթին նէշէքիլ պիլ
 սէք կերէք: Եւ իմտի Տէփիսի շէյլէ
 տուրսուն, պիր քրիստոնէայ իւզիւնէ
 տօղրու խաչ չքարմասընը պիլմէսէ
 պէյիւք տըփ տէկիլմի: Օքումաք
 տէյիլ քի՝ Օքումագ պիլմէմ տէյէսին,
 վէ պիր ինճէ աղնայըշ տէյիլ քի՝ ագ
 Եւ

ԼՈՒԵԹԻՆԴԱՅԻՆ . ԳՕԲԳՕԼՈՒԴԱՅԻՆ
 ԱԻՐ շԵՅ ԻՔԵՆ , ԱԻԼԵՆԻ ՆԱՏՐՐ ԱՊԼԼԵ
 ՆՈՒՐ : ՏԵՅԻԼ ՔԻ ՍԱԼԹ ՁԵՐՈՒՄԱԳ ԱԻԼ
 ՄԵՅԵՆԼԵՐ ԻՋԵՆ ՍԵՅՆԵՐԻՄ , ՁԵՐՈՒՄԱԳ
 ԱԻԼԵԱ ԱԻԼԿԻՃ ՕԼԱՆ ՍՈՒՄԻ ԱՊԼԼԵՆՈՒՐ
 ՔԻ՝ ՍՈՂՐՈՒ ԽԱՋ ԶՔԱՐԱՄԱԳ . ՎԵ ԱԵՅ
 ԻՒՔ ԷՔՍԻՔԼԵՔ ՍԻՐ : ՍԵՆԵՆՆԵՆՆԵՆՆԵՆ
 ՍԵՆ ԳՈՒՐԸ շԵՅԻ ԳՕՊԼԱՅ ԱՊԼԼԵՆՈՒ ԱՆԿ
 ՍՐՆ ՍԵՐՍԵՆ , ՕՆՈՒՆ ԻՋԵՆ ՔԻ , ՔՐԻՍ
 ՍՈՆԵԱԿԱՆ ՏԱԼԱՍՔՐՆ ԹԵՄԵԼԻ ԱՊԼ
 ՍՈՒՐ . ԷՆ ԷՎԵԼ ԱՊԼԼԵՆՈՒ ԷՅՐԵՆԻԱՅ ,
 ՍՈՂՐԱ ԳՈՒՐԸԼԱՐՆ ԷՅՐԵՆԻՄԷՔ ԿԵՐԵՔ :
 ԳՈՒՐԸ ՄԻԼԵԹ ԱԻՊԵ ՍԱԼԼԵՄԵՐ ՔԻ՝
 ԱԻՐ ԽԱՋ ԶՔԱՐԱՄԱԳ ԱԻԼԵ ԱԻԼԵՂԵՐ .
 ԵԱ ԱՊԼ ԻՆՍԱՓ ՈՒ ԼԱՅԻԳ ՄԵՐՐՐ . ՆԲ
 ԼՈՒՍԱԼՈՐԻՋ ԱՊԼԵՆԱ ԳՈՒՐԸ ՕԼՈՒՐՄՈՒ :
 ԱԻՐ ԽԱՋ ԶՔԱՐԱՄԱԳ ԱԻԼԵՅԵՆ՝ ԳՈՒՐԸ
 շԵՅԻ ՆԵՇԵՔԻԼ ԱԻԼԵ ԿԵՐԵՔ : ԵԱ ԱՊԼ
 ԼԱՐ ԱԻՊԵՆ ՍՈՐՈՒԼՄԱՊՐ . ՍՈՐՈՒԼՈՒՐ
 ԷՂԵՊՐ ՍՈՐՈՒԼՈՒՐ . ՎԵ ՆԻՋԵՆ ԱԻԼԵ
 ՍԻՆ ՍԵՅԻ ԳԱՊԵԱ ՕԼՈՒՆՈՒՐ :

'ՆԵՍԵՆ ՍԻՐ ՔԻ՝ ՍԵՆԱՏԱԹՐՆԱ ԼԱՊՐՄ
 ՕԼԱՆ շԵՅԵՐԻ , ՎԵ ԳՈՒՐԸ ՆԵՋԵ ՍԱՏԱ
 ԼԱՊՐՄ ՕԼՄԱՅԱՆ շԵՅԵՐԻ ՄՈՒԳՈՅԵԹ Օ

լուս էօյրէնմիշտին , վէ հաւատք իջին
իբթիզա օլան շէյտէն ասլա խապէր
տար տէյիլ սին : Պօւ եօլ իւզըէ չօք
սեօզ վար սեօյլէնէճէք , լաբին՝ չիւն
քի էկէր ասլահ էհսան պուեուրուր
պա , իգթիզա օլան պիր գաջ շէյ իջին
մուխթասարիճէ պիր քիւզիւք գիրք
ճիյէզ կինէ թիւրքճէ տիւզմէք միւրա
տըմըզտըր , շինտիլէք իւզիւմիւզէ խաջ
ջքարմանըն շարթընը սեօյլէյիպ , սեօ
զիւմիւզէ գաթ վէրէլիմ :

|| է խաջ չքարմանըն շարթը պու
տուր քի , էլիմիզի տեօրթ եհրտէն՝
գոյրը եհրէ կեօթիւրմէսէք կէրէք ,
|| է պու տեօրթ եհրին էվէլի աննը
մըզ տըր :

Իքինճիսի իւրէք իւստիւտիւր . քի
գուշալըն իւստ եանը տըր :
Իւջիւնճիսի՝ սօլ մէմէնին իւստ եանը
տըր :

Տեօրտիւնճիսի՝ ասղ մէմէնին իւստ
եանը տըր :

Պու տեօրթ եհրտէն՝ գոյրը եհրէ էլ
կեօթիւրիւրսէք , չքարտըզմըզ խաջ
էյրի օլուր :

Այսպիսով տեօրթ եհրէ՛ պիւրէր քերէ
էլ տօգանտըրմալը յըզ :

Նիճէ քի պաղըլար՝ իւրէք իւտիւ
նէ էլ իեօթիւրաիւքտէ՛ պիւր գաջ քէ
րէ օրասընա տօգանտըրըր :

Այսպաղըլար էլինէ սալթ իւջ եհրէ
կեօթիւրիւր . պաղըլար տախի՛ Տէմէն
պիւր աննընա գօր պիւր տէ գուշաղընա .
վէ տախի չօք թիւրլիւյ թիւրլիւյ է
տէրլէր . քի պոււնլար Տէփ եօլսուղ
տուր : տօղըու խաջ չքարմագ տէկիլ
տիր : Աղաճտան եա պիւր գալըր շէյ
տէն պիւր խաջ եափսան , տեօրթ գօլու
նու նէ կիւզէլ էնտամը ույտուրուր
սոււն . եա իւզիւնիւն խաջընըտա օնա
ույտուրսանա . օլ եափըւն խաջար
պիզէ եէթէր էօրիւնէկ տէկիլ մի :

Այս նիճէքի՛ օլ խաջըն գօլու տեօրթ
տիւր, խաջ չքարմագտա տէնիլէն սեօզ
տախի տեօրթ տիւր քի Տէր գօլոււն
տա՛ պիւրին տէմէլիլիզ : Պիւր շէյէ պաշ
լարսագ , պու տեօրթ սեօղի տէրիլ :

Յանոււն Տօր || Լ որդւոյ || Լ Տօգւոյն
|| սրբոյ :

Պիր շէյ օքույուպ թէմամ էթտիքտէ,
 նիճէ քի սաղմոսուն հէր փառքընտա
 կինէ պեօլէ տէրիզ . լաքին՝ յանուն
 եհրինէ՝ փառք տէրիզ . քի կէնէ
 տեօրթ սեօզ օլուր: Եանի պու շէքիլ:
 Փառք հօր || և որդւոյ || և հոգւոյն ||
 սրբոյ . || է պունուն արօրնճա՝ պու
 նիհոյէթ սեօլէնիր:
 Լ. յժմ և միշտ, և յաւիտեանս, յաւի
 տենից, ամէն:

Ս է Գրեթիշ Թաճաճ օլտուրա Սաւի
 օլա թ,

Պու գիթքին էվլէլինտէ՝ սբ Գրիգոր
 պիզիմ լուսաւորիչ նէրէտէ տօղտու
 վէ նէրէտէ էհեա օլտու տէյի՝ պիզէ
 պիլմէք վաճիպ տիր տէտիք . լաքին իք
 թիզա տիւշմէտիկինտէն՝ տօղտուղու
 եհր զեքր օլունմատր:

Ս է պիլմէք իստէրսէն, անակ խոսրո
 վուն Եանընտա իքէն՝ ազիզ գրիգոր
 տօղմուշ տուր:

Լաքին էհեա օլտուղու եհր, օրհնէլ
 կեսարիա Թօփրաղըտըր . քի պատմուի

Գիրք լէրինսէ՝ առաջին հայք տէնիլեր :
 Նիճէ քի հռոմէար տախի՝ բրօդօն
 արմէնիեան տէրլէր . քի առաջին հայք
 տէմէք տիր : քի շարականտա տախի
 տէնիլեր , ՚ի կեսարիա հայք առաջին :
 Լամտի՝ չիւն քի նբ լուսաւորիչիմիզ
 օրատա էհեա օլտու , պու վէճհ
 եւզդէ՝ նբ Գրիգոր լուսաւորիչ՝ կե
 սարիալը տէնիլէպիլեր : Ա է օլ աղիզ
 կեսարիա Թօփրաղընտան՝ ալլահ պիզէ
 իւհ պեօյիւք քէրէմ էթմիշ տիր :
 Լն էվկէլի պու քի , ճան կեօզիւմիւ
 զի աջան նբ Գրիգոր լուսաւորիչ օրա
 տան զուհուր էյլէտի : Լքինճիսի
 պու քի , նբ յօհաննէս կարապետին ,
 վէ նբ աթանագինէ հայրապետին ա
 զիզ մարմնլէրինի նբ զեռնդէս պատ
 րիարք՝ Գայսերի շէհրինաէն հայոց մի
 լէթինէ փէշքէշվէրտի քի պիւթիւն
 տիւնեա ծնա պահա օլամազ : Լւչիւն
 ճի պու քի , օլ իքի աղիզ ճգնաւորա
 րը պիզէ պարգեւք էյլէտի քի , նորն
 ծայ հայոց միլլէթինէ կրօնաւորուք
 Թարիքինի Թամամ Թալիմ էթալլէր :

Ս Է տաճա պունկարտան սօղրա , բար
 սեղ կեսարացի եօթնաղոյս նբ հայրա
 պետ , գրիգոր անճաբան , վե գրիգոր
 նիւսացի տին ուլուլարըմըզ օլազիզ
 շէհիրտէն զուհուր էթմիշէր տիր :
 քի օլ ազիզէրին գիրքէրինի հայճոյ
 եա թէրճումէ հտիպ , շինտիյէտէք օ
 քուր վայելել էտէրիզ : Ս Է նբ բար
 սեղ կեսարացիներն տաղավար կիւնէրի
 իջին ուզուն ուզուն աղօթքլարը վար .
 քի ճաշու գիրքիմիզտէ եազըլուպ , կիւ
 նի կէլտիքճէ եկեղեցիտէ օքունուր :
 Ս Է տին ուլուլարըմըզ տէտիյսէք տէյ
 իլ քի հէմէն պունկար տըր . իլա կե
 սարիա շէհրի անկըտըղը իջին տիր քի
 պու ազիզէր զէքր օլունտու : Ս Է նբ
 կարապետին եարը մարմինի հալա օրա
 տա եաթըր . քի հալա հայոց էլինտէ
 օլուպ՝ պայծառ պատուակին վանք տըր .
 քի կեսարիոյ նբ կարապետ վանքը
 տէնիլըր : Ս Է նէջէ տաճա սուրբլար
 եաթաղը օլմաղըլա , միւպարէք թօփ
 րադ՝ ազիզ մագամ տըր :
 Ս Է շիւն քի պու խաքիր էտնա գու

Լուսուզունն տախի ապը օլ կեսարիա
 Թօփրաղընտան տըր , օլ էյալէթտէ օ
 Լան հայճա պիլմէյէն եղբայրլարըմա
 պուքիւցիւրէք գիրքճիյէզն փէշքէշ
 էյլէտիմ . մազուր օլա :

Լկէր մագպուլա կէջէրսէ , (նիճէ
 քի ղէքը էյլէտիք ,)

Լլաճըն քէրէմի իլէ պիր հոգւոր
 շէյէ տահա էլ վուրմագ միւրասըմըզ
 տըր :

Լ է Սէ Լարրորդուլի և մի Լճուլի
 օլան Լլաճ հազընէթլէրինէ
 փառք Պատիւ Լըկըպագուլի Օաւի
 տեանա յաւիտենից .
 Լմէն .

Լ՛է Կեօլէնի պիւէօլու

հու :

Լ՛ընա աաղընը աօլու

հու :

Պո- Կիրակի նազել օր-նան Պաշտօն շէնէ
րին Տանկը աւր :

Ենակըն հայոց սէմթինէ կէլիպ խոս
րովու էօլտիււրմէսի || Ժ

Սէ գրիգորու թոյեասը ալըպ գոյսէ
րիյէ գաջմասը || Ժա

Սէ գրիգորուն հաւատքը՝ տրդատա
պէյան օլմասը || Ժէ

Սէ գրիգորուն օն իբի չարչարանքը
նըն իփտիտասը || Ժթ

Սէ լուսաւորիչին խորվիրապա պաղը
պրաքըմասը || Լէ

Հռիփսիմէ կոյսուն , վէ պիլէսինճէ
օլանլորըն նագլի || Խ

Տրդատըն խոզ օլմասը , վէ սբ գրիգո
րուն վիրապտան չք || Ժդ

Սէ գրիգորա սբ Լճմիածին իչին
կէօրիւնէն տեսիլք || Դ

Սէ գրիգորուն գոյսէրիյէ վարըպ՝
հայոց հայրապետ օլմասը || կէ

Սէ գրիգոր հայոց ազգըն հալքընը
մկրտել էթմէսի || Տգ

Սէ լուսաւորիչին աղաճ գօվուղուն
տա աղիզ վախճանը || ճա

Տարցման Ընդհանուր Գրքի Գրքի Գրքի Գրքի
 ընդհանուր Գրքի Գրքի Գրքի Գրքի

ուրաճգտա մայրիմ օլա քի՛ պու
 քիւ չիւրէք գիրքճիւէ զին պու
 իւ չիւնճի քէրրէ պասմա օլա

Ճաղընտա , պիր գաջ եղբայրլարըն խըն
 գիրք էթմէսի իչին , երանելի սբ գրի
 գոր լուսաւորիչին՝ հրեշտակ լա էթ
 տիկի հարցմունքու , վէ տաճա պիր
 գաջ Քայտալը շէյլէր պիւլէ գոմաղա միւ
 րատ օլունտու : Ի՛ի գբույան վէ տիյ
 նէյէն ճանլար՝ պունլարտանտա նիչէ

հասէ ալալար :

Ս է նիճէքի պու գիրքճիւէ զին սէք
 սէն պիր քեաճատընտա զէքր օլունտու
 քի , երանելի սբ գրիգոր լուսաւորի
 չիմիզ՝ սբ արիստագէս ազիզ միւսլա
 րէք օղլունու քէնտի եէրինէ գոյուպ ,
 հայոց աթոռունու օնա թէսլիմ էթ
 տիլքտէն սօղրա , քէնտի ազիզ երանելի՝

վարդպ տաղ պաշարընտա սաքին օլտու
ղու էսնսլերտէ , գըրգ կիւնտէ պիր
քէրէ եէմէք եէմէյէ քէնտինէ ասէթ
էթմիշ իտի . նիճէ քի սասիճ պատմու
թիւնլար սեօյլէմիշէր տիր :

() Լ գըրգլարըն պիրինտէ , մախսուս
աղօթք աղաչանք էթտի քի՝ տր ան
ճիւմլէնին եարատըճըսը՝ սէնին ազիզ
սբ հրեշտակլարընտան պիրիսինի կեօն
տէր քի , կէլէ պանա արդարլարըն վէ
մեղաւորլարըն կիտէճէք եէրլէրինի ,
վէ նէշէքիլ օլաճագլարընը պիւտիրէ :
Քի հրեշտակ՝ ատամըն ճանընը ալտը
ղը զաման նէ՛շէքիլ կեօթիւրիւր , վէ
նէրէյէ կեօթիւրիւր , վէ կիթտիքլէ
րի եօլլար նիճէ տիր , վէ ճանլարա
գարշը կէլէն դւլէրին ճէնկի , վէ
աասա պոււնոււն կիպիլէրի՝ պէն սօր
տուգճա՝ պիւտիրէ պանա :

Խօշ՝ օլ ազիզին՝ հրեշտակլարըն զա
ման զաման կեօրիւշմէսի էքսիք օլմաղ
լտը , լպքին պու արզու իջին մախսուս
խնդիրք էյլէյիպ նիաղ էյլէտի :

II է պոււնոււ նէտէն պիւտիլէր տէր

սէն , պեօյլէ տէրլէր քի , արիստագէ
սէ քի նէջէ կէլիր կեօրիւնիւր սեօյ
լէշիր մսիթարեւ հտէր խօի , գայրը
սեօզլէր արասընտա՝ պունո՛ւ տա նագլ
էյլէմիշ տիր . քի օտա գայրըսընա սեօյ
լէմիշ տիր :

‘Լիճէ քի օլ երանելի՝ խորվիրապտա
իքէն , հրեշտակ ըլա կեօրիւշմէսի , կի
նէ քէնտինտէն նագլ օլունմուշ տուր :
Լօգսա՝ քէնտի սեօյլէմէսէ , քիմ պիլէ
պիլիրտի : Սէ տաճա պունու՛ն կիպի
լէր պեօյլէ օլմուշ տուր :

Սէ Ծուլի՝ քի սթգըա խընդիրք
հտէնլէրէ իշիտիճի տիր , քէնտի ազեզ
գուլունուն խընդիրքինի գապուլ է
տիպ , երկնային սբ հրեշտակլարտան
պիրիսինի կեօնտէրտի քի , կէլէ սբ
գրիգորու իրշատ էյլէյէ : Սէ կէլիպ
օլ սբ հրեշտակ տէտի , ո՛վ գրիգորիէ ,
իշտէ սէնին խընդիրքին իջին Ծուլի
պէնի սանա կեօնտէրտի . իմտի նէ սօ
րաճաղըն վարըսա , սեօյլէ քի աէյէյիմ
սանա :

ՄԲ I ԿԱՆԱՊԵՆԻՆ ՏՐԵՇԱԿ՝ ՍՈՐԻՆՆԱ
ԿԱՆԱՊԵՆԻՆ ԿԵՐ :

Տէտի սբ գրիգոր , եւս ազիզ սբ Տրեշ
տակ նոյ , ինսանըն ճանը Թէնինտէն
Ջատըղը զաման , կէնէ շինտիքի կիպի
Տէր շէյի Թանըմուսը պիլմէսի վարմը :
Տէտի սբ Տրեշտակ , պէլի . կէնէ շին
տիքի կիպի Տէր շէյի Թանըր պիլըր նէ
քի քէնտինէ մախսուս տուր . վէ քէն
տինին օնտան սօղրա նէ հալ իւզըէ օ
լաճաղընը օ սահաթ տույեար : Լանի
արդար իսէ , տույեար քի նէշէքիլ
փառքա արժանի օլմուշ տուր . վէ մէ
ղաւոր իսէ , քէզալիք տույեար չէքէ
ճէք չարչարանքընը :

Տէտի սբ գրիգոր , ճան նէշէքիլ շէյ
տիր : Տէտի սբ Տրեշտակ արդարըն
ճանը լոյս կիպի տիր քի կիւնէշ կիպի
ըլըլար . նիճէ պօղոս առաքեալ տէտի
քի , տըշարըքի ատամըմըղ պօղուլուր
լաքին , իջերիքի ատամըմըղ տահա զիս
տէ կիւզէլէնիր . Տըշարըքի ատամ
տէյի Թէն իջին տէտի . վէ իջերիքի ա
տամ տէյի ճան իջին տէտի : Ս Է մեղա

Լորուն ճանը գարանըդ տուման կի
պի չիբքին կեօրիւնիւր . զէրէ կիւ
նահ իջինտէ գարարմը տըր :

Տէտի սբ գրիգոր , մեղաւորուն ճա
նընը նէ՛ շէքիլ ալըրսընըլ : Տէտի
սբ Տրեշտահ , մեղաւորուն ճանընըալ
մաղա կէլտիյիմիզ զաման՝ գաթը խըշ
մըւո Տէյպէթլի կեօրիւնիւրիւզ . զէ
հլիմիզտէ Տրեղէն սուր կեօրիւնիւր :

() Լտեմ պիզի կեօրտիւղի կիպի՝ գօր
գուսուհտան տիլի պաղանըր կեօզլէ
րին գափար . պաշընը սագլար . իւզիւն
չէվիբիբ . Էօթէ պէրր գաջընըր , լաբին
ասլա գաջընամազ . զէրէ չէր թարաֆ
տան կեօրիւնիւրիւզ քէնտինէ :

Ա ի օլ զաման ճան կեօզլէրի աջըլըր
քի , կիտէճէք պըլէթ գարանըզ Եօլ
լարընը , վէ չէքէճէք սէրէնճամլէրինի
Տէփ Էշքեարէ կեօրիւր : Վադար սօյ
լարընա Էվլատլարընա վէ տօստլարընա .
աղլար Եալվար օլուր աման չաղըրըր քի
պէնի գուրթարընըլ : Ա քին օնլար
պուհլարը ասլա տույմաղլար . զէրէ
տիլի պաղըր տըր : Վէնտի տանըր քի

սէսի չքար եալվար օլուր . անճագ նէ
սէսի չքար , նէ սեօզիւյ աղնանըր . վէ
պիզի քէնտինտէն գոյրը օնաա օլանլար
կեօրէմէզ :

Տէտի սբ գրիգոր , ճանը հրեշտակ մը
ալըր , եգքսա քէնտի քէնտինէմի սեօ
քիւլիւր : Տէտի սբ հրեշտակ , ճանը
աղըըսը սեօքէր , տէ հրեշտակ ալըր կի
տէր : Տէտի սբ գրիգոր , մեղաւորուն
ճանը նէ գլղդտա տըր : Տէտի սբ հրեշ
տակ , նիճէքի տէտիմ գարա տուման
կիպի տիր . վէ կիւնասլար իչինտէ
գտրի օլուպ , չիւրիւկ մուրտար շէյ
լէր կիպի գօգար քի եմընա վարըմազ :
Տէտի սբ գրիգոր , եա արդարըն ճա
նընը նէ՛ շէքիւ ալըսընըզ : Տէտի սբ
հրեշտակ , արդարըն ճանընը ալմաղա
կէլտիիմիզ զաման՝ նիճէքի պիր քիմ
սէ պիր քիմսէյի տիւյիւն էվինէ տա
վէթ էյլէյէ , օնուն կիպի ահէստէ ա
հէստէ թաղլը թաղլը սէլամ վերէ
րէք վէ կիւլէր իւզ կեօստէրէրէք
կեօրիւնիւրիւզ . պույուր կիտէլիմ
տէյերէք . քի սէնի արքայուլթիւն

Հենլիյինէ կեօթիւրսէմ կէրէք :

Սէ օլ արդար ճան՝ պիզի կեօրտիւկի
կիպի , ճանըա Թէն իլէ սէվինմէյէ
պաշար . զէրէ պիլեր քի՝ քէնտինի
պու կէջիճի Քանի տիւնեանըն Թիւր
լիւյ Թիւրլիւյ զաճմէթինտէն , դրաի
տըն Թիւքէնմէզ սօնդսուղ շէնլիյինէ
վէ զաճմէթսիղ ըռաճաթլըղընա կեօ
Թիւրէճէլիզ : Այէջիճի տիւնեատաւ
վէ ինսանլար իջինտէն , դալըճը տիւն
եայէ վէ Տրեշտակլար իջինէ ուչուր
սաք կէրէք տիր . օնոււն իջին սէվինիւր
շազ օլուր : () Լ զաման ալըրըզ օտը
դար ճանը չօք չօք իզէթլէր իլէ կեօ
Թիւրիւրիւղ : Սէ Էվէլէքի աստի
ճանտա դէլէր գարշը կէլիւրէր . Լպին
արդարըն ճանընա սսլա եագլաշամալ
լար : () Էրէ արդար ճանըն կիւնէշ
կիպի փառլամասընտան՝ դէլէրըն կեօզ
լէրի գամաշըրքի ասլա պագամազլար :
Լ՝նճագ օնու կեօրիւրլէր քի , արդա
րըն տիլի Տէր զաման ալաճա փառա
բանուԹի վէրմիշ . վէ տայըմա ալաճա
մագպուլ Էյի սեօզլէր սեօյլէմիշ քի

աղզընտանքէմսեօզ խէթա սեօզ չք
 մամը: Եւ աղքատութիւնս զորմութի
 վերմիշ: Վէ տայրմա բարեգործութի
 էթմիշ: Եւ յաղը եկեղեցիէ կիթմիշ:
 Վէ նաջարարը կեօրմէք իջին զասմէթ
 չէքմիշ: Եւ է կեօրիւրէր քի, արդա
 րըն տայրմա քահանայա խօստովանել
 օլմասը պէլինտէ գլըճ կիպի տիր: Վէ
 Խբ հաղորդութի՝ ճան պարմաղընտա
 ճէվահիր հաթէմ կիպի հեօքիւմ կեօ
 թէրիր: () Լտէմ ճիւմլէ դեւէր մաթ
 օլուպ հէյպէթտէ գալըլար: քի ասլա
 եագլաշմաղա գասորը օլմազլար:
 Ի. քինճի աստիճան՝ գարանլըգ զուլու
 մութ տըր: քի պիր գարանլըգ օնա
 պէնկղէմէզ: Լպքին արդարըն ճանը
 հիջ գօրգմազ: զէրէ քէնտի կիւնէշ
 կիպի փառըլտար Վէ կիտէճէք եօլա
 րը կիւնտիւզ կիպի տյարն կեօրիւնիւր:
 Իլլա մեղաւորա գարանլըգ տըր:
 Իւջիւնճի աստիճան՝ գայէթ վէ գայ
 էթ սօղուգլուգ պուզլուգ տուր:
 Իլլա արդարըն ճանընա ասլա սօղուգ
 տօգանմազ: զէրէ քսուն մուհապպէթի
 քէն

քէնտինէ էօյլէ ըօրնմագ վերմիշ տիր
քի , տիւնեա պիւթիւն պուզ օլսա ,
օնա սօղուգլուգ սօգանմալ :

Տեօրտիւնճի գաթ՝ գայէթ վէ գայէթ
հէրարէթլի աթէշէր տիր . իլլա արդա
րըն ճանընա սէրին միւլայիմ հաւա տըր .
օ հէրարէթլէր օնա ասլա հիջ սօգան
մալ . սապահ վագթինին բիւզկեարլ
կիպի սէրին սօգանըպ սէֆա պաղը
լար :

Պեշինճի գաթ՝ գայէթ վէ գայէթ
տառ իղլէր վէ սքլէթ եօլլար տըր . քի
պիր սըքլէթլէրէ պէնկզէմէզ . լաքին
արդարըն ճանընա պօլ իղլէր վէ աշք
եօլլար տըր :

Լ. թընճը գաթ՝ կիւնէշտէն տահա նու
րանի քէմէր քէմէր նուրլար տըր . քի
արդարըն ճանը օրայեա վարտգտա , սէ
վինճինտէն շաշար զմայլել օլուր :

Եթտինճի աստիճան՝ հրեշտակլարըն
տուրադլարը տըր . քի արդար ճանը
կեօրտիւքլէրի կիպի՝ սէվինիր շազ օ
լուրլար . քի օնլարըն կեօզիւյ տայըմա
պագար քի նէ զաման պիք արդար ճան
կէ

կելեր տէր։ Մէ նէ գատար քի արդար
 լար իջին սէվինիւրէր, օ գատարտա մէ
 ղաւորլար իջին թէհասիւֆ էտէրէր .
 եանի տրտմէլ օլուրլար :
 Սէքիզինճի աստիճանտա տէրու թիք
 զօրու թէ տուրլար . օնլար տախի ար
 դարը կեօրտիւքլէրի կիպի , սէվինիպ
 շօղ օլուպ , սաղմոս տէյերէք վէ ալ
 լահա փառաբանուի վերէրէք իզէթ
 լէր իլէ գարշը ճքարլար . վէ հօշ կէլ
 տին սէֆա կէլտին տէյերէք սէլամ
 լարլար, օլ տէմ օնտա օլան շէնլէք շէթա
 րէթ' տիլ իլէ թապիր օլուն ուրմու :
 Սէ օնլարլտա կէջտիքտէն սօղտա օլ
 արդար ճան կիտէր երկնաւոր թադա
 ւորուն էօյիւնէ երկրպագուի էտէր :
 () Լ զաման իշիտիր օլ ազիզ միւպարէք
 սէսի , վէ արդարլարըն ումուտ էթտի
 կի աւազը քի , հօշ կէլտին պէնիմա
 ղիզ գուլում . շինտէն կէրի շաղ ըռա
 հաթ օլտան կէրէք տիր տիւնեանըն
 զահմէթինտէն , վէ թէնտէ իքէն ճէք
 տիկին էլէմլէրտէն : Սէ նուրտան
 տիւղիւլմիւշ կեօրիւլմէմիշ լիպասլար
 կէ

Կէթիրիպ կեօստերիւրէր Տրեշտակար
 քի՝ պուլուսեղէն պատմուճանլար
 Տէփ սէնին իջին տիր : Այ զաման քի
 ճանլար Թէնլէրինէ գալուշուր դա
 տաստան կիւնիւնտէ , օլ զաման սէն
 պուլիպասլարըլա տօնանստան կէրէք
 տիր . շինտիլէք վար ըռահաթլան տիւն
 ետանըն մէջնէթինտէն : Այ օնտան սօղ
 րա՝ ալըր կեօթիւրիւրէր Տրեշտակար
 օնուտա օ պիր արգար ճանլարըն իջինէ
 քի գրախտըն գարշըսընտա տըր , տէ
 օրատա նք ճանլարըլա տայըմա սէվի
 նիր շաղ օրուր , ալահա տայըմա օրհ
 նութի փառաբանուի վերէրէք :
 Տէտի նք գրիգոր , եա մեղաւորուն
 ճանընէ՛շէքիլ կիտէր : Տէտի նք Տը
 րեշտակ , փէք չօք սըգլէթ մշադգէթ
 չէքէր : Այվլէքի տստիճանտա՝ դէլէր
 չէքիլիկէ կիպի Տիսապսըղ չօքլուղ ո
 լա գարշը կիլիպ եօգլարըլար քի քէն
 տի ամէլէրինտէն ամէլ պուլուշուր
 մու օ կիտէն ճանտա : Այ գէլէրին
 չօքլուղու՝ քի պեօլիք պեօլիք տիւր ,
 Քիմիսի Տպարտութիւն էթտիրմէյէ

Թոյին տիր սադաշտէն : Բիմի նա
 խանձուի : Բիմի բարկուի : Վէ քիմի
 տէ օ պիր կիւնաճար իջին վէսվէսէ
 վերմէսինէ Թոյին օլմուշ տուր :
 Բի պուշաղըն հէր պիր պեօլիւկիւյ
 մեղաւորուն ճանընա պաշգա պաշգա
 գարշը կէլիւյ : չաղըրըր պաղըրըրլար
 շամաթա հտէրլէր քի պու ճան պիգէ
 խըզմէթ Եթմիշ տիր պիգլմ տիր նէրէյէ
 կեօթիւրիւրսիւն տէյի հրեշտակըն է
 լինտէն գափմաղա չաղըրլար . քի օ սէ
 Քիլ մեղաւոր աճապ նէ պլէթլէր չէ
 քէր օնլարըն հէր պիրինտէն գուր
 Թուլունճա : հէր պիրէր պեօլիւկիւն
 էլինէ տիւշտիւքճէ , աման զաման պիլ
 մէզ երթըրճը ճանաժարլար վէ ազկըն
 երանլար իջինէ տիւշմիւշ կիպի աղլար
 սըղլար չաղըրըր Քիղան հտէր . վէ պիր
 Թարաֆտան չարէ պուլլամազ : || է
 կեօթիւրէն հրեշտակ ապա եարտըմ
 էթմէզ . քի օ տա իյրէնիր մեղաւոր
 տան . անճագ հէմէն օ գատար քի գօ
 մազ դեւերէ քի զսպդ հտէլէր մեղա
 ւորուն ճանընը . զէրէ գատաստան
 106 կիւ

կիւնիւնէտէք ի զին եգբ տուր դէլէ
 րէ մեղաւորուն ճաննը զապդ էթմէ
 կէ . 11 է հէրնէ հալըսա՛յոււ պէլէթ
 լէրի կէջիւ , իբինճի աստիճանա վար
 տրգտա , պագար կեօրիւր քի , եօլարը
 գարա տումոն պիւրիւմիւշ . օրատա
 տա ազիմ գօրգուլար զահմէթլէր սըք
 լէթլէր չէքիւ , օնտան սօղրա կիտէր
 սօղուգլուգ աստիճաննա . վէ օնտա՛
 տա հայլի զաման սօղուղու չէքտիքտէն
 սօղրա , կիտէր օ աստիճանա քի տօլու
 աթէշ տիր : () նտա տա հայլիճէ եանրպ
 դուգուշուպ աման չաղըրըպ ազիմ
 ֆիղանլար էթտիքտէն սօղրա , տառ
 սըքլէթ եօլարա օղրար . () նտա՛ տա
 չօք պէլէթլէր չէքիւ՛ լուսեղէն աստի
 ճանա կիտէր . լաքին քէնտինէ գոյէթ
 գարանլըգ զուլումաթ տըր : () նտան
 սօղրա հրեշտակլարըն թապագասընա
 վարըր . վէ հրեշտակլար կեօրտիւքլէրի
 կիպի , պագարլար քի մեղաւոր տուր ,
 ազիմ գասէվէթլէր էտիպ՛ վայ վերիւ
 լէր օ մեղաւորուն պաշընա : 11 է սէ
 քիզինճի աստիճանա վարտգտա , տրու
 թիք

Թիք զօրութիք գարշը կելերէր . վէ
 պագարլար քի մեղաւոր տուր , չաղը
 ըրըլար քի , նէրէյէ կեօթիւրիւրսիւն
 շու մուրտարը կերի չէվեր : () ' զաման
 կերի չէվերիւ կեօթիւրիւրէր . պիր
 մեղաւոր ճանլարըն իջինէ . քի գալըր
 օնտա Թա քս դատաստանա կելէնէ
 տէք քի դատաստան կիւնիւ տիւր :
 Ս է օլ գատաստան կիւնիւնտէ՝ ճան
 Թէնինէ գավուշուպ , դժոխքուն սեօյ
 իւնմէզ աթէշինէ աթարլար . քի օն
 տան սօղըս յաւիտեանս յաւիտենից
 օ աթէշտէն վէ չարչարանքտան Տիչ
 ասլա գուրթուլուշեգք տուր : 'Նիճէ
 քի քս էֆէնտիմիզ պուլուրտու քի ,
 երթիցեն նոքա 'ի տանջանսն յաւիտե
 նալանս . քի էպէտի չարչարանքա կիթ
 սելէր կերէք տիր :
 Տէտի սբ գրիգոր , ամ նէշէքիւ զաթ
 տըր : Տէտի սբ Տրեշտակ , ամ էօյլէ
 պիր սբ ազիզ զաթ տըր քի , Տիչ պիր
 շէյէ պէնկզէմէզ . ճիւմէ շէյտէն վէ
 ֆէքիրտէն տըշարը տըր . նուրտան վէ
 կիւնէշտէն իւզ պին քերէ իւզ պին
 108
 գաթ

Գաթ ազիզ տիր, վէ քիմնէ օնու կեօր
 մէյէ գատըր տէյիլ տիր: | յաբին ար-
 դարլար սուրբլար՝ գատաստան կիւ-
 նիւնտէ վէ արքայուի իջինտէ օնուն
 ազիզլէրտէն ազիզ միւպարէք ճէմա-
 լինի գատըր օլտուգլարը գատար կեօր
 սէյէր կէլէք տիր: Եանի ալլահ Տէր
 պիրինէ նէգատար կեօրմէք լիք էհասան
 էաէրսէ:

Տէտի նբ գրիգոր, կեօյլէր գաջ գաթ
 տըր: վէ հրեշտակլար գաջընձը գաթ-
 տա տըր: Տէտի նբ հրեշտակ, կեօյլէր
 օն գաթ տըր: վէ հրեշտակլար օնուն
 ճու գաթտա տըր քի օնունձու կեօյ
 տէնիլիր: | Է օնունձու կեօյ օ սուր
 քի, լուսեղէն երկինք տէնիլիր:
 | Է օլ կեօյտէ՝ հրեշտակլարըն տու-
 րագլարը սօգուզ գաթ տըր: քի պիր
 պիրինտէն իւքսէք տիրլէր: | Է ճիւս
 լէսի տայըմա տուրմայըպ՝ նբ երրոր-
 դութիւնա փառաբանուի վերերլէր:
 Տէտի նբ գրիգոր, ալլահըն փառքը
 վէ նբ շնորքու պու տիւնեայէ վէ ին
 սանլար իւզէրինէ նէ՛շէքիլ էնէր:

Տէտի սբ հրեշտակ հէր նէ շնորհք քի
ալլահտան պու տիւնեսցէ էնէր , էն
էվէլ հրեշտակլարա էնէր . տէ սօղըա
ինսանլարա եայլըր :

Տէտի սբ գրիգոր , ննջեցեալն ճանը
նա՝ պագտան աղօթքտան վէ ողորմու
թիւնտան՝ հանկիսի փէք Քայտալը տր :

Տէտի սբ հրեշտակ , ննջեցեալն ճա
նընա փէք Քայտալը օլան՝ աղօթք՝ ողոր
մութի տուր . զէրէ պագըն Քայտասը՝
սագլայանա տըր . ննջեցեալա Քայտասը

եօք տուր : || է սբ պատարագ՝ քի մա
տուցանել էտէն քահանայ՝ արդար մու
քուր քիմսէ օլա , ճիւմէ ննջեցեալ
լարա Քայտասը վար տըր : | պօին՝ հա

ւատքսըղ իհիգաթսըղ վէ կիւնահըն
տան փիւշմանսըղ անգեղջ էօլէնլէրէ
հիջ պիր շէյտէն Քայտա եօք տուր . նէ
աղօթքտան նէ ողորմութիտան վէ նէ

սբ պատարագտան . զէրէ պուշլար՝
քսուէն սբ հաւատքը իլէ՝ վէ կիւնա
հընտան զղջալ օլմաղըլա կիտէնլէր ի
ջին տիր . օպիրլէրէ պուշլարտան Քայ

տա եօք տուր :

Տէտի սբ գրիգոր, պիւ քիշե քի Տէր
 սաղլըղը զամանտա չօք չօք կիւնաս ըւ
 պաղլանմըշ օլա, վէ խոստովանել օլ
 մայա, տէ էօլէճէք զամանընտա Թա
 մամ զըղջում իղէ վիւշման օլուպ, իւչ
 կիւն էվվէլ եա իքի կիւն, եախօտ պիւր
 կիւն, մեղայ տէյէ՝ տէ խոստովանել
 օլա. աղայա սըզայա՝ քասանանըն այա
 ղընա տիւշիւպ հաղորդուի խտէյէ.
 օնա հաղորդուի վերմէք ճայիզ մի
 տիր, եօքսա տէյիլ մի:

Տէտի սբ հրեշտակ, ճայիզ տիր. ղէրէ
 ալլահ ողորմած տըր. Թամամ վիւշման
 օլուպ մեղայ տէյէնտէն իւզ չէվիւմէզ.
 Ն, իճէ քս. քէնտիսի պուլումուշ տուր
 քի, Տէր քիմ պէնիմ մարմինիմ վէ ա
 ըիւնումու ալլա հաղորդել օլուրսա,
 օ պէնտէ օլուր՝ պէն օնտա, քի պուլա
 շիւպհէ եօք տուր. քի քս. քէնտի պուլ
 ուրմուշ տուր: Մ, պիւն օ կիւնլէրէ
 գարմամսգ, եանի էօլէճէք կիւնլէրի
 կէլմէզտէն Թէտարիքտէ պուլունմսգ
 չօք էֆզալ տըր. ղէրէ քիշե պիւմէշ
 քի հանիւր սահաթ էօլսէ կէրէք տիր.

եա գափիլ տիլի պաղանըրսա՝ հալը նէ
րէյէ վարըր : Վեղայ տէյէմէզ . խոս
տովանել օլամազ . քի էկէր էվէլտէն
Թէտարիքտէ պուլունմամը իսէ , գոյ
ըր օնա չարէ եզբ տուր . վարաճաղը
դժոխք տուր :

Պունուն իջին պույուրտու քս քի ,
օյանըգ տուրունուզ . զէրէ պիլմէզսի
նիզ քի նէ զամօն էվ սահապը կէլըր .
Լյանի՝ պիլմէզսինիզ քի՛ալլաճ նէ զա
ման ճանընըզը իստէյէճէք տիր : Վէ
օյանըգ տուրուն տէմէք , տայըմա կիւ
նահտան գաջոնըզ . վէ գափիլ կիւնահ
էտէրսէնիզ , Թէզճէճիք խոստովանել
օլունուզ տէմէք տիր :

Տէտի սք գրիգոր , հանկի կիւնահ
պեօյիւք տիւր քի ատամը դատաս
տան կիւնիւնտէ փէք ութանտըրըր :
Տէտի սք հրեշտակ , օ կիւնահ պեօյ
իւք տիւր քի , քիշի՝ քիւջիւք տիւր
տէյի խոստովանել օլմայա :

Տէտի սք գրիգոր , խոստովանել օլ
մագ , ապաշխարանք չէքմէք , վէ աղ
լայրպ եաշ տէզբմէք , կիւնահլարը նէ՝

շէքիւ սիւեր : Տէտի նք հրեշտակ ,
 նիճէ մումաթէշտէն էրիր , վէ գա
 րանըգ կիւնէշտէն գաջոր , վէ թօզ
 րիւղկեարտան տաղըլըր , օնուն կիպի'
 խոստովանսկք վէ ապաշխարանք' կիւ
 նահարըր եօղ էտէր : քի դատաստան
 կիւնիւնտէ քս օ կիւնահար իջին աշ
 լա սօրկու սիւվալ էթմէզ : Եւտէ օ մի
 սիւլէ քիմսէ իջին տէտի դաւիթ մար
 գարէ քի , մուղլու օնա քի' կիւնահ
 լարընա թողուի օլտու , տէ էօրթիւլ
 տիւյ ճումէ սուջարը :

Տէտի նք գրիգոր , պիր քիշի խոսող
 վանէլ օլտուքտան սօզրա , օ կիւնահը
 թէքրար իշէսէ վէ թէքրար փիւշ
 ման օլուպ մեղայ տէյիպ խոստովանէլ
 օլտա , օ առամթողուի պուլըրմու :
 Տէտի նք հրեշտակ , քիշի նէ գատար
 տիւշէրօէ' գալգմագ ճայիզ տիր : քի
 նէ գատար կիւնահ էթմէշ օլտա , ու
 մուտունու քէսմէյիպ ապաշխարէլ օլ
 մագ կէրէք տիր : Սէրէ միաճրն քս
 պետրոս առպեալա տէտի քի , պիր
 քիմսէ եէտի եէթմէշ քէրէ սանա սուջ

Ետիպ մեղայ տէրսէ , Թողուի էթմէլի
 սին : Պունու պեօլէ կանոնք գօյան
 էփէնտիմիզ քօ քէնտի գուլարընա ,
 քէնտիսի եա նէ գատար տաճա ողոր
 մած տըր : Լլաճըն ողորմութիւնու
 պիր տիպսիզ քէնարսըզ տէրեա տըր .
 ինսանընքի օնուն եանընտա՝ պիր գադ
 րէ գատար պիլէ կէլմէզ . նէ գատար
 չօք օլսատա :

Տէտի սք գրիգոր , պիր առամ տէրեա
 տա՝ տաղտա՝ պէլտէ՝ եապան եէրլէրտէ
 պուլունուպ , գափիլ էօլիւր իքէն
 կիւնաճըրընը Քիքր էտիպ մեղայ տէ
 սէ՝ տէ խոստովանել օլմագ իսթէսէ :
 լաքին քաճանայ պուլունմասա . տէ օ
 սէպէպտէն խոստովանանքսըզ էօլսէ .
 օնուն ճալը նիճէ օլուր : Տէտի սք Տը
 րեշտակ , Տէր քիշիյէ ճայիզ տիր քի
 կիւնաճընը Տէր կիւն խոստովանել օ
 լա . եախօտ ճափթատա պիր քէրրէ .
 Տիչ տէիլ իսէ՝ այտա պիր քէրրէ . եա
 խօտ պարի երտա պէշ ալթը քէրրէ :
 Սէ էկէր քաճանասըզ եէրտէ պու
 լունուրսա , Տէր քիմօլուրսա , օնա

խոստովանել օլմագ ճայիղ տիր . օնու
քս գապուլէտէր . զէրէ քէնտինին
ազիզ գանը պահասը տըր . վէ տւազան
տան տօղմուշտուր . վէ սբ երրորդու
թի դաւանել օլուր . վէ քսուն սբ
խաչընա երկրպագուի էտէր :

Տէտի սբ գրիգոր , պահք նէ շէփիւ
շէյ տիր : Տէտի սբ հրեշտակ պահք
էօյլէ պիր ազիզ շէյ տիր քի , ինսանը
հրեշտակարա պէնկզտիր . վէ շէյթա
նը պէնտ էտէր . քի օլ պահք դուդան
ատամըլա ճէնկլէշէմէզ . եանի քէն
տինէ ույտուրուպ՝ կիւնասա տիւշիւ
րէմէզ . Օհրէ պահք՝ տէմիր գալէ
օլուր դուդանա . քի տիւշմանը օլան
շէյթան իջերի կիրէմէզ . եանի գալպի
նէ կիրիպ վէսվէսէ վերէմէզ :

Տէտի սբ գրիգոր , աղօթք նէ՝ շէփիւ
շէյ տիր : Տէտի սբ հրեշտակ , աղօթք
օ շէյ տիր քի , ատամըն Փիբրինի ալլա
հա չքարըր : Պիր ատամ փսք Փիբր
իլէ աղօթքա տուրսա , օ աղօթք՝ օք կի
պի կեօյլերի կէջիպ , ալլահա չգար .
վէ ատամը կիւնաստան կերի դուդար .

զէրէ Քիբրի տայրմա աղօթքտա օլան
քիմնէնին՝ կիւնաս Քիբր էտէճէք
վազթը եօք տուր :

Տէտի սբ գրիգոր, մեղաւորուն էօլ
մէսի նիջին սաղմոստա չար տէնիլմիշ
տիր : Տէտի սբ հրեշտակ, պիր քիշի
կիւնասընտան փիւշման օլմայրպ մեղա
սըղ խոստովանանքսըղ կիթսէ, կէրջէք
քի օ առամըն մահը քէնտինէ չար օ
լուր . զէրէ իշիտէճէք տիր դատաս
տան կիւնիւնտէ օ սէսի օ զարհուրելի
ձայնը քի, երթայք յինէն անիծեալք
ի հուրն յաւիտենական . քի տայրմա
շէյթանըն արտընճա կիթտինիղ տէ ճա
նընըղը կիւնաս ըւա գարաւատընըղ :

|| է օնտան սօղրա դժոխքա կիթմէք
տէն գայրը պիր ումաւտլարը տաճա
եօք տուր . վէ դժոխքա կիթտիքտէն
սօղրա, չգմպղո տաճա պիր եէրտէն
չարէ պուլամաղար : || է անձ քի տայր
մա ողորմած տրը, օնճուլային անղեղը
մեղաւոր քիմնէլէրէ տալա ողորմել օլ
մաղ . վէ տայրմա օնլարա խըշմըւա նա
ղար էտէր : () նուն իջին օնճուլային

մեղաւորւարձն մահը չար տէնիւմիշ տիր :
 Տէտի սբ գրիգոր , եա արդարն մահը
 նէ՛ շէքիւ ազիզ տէնիւր : Տէտի սբ
 Տրշտի , զէրէ տիւնեայէ ալտանմայլ
 քէնտինի կիւնաստան սաքընտը . վէ
 պու տիւնեանն սէՔասընա գարշը
 քէնտինի էօլմիւշ կիպի կեօստէրտի .
 վէ յոյսուհու Տէմէն քսուէն արքայու
 թիւնուհա դօտու . օնուէն իջին օ՛ սբ
 փառքա արժանի օլտու . վէ տայըմա
 շազլըք շէնլիք իջինտէ տիր : ()նուէն
 իջին արդարն մահը միւպարէք տիր
 տէնիւտի . զէրէ էօլմէյինճէ փառքա
 լայիգ օլամազ . օնուէն իջին արդարն
 ումուտու գափի օլաուղու իջին տայըմա
 կեօղիւյ էօլմէքտէ՛ տիր : Նիճէ քի
 պօղոս առաքեալ տէտի , արղու ճէքէ
 րիմ քի շու թէնտէն ճրայըմ տա քսա
 կիտէյիմ : Օ էրէ արդարլարա պու
 տիւնեա զընտան կէլեր :

Տէտի սբ գրիգոր , դատաստան կիւ
 նիւնտէ քիշինին գործքունա կեօրէ
 վէրիւմէք նիճէ տիր : Տէտի սբ Տրեշ
 տակ , արդարլարա էօլէ պիր փառք
 վէ

վերիւն քի, պողոս առաքելն տէտիյի
 կիպի, նէ կեօզ կեօրմիւշ, նէ գուլագ
 իշիթմիւշ, վէ նէ ինպանն փիբրինէ
 կէլէպիւնր. զհրէ պու տիւնեանն Տիւ
 պիր փառքնա պէնկզմէզ քի ատա
 մն փիբրինտէն կէչէ: Ս է մեղաւոր
 արմատ էօյլէ պիր չարչարանք վերիւն
 քի, Տիւ պիր չարչարանքա պէնկզմէզ:
 Օ հրէ նիճէ քի արքայուի նէ շէքիւ
 փառք օլտուղու փիբրտէն եօքարը
 տըր, օնուն կիպի՝ դժոխքունտա չար
 չարանքը՝ ագլտան տշարըտըր: Մժտէր
 կիպի գուրդլարը էօլմէզ. շէտիտ Տէ
 րարէթլիւ աթէշի սեօնմէզ. վէ չարչա
 րանքը ասլա թիւքէնմէզ: Տէտի սբ
 գրիգոր, Տանկի գործք փէք Փայտալը
 տըր ատամա: Տէտի սբ Տրեշտակ, Տէր
 գործքտան էյի գործք՝ զըջումխոստո
 վանանք ապաշխարանք տըր: Տէրքիմ
 տէ պու իւշ գործք պուլունուրօս,
 արքայուի օնուն իշին տիր շիւպՏէսիզ:
 Տէտի սբ գրիգոր, եա Տէր գործքտան
 փէնա Տանկի գործք տուր: Տէտի սբ
 Տրեշտակ, օ տուրքի, քիշի զըջումսուզ
խոս

խոստովանանքսըզ գալա • զէրէ զըջում
սուղ էօլէն քիշէ քի անգեղջ տէնիլիւր,
Տիգ շիւպՏհսիզ դժոխքա կիրտէր • քի
յաւիտեանա յաւիտենից դժոխքտան
չքմազ :

Տէտի սբ գրիգոր, պիւր ատամ քի կիւ
նաՏընը խոստովանել օլա՝ վէ քաՏանա
նըն գօտուղու ապաշխարանքը չէքմէզ
տէն էօլէ , օնուէն իշէ նիՃէ օլուր :

Տէտի սբ Տրեշտակ , Թամամ զըղջալ
օլմաշ իսէ , սբ եկեղեցիներն ալօթքու
վէ սբ պատարագ՝ օնուէն կիւնաՏընը
քաւել էտէր • զէրէ նիյէթինտէ էօլէ
իտի քի , սաղ գալայըտը , ապաշխարան
քընը շիւպՏհսիզ էտա էտէր իտի • ջ
նուէն իջին՝ օքրիստոնեանըն էքսիկինի
եկեղեցի տօլտուրուր :

Տէտի սուրբ գրիգոր , Թէնտէն չքան
Ճանլար՝ նէ գայըրըրլար : Տէտի սբ
Տրեշտակ , արգարլար տայըմա պուհու
գայըրըրլար քի՝ աՏ նէ զաման օլուր
քի քս կէլէ դատաստան էտէ քի Թէն
լէրիմիզէ գաւուշուպ , վարալըմար
քայուլթիուէն Թիւքէնմէզ փառքընը
119 վայե

վայելել էտելիմ: Ա է Թղաւորլար
 տայրմա գասէլէթ էտէրլէր քի , ահ
 դատաստան կրահիւյ կէտիյի դաման
 օ կիւն պիգիմ սէՔիլ հաւմըղ ահապ
 նէ' շէքիլ օլուր , քի դժոխքուն օեօյ
 իւնմէզ աթէշինէ վիւյ թիւքէնմէզ
 չարչարանքնա կիրիՓտար օլսագ կէ
 րէք: Ա Թղաւորլար տայրմա պունլարը
 Քիքիլլէնիպ' ապա ուրախ օլմաղար .
 իլա հէմէն տայրմա աղաշքլար ,
 Տէտի սբ գրիգոր , կիտէն ճանլար'
 կէրի գաւմլարընը գայրըրըլըմը . եօք
 սա հիջ Քիքիլլէրինէ կէլմէզ մի :
 Տէտի սբ հրէշտահ , տայրմա կէօզլէրի
 օնլարտա օրը : Ա է էկէր պիւ քիշի
 նին կէրի գաւմըլ յիշատակը' կէջմիշէ
 րինին՝ ճանը իջին ոլորմուի վէ պատա
 րագուց վերէ , օ ճան տայրմա յիշատա
 կընա տուվա էտէր քի' ալա հօնըրա
 էօմիւր ուղունլուղու վերէ վէ իշնի
 կիւ ճիւնիւյ էհօան էյլէյէ : Ա է էկէր
 կէրի գաւմըլ քիշի' քէնտի ննջեցեալ
 արընը Քիքիլլէնէ կէթիլմէյիպ' ճանընը
 գայրըմազա , օ տա յիշատակընը ապա
 120
 Տիւ

Տիգրայրումազ վէ տայրմա անէծք վէ
 րիր քի տր ւծ' պէնիմ յիշատակըմբ
 իօղ էլլէ . տէ պէնի յիշատակսըզլարն
 սրասընա դօ : () նուէն իջին պուհու
 պեօլէ նիազ էտէր քի , անյիշատակ
 ննջեցեալար իջին ողորմիս չքարըտըք
 տա , պարի օնտան Տիսիմէնտ օլա :
 Տէտի սբ գրիգոր , ճանլարտա պիրայի
 րինի կեօրմէք Թանըմազ սէվմէք
 վաւմը : Տէտի սբ Տրեշտակ , կեօրմէք
 օլմաօա՝ կեօզսիւզ կիպի օլուրլարրուր .
 վէ Թանըմազ սէվմէք օլմաօա , Տայվան
 կիպի օլուրլարրուր . վէ օնտան սօղքա
 արքայուէ դժօխք լազըմ կէլմէզ խտի
 օնլարա : Իմտի պէլլի քի՝ կեօրմէք
 Թանըմազ վէ պիրպիրինի սէվմէք վար
 տըր պուրատաք ինտէն չօք զիտտէ :
 Տէտի սբ գրիգոր , արքայուծիւնտա
 պիրպիրինի սէվմէք նէ՛ շէքիլ տիր :
 Տէտի սբ Տրեշտակ , օրատա մօրմնա
 ւոր սէվմէք կիպի տէյիլ տիր . իլլա
 Տէփ Տրեշտակար կիպի Տոգեւոր մու
 Տապպէթտէ տիրլէր . օմու Տապպէթ
 ինտանըն Քիքրինտէն եօքարըտըր :

Ը Ե ՏԵՐԱԻՐԻՍԻ ալաճըն վերաիկի
 տէվէթին փառքը ին տօնանմը ալըր.
 վէ տայրմա շաղըդ իննտէ օլուպ, ալ
 լաճա փառաբանութիւնն էտերէր :
 (Լըրանէլն սբ գրիգոր լուսաւորիչի
 միգինն սբ Տրեշտակըւա էթաիկի Տարց
 մուկըլար պուրաճըդտա թամամ
 օլտու :)

ՏՐԼՃԼ Քենասբ Լըրորդուի և
 մի ԼՃուի, պիզ կիւնասքեար
 գուլարընատա շնորք վէ հոգևոր ի-
 մաստութի վերէ քի՛ տայրմա կիւնաս
 տան գաջըպ, զղջումտա խոստովանանք
 տա վէ ապաշխարանքտա օլուպ, դժոխ
 քուն աթէշինտէն խէլաս պուլմաղա,
 վէ արբայուի փառքընա լայիգ օլմաղա
 արժանի օլալմ. ամէն :

Պիշի Տայոց ազգի Բիւտէն զոհուրա
 իշտիկ Եսփու օլտուր :

Ե պունտան սօղրա՝ պու պիզիմ
 Տայոց ազգըն ասլը թէմէլն նէ-
 րէտէն օլտուղունդտա՝ պու գիւրքճի
 էզտէ ազ պուջուգ պէյանն էթմէք
 մինա

Թնասիրպ կեօրիւնտի : Օ էրէ չիւքի
 քր գրիգոր | ուսաւորի չիմիզին ասլը
 Թէմէլէ նէրէտէն օլտուղունու պիւ
 տիք , ազգըմըզըն ասլընըտա պիւմէք
 ճայիզ կեօրիւնտի : Բի գայըլ ազգ
 պիզէ՝ սիզին ասլընըզ նէրէտէն զու
 հուր էլթմիշ տիր տէյի սիւվալ էլթսէ ,
 չօղունուզ տէմէյիմ՝ հէփիմիզ կէրէկի
 կիպի պիւլէմէյիզ , քի պեօյիւք այըպ
 տըր . զէրէ քիշի քէնտի տսլընը պիւմէ
 մէք գաթըփէք ճէհալէթ տիր . նիճէ
 քի պու գիրքճիէզին իպթիտասնտա՝
 սա զէքր օլունտու :

Իմտի պիւմէք կէրէյիզ քի , Եւ Նա
 հապետ զամանընտա՝ քի ջըհեղեղ սու
 Թուփանը պիւթիւն տիւնեայը պա
 սըպ , ճիւմէ ինսան ու հայվան հէլք
 օլտու : Ը է տահա պունլար օլմազ
 տան , ան Նոյ նահապետէ պունլարտու
 քի , եարաթտըղըմ ինսան հէփ կիւնահ
 իչինտէ գարկ օլտու քի սալթ սէնի
 պունլումարդար պէնիմ էօյիւմտէ :
 Իմտի շու Թարզ շու Թարզ պիր կէմի
 Թէքնէսի եափ քի գառնը կէնիշ՝ ազգը
 քիւ

քիւնչիւք օրա . քի կիրէսին իջինէ սէն
 քէնտին վէ իւջ օղլուն, վէ սիղին տիշի
 քիշիւէրինիղ . Ս է եէնմէսի հէլալ
 օրան հայլանլարտան եէտիշեր եէտի
 շէր, վէ օ պիրլէրինտէն իքիշեր իքիշեր
 էրքէքլի տիշիլի պիլէ ալլապ պէսլէյէ
 սին . Քի պէն պու տիւնեայը սույա
 վէրսէմ կէրէք տիր, սէն գուրթուլա
 սըն սէնինլէ պիլէ օրանլար քա : Ս է
 նոյնա հապետ ալլահըն էմրինէ միւթի
 օլուպ , հէփ տէտիկի կիպի էթտի :
 Ս է պիւթիւն տիւնեա սույա կիտիպ,
 քէնտի իւջ օղլու իլէ վէ եօլտաշարը
 իլէ սալթ հէմէն սէքիղ քիշիճիք գալ
 տըլոր տիւնեա իւզիւնտէ . քի Խժա
 շունչուն ծննդոց գիրքինտէ թամամ
 նաշլ օլունուր : Ս է իւջ օղլանուն
 տար պունլար տըր . սեմ . քամ . յաքէթ :
 քի պունլարտան թէքրար տիւնեա ին
 ոան քա տօլտու . քի հէրպիրինտէն
 թիւրլիյ թիւրլիյ միլէթ զուհու
 րա կէշտի : Ս է պիղլիմ հայոց ազգը
 մըղ յաքէթտէն զուհուր էթմիշ տիր .
 քի նուհուն քիւնչիւք օղլու տուր :

ՊՈՒՆԱ պեօյիւք իսպաթ պու տուր
 քի, պիզէ պատմութի գիրք լէրինտէ՝
 յաբէթական ազգ տէրլէր . քի յա
 բէթտէն կէլմիշ յաբէթին սինսիլէսի
 տէմէք տիր: Սէ յաբէթտէն սինսիլէ
 միզ պեօյլէ կէլմիշ քի, յաբէթին իւք
 օղու՝ գամէր . պու գամէրտէն տօղտու
 թիրաօ . թիրաստան թորգոմ . քի պի
 ղիմ պիր ատըմըղ տա թորգոմական եա
 խօտ թորգոմէան ազգ տէնիլիր . քի
 թորգոմուն սինսիլէսի տէմէք տիր:
 Սէ պու թորգոմտան տօղտու հայի
 քաջ գահրաման . քի պիզէ հայոց ազգ՝
 վէ հայկական ազգ տէնիլմէք պու հայ
 կըն ատընտան կէլտի: Սէ զգըմըղն թէ
 մէլնէ պունլար պեօյիւք իսպաթ տըր
 քի, յաբէթտէն յաբէթական, թոր
 գոմտան թորգոմական, վէ հայկտան
 հայկական ազգ տէնիլտիք վէ տէնիլ
 ըրիզ շիմտիյէտէք հայեա:
 Սէ պիլմէլէյիզ քի, օլ զէքր օլունան
 սու թուֆանը՝ քի հայճա ջրհե
 ղեղ տէնիլիր՝ օլտուգտան սօդրա, թէք
 րար նուհուն օղուլլարլնտան հալք
 պիր

պիրազ չօղաւորդտա, եէթմիշ իբի ու
 լու քիմսէլէր . մալ ու գուլվէթ սա
 Տիպլէրի, պիր եէրէ ճէմօլուպ պաղ
 տատ չեօլիւնտէ , Թէրքիմ էթտիլէր
 քի, կէլին շուրատա պիր մէթին գու
 լէ եափալում քի, պաշը կեօյէ եէթիշ
 սին . եանի գայէթ վէ գայէթ իւքսէք
 օլսոււն . քի պիր վագըթ տաճա սու
 Թուֆանը կէլիրսէ, օ գուլէնին իչինէ
 կիրիպ գուրթուլում . չիւնքի գուլ
 վէթ սաՏիպի տիրէր, ալաՏըն էլին
 տէն գաջաւոր կէրէք . նիճէ.քի շիմ
 տի պիղէտէրիզ : || է պոււնու պեօյ
 լէճէ Թէրքիմ էտիպ, եափմաղա պաշ
 լատըար : || է նէ'գատար իւքսէք
 եափտըսը տէրսէն, անաշոււնչտա եա
 զըլմը.քի, սու Թուֆանը տիւնեայը
 պաստըղը զաման, պու տիւնեանըն էն
 իւքսէք տաղլարընտան' օն պէշ արշըն
 գատար տաճա եօքարը չըքոր սու :
 || է պոււնլար չիւնքի պոււնու պիլըր
 լէր իտի, օլ գատար իւքսէք եափտը
 լար.քի,սու կէնէ օ գատար' եա տաճա
 արթըք չքարսա, օ գուլէնին պօյոււնա
 126

Եկեթիշմէյէ . քի ագըլտան տըշարը պիր
 իշ տիր : Ս է ագամտան օ զօմանա կէ
 լէնէտէք՝ պիւթիւն տիւնեա պիր տիւ
 գուլանըրլար ըտը . քի գոյրը տիւ Եօլ
 ուտու . վէ օ տիւ իպրանի իմիշ :
 Ս է պուշար պու գուլէյի եափըպ՝
 գոյէթ իւքսէք չքարքէն , Լ լաճ
 պուշարա պիր շէտիտ ըիւզկեար Էս
 տի քի , օ ըիւզկեարտան Տէր պիրինէ
 պաշգա պաշգա տիւ վերիւտի . քի պիր
 տիւ իքէն՝ Եկեթմիշ իքի տիւ օլտու : քի
 պիրպիրինին տիւլինի աղնամամաղա պաշ
 լատըլար : պիրի կէլ տէսէ , օ պիրի Թաշ
 աղնար ըտը . օ պիրի Թաշ տէսէ , տաճա
 օ պիրի պիր գայրը շէյ աղնար ըտը . Ես
 խօտ Տիչ պիր շէյ աղնամազըտը ,
 Պեյլէճէ պիրպիրինին տիւլինի աղնա
 մատըգլարը իչին՝ եափմագտան Փարիզ
 օլուպ , Տէր պիրի պիր Թարաֆա աա
 ղըլտըլար : Ս է ագըլտան տըշարը պիր
 շէտիտ ըիւզկեար տաճա չքըպ , օլ Փի
 քիրտէն կեօզտէն տաշրա եափըմըշ
 ազիմ պինայը Էյլէ տազըթտը քի , Թաշ
 շընտան Թօզուլտան աալա Էսէր գալ
 մա

մատուցտան մատէ , եափըլտըղը եհրի՝
պիլէ պէլլիսիզ օլտու :

Հէյ գատըր տլա՛հ . քի պիր կեօղ ա
ջալ իւմմագտա , իւզ պին տիւնեա
եօգտան վար էտիպ , կինէ եօղ էթմէ
կէ գատըր սըն :

Պու աշտարակըն պուրաճըգտա զիքր
օղունմասընըն ասը պու տուր.քի , օլ
եէթմիշ իքի ուլու քիմնէլէրին պիրի
պու պիղիմ հայկ ըմը . քի նուհտան
պէշինճի կեօպէք տիր . քի հայ տիլի
օնա վերիլմիշ տիր : ॥ է պունլար հեր
պիրի պիր թարաֆա տաղըլտըգտա ,
պիղիմ հայկ՝ էշ ֆաճին սէմթինէ կէ
լիպ քի էրէ լան թօփրաղըտըր , օրատա
մէքեան դութտու : ॥ է օլ եէթմիշ
իքիտէն պիրիտէ նեքրովթ իտի . քի
նուհուն իքինճի օղունտան կէլմէ
իտի . քի պիր աուր տա բէլ տիր : Պու
բէլ՝ էսկի պաղտատը ետիան տըր քի
օ . մէմէքէթի զապդ էթտի . քի հատ
տէն աշըրը պիր իրի քիմնէ իմիշ : ॥ է
մարտա գուվէթտէ իլէրի օլուպ , գայ
ըլարա հեօքմէթմէք իստէր իտի . քի

պիղիմ հայկատա խապէր թալտը քի ,
 կէլ պէնիմ հեզքմիւմտէ օթուր . վէ
 հայկ միւթի օլմոյրպ , գալգաւը բէլ կէլ
 տի հայկըն իւսթիւնէ հայլը ապէր ի
 լէ . վէ քէնտիտէ փիւր սիււհ , պաշըն
 տա տէմիր պաշըրգ . գօլարընտա տէմիր
 գօլապ , կէզքսիւնտէ արքասընտա տէ
 միր թահտա . ապէրինին օրթասընտա
 գուլէ կիպի պիր շէյ քի կէօրէնկէր
 շաշար ըոր : Սիղիմ հայկ տա գահրա
 ման , սալթ իւհ իւզ առամըրլա գարշը
 ջըքըպ , նէբրովթուն իւստիւնէ հով
 լատըղը կիպի , տեօնտիպ նէբրովթ պիր
 թէփէճիք վարըր , օրոյա չքմաղա
 էվէր իքէն , քաջ հայկ եայընը կէրիպ ,
 իւհ չաթալ տէմրէնլի զքոււնու բէլին
 արքասը օրթասընա օղրաթտըղը կիպի ,
 իքի տէմիր թահտասընը կէչիպ , օլ
 եօքուլուն թօփրաղընա սափլանտը .
 վէ բէլ օլ տէմ երքըրպ երղըրա գալ
 ալ վէ ապէրի Փիրար էթտի . Սու
 հայկտան տօղտու արմանէկ արմանէկ
 տան արմոյիս . ծնտան ամասիա . ծնտան
 գեղամ . գեղամտան հարմա . վէ հար
 թի

մատան տօգոու արամ քաջ, Պու արամ
 քի նու հտան օն պիր կեօպէք տիր, չօք
 ճէնկլէր էտիպ, գայէթ նամլը նիշան
 լը օլտու. քի պու արամըն աաը իլէ՝
 պիզէ արմէն արմէնօս էրմէնի տէտի
 լէր. վէ պիզիմ տիլիմիզճէ՝ արամէան
 տէնիլերիզ. քի հէփիսիտէ պիր սեօզ
 տիւր արամըն ազգը տէմէք. Ս է մոլ
 սէս խորենացի եազար քի, կեսարիա
 շէհրինի պու պիզիմ արամ եափմը
 տըր. մըշակ աաը պիր իշիւզար քիմ
 սէսի օլուպ, օնու օլ շէհրի եափմա
 սընա միւպաշըր գօտու. վէ թէնպիհ
 էթտի քի օ մէմլէքէթտէ հէի հայճա
 սէօյլէսինլէր. քի հոռոմլար օ սէմթէ
 շէմտիյէտէք բրօդօն արմէնօս տէրլէր.
 քի էվլէլէի հայաստան տէմէք տիր.
 վէ պիզ տէ օնլարտան ալուպ, առաջին
 հայք տէրիզ քի օ տա էօյլէ տէմէք տիր.
 Ս է քազուքըն աաընա հոռոմլար եա
 փանըն աաընտան տըլու, մաթագ տէտի
 լէր մըշակ տէյէմէտիքլէրի իշին. Ս է
 սօզրա օլ շէհր հոռոմ էլինէ կէշտիկի
 իշին գէսարիա տէտիլէր. զէրէ հոռոմ
 130 ար

Լար հոռոմ Թագաւորունա գէսարոս
 տէրլէր : Պիչ տէ օնլարտան ալոպ ,
 մաժաի վէ կեսարիա տէտիք քի Թիւրք
 ճէսիտէ գայսէրի տէնիլըր : Այլէլըմ
 քի՝ պու տեօրտիւնճի իսպաթ տըր
 պիզիմ ազգըն ասլը Թէմէլն նէրէտէն
 կէլտիյինէ . քի արամ քաջ Թագաւո
 րուն տա ատըյլա՝ արամեան , արմէն ,
 արմէնօս , էրմէնի տէնիլտիք : Այլ պու
 արամ՝ քի նուհտան օն պիրինճի կեօ
 պէք տիր տէտիք , հայր աբրահամըն
 զամանընտա իտի . քի օտա նուհտան
 օն պիր կեօպէք տիր էվէլէքի օլտուն
 տան կէլմէ . եանի սեմաէն : Այլ պու
 պատմուլթի պու գատարճա քէֆայէթ
 էտէր՝ քի կէլտիք պիզիմ քաջ արամա
 տագ : Օէրէ պիզիմ միւրատըմըզ
 հայրոց ազգըն պիւլթիւնիւնիւյ նագլ
 էթմէք տէյիլ տիր . իլա հէմէն ասլըմը
 զըն նէրէտէն կէլտիյինի տույմագ իջին
 տիր : Այլ պու պիզիմ հայրոց ազգըն
 պատմուլթիւնուլ ինշալա հմուֆաս
 սալճա վէ աջընագ հայճա իլէ պիր գիւրք
 ճիէզ շարագրել էտիպ պատմա էթմէք
 131 միւ

ժիւրատըմըդ տըր էկէր ալն՝ տա ժիւ-
րատ հտերսէ :

Ի ուզես որ ազնիւ կենաս՝ որ ամէն
մարդ ըզքեզ սիրէ . դու հողի նը
ման կեցիր՝ որ ամէն ոք ըզքեզ կոխէ :

Տէ՛գ, տէ՛ր :

Ի ստէրսէն քի ազեզ օլասըն՝ քի հէր
ատամ սէնի սէվէ . սէն թօփրաղա պէնկ
զէ քի՝ հէր քիմսէ սէնի պատա :

Քան զերկաթն այլ ինչ ամուր՝ որ կը
քակն ըզնա կու հալէ . դու ջրի նը
ման եղեր՝ որ կըրակն ՚ի քեզնէ վախէ :

Տէ՛գ, տէ՛ր :

Տէմիրտէն փէք նէ վար տըր՝ քի աթէշ
օնու էրիտիր . սէն սուլա մէնէնա օլ
քի , տէմիր սէնտէն խէֆ հտէ :

Թէ մեծ ու թէ փոքըր մարդ , մի՛ մըտ
նէր դու հեռն ՚ի կըռիւ . ամէն մար-
դու մօտ ըզքեզ , համարէ կըտոր մի
խըռիւ :

Տէ՛գ, տէ՛ր :

Ի Վէր պեօյիւք էկէր քիւշիւք քիւ՛
սէ , պիլէ սինճէ նիզա էթմէ . հէր քիմ

սէնին եանընտա սէնի, պիր չալը չեօի

Ճիւղէզի սան :

Մարդուն ետեէն բարի՝ Թէ խօսիս
խօսիր հանապազ . յերեսն ըզմարդ մի
գովէր . որ մէկ է գովէլն ու արնազ :

Տէգէ՛ր Խէր Խէ՛

Քիշինին արտընտան էյլիք սեօյլէրսէն
սեօյլէ տայլմա . իւզիւնէ քիմսէյի էօյ
մէ . քի պիր տիր զէվզէնմէկ իլէ :

Սանա դու որ քիջ խօսիս , շատ լը
սես ու շատ իմանաս . լեզի ու զուր
կօպերու , շատ լըռես ու շատ գիմա
նաս :

Տէգէ՛ր Խէր Խէ՛

Ղահա էյլէ քի ազ սեօյլէյէսին՝ չօք
իշիտէսին վէ չօք աղնայասըն աճք վէ
պուհտան սեօզլէրէ՛ չօք սապու էտիպ
չօք տայլանասըն :

ՍԷ Ս արդապետէր պուլուրմուշար
քի , տօօրտ պաշլըճա Քիբիր վար տըր
քի , ինսանը կիւնաստան սպընտըրըր :
Պիր օտուր քի , քիշի էօլէճէք կիւ
նինի Քիբիր էտէ քի աճապ նէ չէքսէ
կերէք տիր քի անճաք հէմէն քէնտի
տույար :

Իքինճիսի դատաստան կիւնինի Քիբիր
էթմէք տիր քի օլ ահեղ հէյպէթլի
Թափաւորա՝ հէր կիւնասը իջին նիճէ
ճէվապ վերսէ կերէք տիր քի հրեշտակ
լար Թիթրէր օնուն հէյպէթինտէն :
Իւջիւնճիսի՝ դժոխքուն սեօյինմէղ
աթէշինի վէ Թիւքէնմէղ չարչարան
քընը Քիբիր էթմէք տիր :

Տօօրտիւնճիսի օնուն կիպի՝ արբայու
Թիւնուն սօղսուղ փառքընը վէ զէվ
դինի Քիբիր էթմէք տիր :

ԸԼԸՏ հէթիթէ Դերտէթ վէթ
մին :

Առ ի Զարմարէ Լիւն
Լիւն Լիւն 134 Զարմարէ

